

Τον Μάρτιο του '86 «ξέσπασε» η «υπόθεση κιθάρα». Κεραυνός εν αιθρίᾳ; Όχι, βέβαια. Παλιό το θέμα, παλιές και οι μεσολύσεις.

Το αίτημα «αναγνώρισης» υπήρχε πάρα πολλά χρόνια και επιτέλους το ΥΠΠΟ αποφάσισε τον περασμένο Μάρτιο να «αναγνωρίσει» ότι η κιθάρα είναι «όντως» κλασικό όργανο και με αυτό το σκεπτικό κάλεσε μια ομάδα γνωστών κιθαριστών να «βοηθήσουν» προς αυτή την κατεύθυνση.

Φαίνεται πως η Πολιτεία έχει τη διαβολική ικανότητα και τάση να ανοίγει τους «ασκούς του Αιόλου» με ό,τι καταπιαστεί. Η κιθάρα θα ξέφευγε;

Σ' αυτόν το... «Φάκελο Κιθάρα» λοιπόν περιέχονται οποιαδήποτε γραφτά, έγγραφα, επιστολές και δημοσιεύσεις στον καθημερινό τύπο έγιναν, την «καυτή» περίοδο της Άνοιξης που πέρασε. Τον συμπληρώνουν μια ενδιαφέροντα συνέντευξη του Γ.Γ. του ΥΠΠΟ κ. Κωσταντίνου Αλαβάνου, καθώς και απόψεις κιθαριστών γύρω από το θέμα «Κιθάρα». Θα πρέπει να πούμε ότι το «ΤΑΡ» έστειλε επιστολές προς όλους του ενδιαφερόμενους. Με αντίθετες γνώμες και μη. Δεν απάντησαν όλοι. Μέσα από το υλικό όμως του «φακέλου» διαφαίνεται καθαρά η στάση του κάθε ενδιαφερόμενου, καθώς και οι ευθύνες του.

Το μόνο που δεν περιέχει ο φάκελος είναι τα ανώνυμα τηλεφωνήματα, η θλιβερή εικόνα των παρασιναγωγών και τα κτυπήματα «κάτω από τη ξώνη». Αυτά, τα φέροντα οι ενδιαφερόμενοι στις συνειδήσεις τους. Εμείς δημοσιεύουμε και αναδημοσιεύουμε οτιδήποτε επώνυμο φάνηκε απ' αυτή την ιστορία.

Συνοψίζοντας θα λέγαμε ότι απ' όλη αυτή την υπόθεση το μόνο που διασώθηκε είναι η κιθάρα που, όντως αυτόνομη, συνεχίζει την πορεία της με και δίχως «σωτήρες».

«ΤΑΡ» Οκρόβρογις του '86

ΝΟΤΗΣ ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ
Δ. Πεντέλης 16
15234 ΧΑΛΑΝΔΡΙ

Προς κ.κ. Δ. Φάμπα
Γ. Μηλιαρέση
Β. Ασημακόπουλο
Κ. Κοτοιώλη*

Αγαπητοί συνάδελφοι,
Είναι το λιγότερο που σας οφείλω αυτή η επιστολή, για να σας εκδηλώσω το αναπάντεχο ξάφνιασμά μου και τη δικαιολογημένη δυσφορία μου απέναντι σας, για τη συναίνεση στις προδιαγραφές για την «Αναγνώριση Τίτλων Σπουδών», που προτάθηκε από σας στις 26.3.86 στις 12 το μεσημέρι στα γραφεία του ΥΠΠΟ, εν τη απονοίᾳ μου.

Θα ήθελα να σας υπενθυμίσω ότι στη **μοναδική** παρουσία μου στην επιτροπή, στην πρώτη συνεδρίαση στις 19.3.86 στα γραφεία του ΥΠΠΟ, είχα υποσηρίξει την αναγνώριση ΟΔΩΝ των μέχρι τώρα διπλωμάτων και πτυχίων και σας ανέπιξα το σύλλογο μου, χρησιμοποιώντας το παράδειγμα των αρχιτεκτόνων καθώς και των οδηγών αυτοκινήτων.

Θα θυμάστε ασφαλώς ότι η αντίδρασή σας ήταν **βίαιη** και **αρνητική**. Είπαμε, λοιπόν, να ξαναθρεθούμε στις 26.3.86 για να προτείνουμε κάπι διαφορετικό – μια που η πρότασή μου για αναγνώριση όλων των τίτλων σπουδών δεν έγινε αποδεκτή – σχετικά με το θέμα αυτό.

Όπως γνωρίζετε, στη δεύτερη αυτή συνεδρίαση αδύνατόύσα να παραθρεθώ λόγω υποχρέωσεών μου στη Θεοσαλονίκη. Αυτό μου στοίχισε την ξαφνική **απώλεια** των τίτλων σπουδών μου, με τοποθετεί στο επίπεδο των αμφισβητούμενων και κατ' επέκταση υποβαθμίζει και αμφισβήτει την όλη προσφορά μου στα κιθαριστικά πράγματα.

Στις προτάσεις που διαμορφώσατε, για συθαρά αποδεικτικά στοιχεία «προς αναγνώρισιν», αρνηθήκατε τη δική μου πρόταση περί διοκογραφίας (σαν

ένα από τα αποδεικτικά στοιχεία που σας ανέφερα μεταξύ άλλων όπως: σολιστική καριέρα στο εωτερικό-εξωτερικό, διδασκαλία σε αναγνωρισμένα ιδρύματα εωτερικού-εξωτερικού, βραβεία σε διαγωνισμούς σπουδές σε αναγνωρισμένα ιδρύματα εωτερικού-εξωτερικού, κ.ά.), θεωρώντας την σαν εύκολο μέσον που θα χρησιμοποιηθεί και από άλλους κιθαριστές «ευκαταφρόντων» (έχω διοκογραφήσει: 3η σουνγιά για cello του Bach-Suita Inglese του J. Duarte-Folia d' Espana του Ponce-Preludio-Fuga Brouwer-Guardames las Vacas του Narvaez-Preludio του Santorsola-Δύο Ελληνικούς χορούς του Δ. Φάμπα-El ultimo Canto του Barrios-Catedral του Barrios-20 Σπουδές του F. Sor (Segovia), Διασκενές των Beatles). Θαρρείς και η συμμετοχή ενός κιθαριστή με την ΚΟΑ ή με την ορχήστρα της ΕΡΤ – που εσείς υποστηρίξατε – στην εκτέλεση του Concerto in Re του Vivaldi ή το αντίστοιχο του Boccherini, τοποθετεί τον εκτελεστή σε σοθαρότερα επίπεδα... (γνωρίζοντας πολύ καλά ότι η σύμπραξη με την Κρατική δεν είναι αυτονόητα ισοδύναμη με την καλλιτεχνική αξία ή όχι αλλά θέμα αιτήσεως του καλλιτέχνη και συχνά γνωριμών του).

Δεν θα θέλα να σας αναφέρω αυτή τη ωιγμή άλλες επιχειρήματα, θέλω όμως να πω τούτο: η αδιαφορία σας που απεδείχθη στο πρόσωπό μου και που την έμαθα **τυχαία**, ύστερα από δική μου τηλεφωνική επαφή ΔΥΟ ΜΕΡΕΣ ΑΡΓΟΤΕΡΑ (!!!), με αναγκάζει να τηρήω τις αποστάσεις μου για να αποφύγω μεγαλύτερες κακοτοπιές...

Το ΥΠΠΟ, ξαφνικά, βιάζεται να παρθεί μια από φαση και στενεύει ασφυκτικά τους χρόνους για να προλάβει να εντάξει την υπόθεση της κιθάρας στο νομοσχέδιο του Κινηματογράφου, σαν να μην είχε στη διάθεσή του χρόνο για να ζητήσει αυτό που κάνει τώρα, ώστε να μας δώσει και μας χρόνο να οκεφτούμε με περισσότερη ηρεμία.

Μπήκαμε όλοι ωηγη ψυχολογία πως παίζουμε «ιστορικό ρόλο» και συνεπώς αυτήν τη ωιγμή που με ΥΠΠΟ ζητάει να αναλάβουμε εμείς την ευθύνη της νομοθετικής ρύθμισης, θα πρέπει να σας δηλώσω ότι εξής: κύριο μέλημά μας, τώρα πια, είναι να βρεθεί

τρόπος ώστε να αναγνωρισθούν εκείνα τα διπλώματα που αξίζουν τον κόπο. Αυτό είναι δύσκολο, όχι όμως ακατόρθωτο, εάν μας έδιναν (από το ΥΠΠΟ) το χρόνο να σκεφτούμε. Τώρα όμως το δύο σκηνικό δείχνει πως «ο παπάς ευλογάει τα γένια του», με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί αυτία να ξεσκωθούν δόλοι οι διπλώματούχοι εναντίον πρώτα της επιτροπής και μετά του ΥΠΠΟ.

Δεν θα είμαι θέβαια εγώ αυτός που θα καλυπτεργήσει την αναγνώριση της κιθάρας, από το νόμο, σαν ιωτίμο όργανο. Είμαι υποχρεωμένος όμως, μια που ΕΣΕΙΣ το καθορίσατε έτοι, να δεχτώ να έπανεξεταστώ για να μου αναγνωρίσετε το... αμφισθητούμενο διπλωμά μου και κατ' επέκταση την (αμφισθητούμενη) κιθαριστική μου ιστορία. Είμαι – επίσης – υποχρεωμένος για καθαρά δεοντολογικούς λόγους, να αρνηθώ να εξεταστώ από επιτροπή, την οποία θα θεωρώ εγώ ανεπαρκή για διάφορους λόγους, έστω και αν αυτό μου στερήσει ΙΣΟΒΙΑ την αναγνώριση του διπλώματός μου.

Είναι αυτονότο πως μετά από αυτήν τη συμπεριφορά συντεχνιακής αντίληψης, θα πρέπει να με θεωρήσετε απόντα αυτών των αποφάσεων μια που δεν παραστάθηκα σ' αυτές τις «αποφάσεις», παρά μόνο στην πρώτη ουνεδρίαση (στις 19.3.86). Επίσης δεν παραστάθηκα ούτε στη μεταξύ σας ουνάντηση, που έγινε στις 23.3.86.

Θα συνιστούσα μια περίσκεψη περί του θέματος μεγαλύτερη, και θα σας παρακαλούσα να μελετήσετε περισσότερο αυτή την αδιαφορία σας προς το πρόσωπό μου και να επαναποθετούσαμε σε καινούριες προδιαγραφές τις μεταξύ μας σχέσεις για το μέλλον.

Ο κάθε άνθρωπος – όπως είναι γνωστό – φτιάχνει τη δική του ιστορία με τα έργα του και όχι με τα διπλώματά του. Μένει όμως ο τρόπος συμπεριφοράς σε σπιγμές σαν κι αυτή, που δείχνει καθαρά την αντίληψη συναδελφικής συμπεριφοράς και της αδιαφορίας σε έναν άνθρωπο, που η στάση του απέναντι στην κιθάρα, ούτε εγκληματική υπήρξε, ούτε λιγότερο εποικοδομητική σε σχέση με άλλους, που βρίσκονται μέσα στην ίδια την επιτροπή που απαρτίστηκε.

Τέλος, με πολύ πίκρα, σας εύχομαι καλή δουλειά στο υπόλοιπο έργο της «ιστορικής» για την κιθάρα επιτροπής.

Nότης Μαυρουδής
29.3.86

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ
ΩΔΕΙΩΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΩΝ
Σ.Κ.Ω.Α. 1966
Σαπφούς 2 τηλ. 3242159
Αριθμ. Πρωτοκόλου 168/A
Αθήνα 4/4/1986

Προς την
Υπουργό Πολιτισμού κα Μελίνα Μερκούρη

Σχετικά με το ζήτημα της αναγνώρισης της κιθάρας και των τίτλων σπουδών μέχρι σήμερα, ο ΣΚΩΑ έχει να επισημάνει τα παρακάτω:

A. Το ζήτημα μας είχε απασχολήσει από πολύ παλιά. Η θέση μας ήταν πάντα ότι, ασχετα από άλλες διαφρούποιησεις στη μουσική εκπαίδευση, θα πρεπει το συντομότερο να αναγνωρισθούν οισιμένα μη αναγνωρισμένα όργανα όπως η κιθάρα, το ακκορντέον κ.ά. Μετά από υπομνήματά μας και σε συνάντηση του Δ.Σ. με τον κο Αλαβάνο, μας δόθηκε η υπόσχεση πως θα λυνόταν το πρόβλημα – τουλάχιστον όσον αφορά την κιθάρα – σύντομα, και ότι θα κληθούμε πριν την τροποποίηση αυτή να καταθέσουμε την άποψή μας.

Παρακάμπτοντας το πρόβλημα της υπερβολικής καθυστέρησης του όλου θέματος, δεχόμαστε πως η λύση της τροπολογίας μέσα στο νομοσχέδιο για τον κινηματογράφο, είναι λύση που μας καλύπτει, εφόσον δέδαια γίνουν δεκτές οι προτάσεις μας. Διαφωνούμε όμως ριζικά – και σας το καταγγέλουμε – με τη διαδικασία που ακολουθήθηκε μέχρι τώρα, διαδικασία που τη θεωρούμε επικίνδυνη για πιθανές λύσεις άλλων παρόμοιων προβλημάτων.

B. Η διαδικασία μας δρίσκει αντίθετους για τους εξής λόγους: 1. Δεν κληθήκαμε να εκφράσουμε τις προτάσεις μας, αλλά ενημερώθηκαμε τυχαία και ξαφνικά, 2. Δεν σχηματίστηκε επιτροπή αντιπροσωπευτική των φορέων, αλλά δημιουργήθηκε και πάλι «άτυπη επιτροπή ειδικών που οι προτάσεις της είναι τελικά καθαρά προσωπικές και μας επιτρέπουν την κριτική ότι η λύση μπορεί να γίνεται για προσωπικούς λόγους (ή ίσως συμφέροντα), 3. Παρότι το μάθαμε ανεπίσημα, ενεργοποιηθήκαμε άμεσα, και η απάντηση που δόθηκε από πλευράς ΥΠΠΟ σε επιτροπή μας ήταν: τριήμερη προθεσμία για την κατάθεση της άποψής μας αλλιώς «θα χάναμε το τραίνο».

Μετά απ' αυτά είμαστε υποχρεωμένοι να καταγγείλουμε πρώτα απ' όλα τη στάση του ΥΠΠΟ, όσον αφορά τη διαδικασία, γιατί ουσιαστικά μας έβαλε «θηλειά στο λαιμό» με τη μικρή αυτή προθεσμία για ένα τόσο σοβαρό θέμα, αλλά και τη στάση των μελών της επιτροπής, θεωρώντας απαράδεκτη την πρότασή τους για αναγνώριση των διπλωμάτων μόνο όσων συμμετείχαν με την ΚΟΑ, ΚΟΒ και συμφωνική EPT (ή EIPR παλιότερα). Η πρόταση αυτή, πέρα απ' το γεγονός ότι δημιουργεί επικίνδυνες και απαράδεκτες διακρίσεις μεταξύ των κιθαριστών, δεν μπορεί να υποστηριχθεί γιατί παραβιάζει και την αρχή της ισότητας των πολιτών, μια και κιθαριστές χωρίς «τυπικά προσόντα» δεν μπορούν να εξετάσουν άλλους χωρίς «τυπικά προσόντα», αφού κατ' αρχήν όλοι είναι ίσοι μεταξύ τους, όσον αφορά το τυπικό τουλάχιστον μέρος. Αυτό φαίνεται, άλλωστε, και απ' τις παραιτήσεις μελών αυτής της επιτροπής, μετά από ωριμότερη σκέψη, με αποτέλεσμα την απομόνωση αυτών που πιθανόν να επιμείνουν στην αρχική πρόταση.

Γ. Με ομόφωνη απόφαση της Γ.Σ. των μελών του ΣΚΩΑ την 30/3/1986 αποφασίσαμε να εκλέξουμε πενταμελή επιτροπή κιθαριστών, για την ενεργοποίηση του

ΣΚΩΑ πάνω στο ζήτημα που προέκυψε. Μετά από δύο συγκεντρώσεις μεγάλου αριθμού κιθαριστών αποφασίσαμε να απαιτήσουμε αναγνώριση διότι των μέχρι τώρα διδέντων πτυχίων και διπλωμάτων κιθάρας από αναγνωρισμένα μουσικά ιδρύματα, που λειτουργούν μέχρι την ψήφιση του νόμου για τον κινηματογράφο.

Μετά από αυτά σε ειδική συνεδρίασή του, το Δ.Σ. του ΣΚΩΑ ανέλυσε τις έννοιες «πτυχίο» και «διπλωμα» και σας παρουσιάζει την παραπάνω πρόταση, όπως αυτή διαμορφώθηκε τελικά μετά την προαναφερόμενη ανάλυση.

Το Δ.Σ. δέχθηκε πως οι λέξεις πτυχίο και διπλωμα σημαίνουν γραπτό αντίκρισμα συγκεκριμένων σπουδών του υποψήφιου για τον τίτλο, σε αναγνωρισμένο μουσικό ίδρυμα, κοντά σε αναγνωρισμένο δάσκαλο, που κερδίζεται μετά από επιτυχείς εξετάσεις σε καλλιτεχνική επιτροπή ειδικών. Μετά από αυτή την ανάλυση η πρόταση μας διατυπώνεται ως εξής:

1. Να αναγνωρισθούν όλα τα πτυχία και διπλώματα, που εκδόθηκαν από αναγνωρισμένα μουσικά ιδρύματα μέχρι την ημερομηνία έκδοσης του Β.Δ. 16 του 1966.

2. Να αναγνωρισθούν όλα τα υπόλοιπα πτυχία και διπλώματα, χρονολογικά, που εκδόθηκαν απ' τα αναγνωρισμένα μουσικά ιδρύματα μετά από αυτή την ημερομηνία εφόσον υπάρχουν οι εξής προϋποθέσεις: α) υπογράψει τον τίτλο καθηγητής με αναγνωρισμένο, σύμφωνα με την παρ. 1, διπλωμα για τους διπλωματούχους και πτυχίο ή διπλωμα για τους πτυχιούχους, ή καθηγητής με μεταγενέστερη αναγνώριση σύμφωνα με την παρ. 2, β) αναγράφονται στον τίτλο όλα τα υποχρεωτικά μαθήματα, Αρμονία, Σολφέζ, Ιστορία, Μορφολογία, Διδασκαλία, με τους αντίστοιχους βαθμούς, γ) υπογράψει τουλάχιστον τριμελής εξεταστική επιτροπή πτυχιούχων ή διπλωματούχων μουσικών (όταν είναι πενταμελής οι τρεις να είναι κιθαριστές).

3. Να υποχρεωθούν όλα τα μουσικά ιδρύματα να καταθέσουν μέσα σε ένα τρίμηνο από την ψήφιση του νόμου τα πρακτικά των συνεδριάσεων των εξεταστικών επιτροπών για πτυχία ή διπλώματα κιθάρας που χορήγησαν, καθώς και βεβαιώσεις στις οποίες να φαίνονται α) ότι ο κάτοχος του προς αναγνώριση τίτλου σπουδάσε στο συγκεκριμένο ίδρυμα και επί πόσα χρόνια και β) οι βαθμοί των υποχρεωτικών μαθημάτων και οι διδάξαντες. Τα παραπάνω είναι απαραίτητα για να γίνουν οι αναγκαίες συγκρίσεις.

4. Η αναγνώριση θα γίνεται με αίτηση του ενδιαφερό-

μενου και με πρόσκομμιση του αποκτηθέντος τίτλου. Να ορισθεί πρώτα προθεσμία για τους τίτλους σπουδών μέχρι την ημερομηνία του Β.Δ. του 1966 και δεύτερη για τους υπόλοιπους.

5. Αν τίτλος απορριφθεί για αναγνώριση, επειδή δεν συντρέχουν οι παραπάνω προϋποθέσεις, να έχει ο ενδιαφέρομενος τρίμηνη προθεσμία μετά την απάντηση του ΥΠΠΟ να υποβάλει ένσταση.

6. Οι ενστάσεις θα εξετάζονται από επιτροπή υπαλλήλων του ΥΠΠΟ με συμμετοχή εκπροσώπων του ΣΚΩΑ.

7. Η επιτροπή της παρ. 6 μπορεί να ζητάει ουμπληρωματικά στοιχεία, όπως καλλιτεχνική και διδασκαλική σταδιοδρομία, δεν θα επιτρέπεται ούμως σε καμία περίπτωση να υποβάλει τον υποψήφιο σε επιπλέον εξέταση στην κιθάρα. Η αργυτική απόφασή της ούμως δεν μπορεί να είναι τελεσίδικη.

8. Καμία οικονομική επιβάρυνση δεν θα επιβληθεί στους υποψήφιους πέρα από χαρτόσημα, που θα είναι απαραίτητα για την κύρωση του τίτλου.

Δ. Με τον παραπάνω τρόπο θα αποκλεισθούν όλα τα πτυχία και διπλώματα που δόθηκαν από μη αναγνωρισμένα ιδρύματα, από μη πτυχιούχους δασκάλους, από μη πτυχιούχους μέλη εξεταστικών επιτροπών, ή από δασκάλους μη πτυχιούχους στο συγκεκριμένο όργανο, κ.λ.π. Η ίδια ακριβώς διαδικασία επιβάλλεται να ακολουθηθεί και για την αναγνώριση του ακορντεόν. Πιστεύουμε ότι ο τρόπος αυτός είναι ο καλύτερος δυνατός και ο πιο δημοκρατικός. Ευελπιστούμε πως θα γίνει αποδεκτός από την πολιτική ηγεσία του ΥΠΠΟ.

Τέλος είμαστε δεσμευμένοι από την Γ.Σ. να δηλώσουμε πως σε περίπτωση που δεν θα γίνουν αποδεκτά τα παραπάνω, θα πρέπει να προχωρήσουμε σε παραπέρα κινητοποίησης, γιατί κάθε άλλη λύση θα είναι ενάντια στα συμφέροντα των εργαζομένων του χώρου και θα αποτελέσει κακό προηγούμενο σε άλλες μελλοντικές εξελίξεις. Το παρόν κείμενο με την πρότασή μας θα κοντοποιηθεί στον κ. Αλαδάνο, στο Τμήμα μουσικής του ΥΠΠΟ, και στα Πολιτικά Κόμματα της Βουλής.

Για το Δ.Σ. του Σ.Κ.Ω.Α.

Ο Γ. Γραμματέας
Σ. Καλλιάνος

Ο Γ. Γραμματέας
Γ. Καμπανάς

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ ΜΟΥΣΙΚΗΣ
ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΩΔΕΙΩΝ
ΑΓΓΙΚΗΣ & ΠΕΙΡΑΙΑ
Σωκράτους 79-81,
104 32 ΑΘΗΝΑ

Προς το Υπουργείο
Πολιτισμού,
Διεύθυνση
Καλών Τεχνών,
Τμήμα Μουσικής

Αριθμός Πρωτοκόλλου: 4/4/86

Επειδή συνεργαζόμαστε με το Σύλλογο Καθηγητών Ωδείων Αναγνωρισμένων (ΣΚΩΑ), γνωρίζουμε τις διαδουλεύσεις των τελευταίων εβδομάδων, που είχατε αρχικά με ιδιώτες - μέλη του και μη - και μετά με τον ίδιο το Σύλλογο με θέμα την ψήφιση, στο νομοσχέδιο περί κινηματογράφου, τροπολογίας που να αφορά την αναγνώριση των Σχολών Κιθάρας σαν ισότιμων με των άλλων οργάνων που διδάσκονται στα αναγνωρισμένα από το κράτος Ωδεία. Παρότι πιστεύουμε πως το πρόβλημα της Μουσικής Εκπαίδευσης χρειάζεται συνολική λύση, για την οποία σας έχουμε εκθέσει στο παρελθόν τις απόψεις μας, στην παρούσα φάση θα θέλαμε να συμβάλλουμε κατά το δυνατόν στην άρση του αδιεξόδου που έχει δημιουργηθεί καθώς: οι μεν τέσσερις ιδιώτες που καλέσατε στην αρχή διατύπωσαν πρόταση που ισοδύναμει με κατάργηση όλων των τίτλων και δρίσκει αντίθετο το σύνολο του καθηγητικού κόσμου, ενώ ο ΣΚΩΑ επιμένει στην αναγνώριση όλων ανεξαίρετα των μέχρι σήμερα άκυρων τίτλων, λύση που το Υπουργείο αποδίπτει. Κατά την άποψή μας, εύλογα, αφού πρέπει κάποτε να εκκαθαριστεί αυτός ο ιδιαίτερα αμαρτωλός χώρος.

Με στόχο λοιπόν, αφενός την εκκαθάριση και εξυγίανση του επαγγέλματος, και αφετέρου τη λήψη των δόπιων αποφάσεων μέσα σε κάπιο αρκετό χρονικό περιθώριο, ώστε να μην είναι διαστικές, πρόχειρες, και υπό το κράτος αναδρασμού, προτείνουμε τα εξής:

Η τροπολογία περί κιθάρας να αναφέρει σαφώς πως θα αναγνωριστούν ως κάτοχοι τίτλου σπουδών μόνο δύοι κιθαριστές, εκπληρώνουν κάποιες προϋποθέσεις. Οι προϋποθέσεις αυτές θα μελετηθούν και θα προταθούν στο ΥΠΠΟ από επιτροπή καθηγητών κιθάρας, μελών των Συλλόγων Καθηγητών Ωδείων, με στόχο να περιληφθούν σε Προεδρικό Διάταγμα, που θα συμπληρώσει τα σχετικά, με τη λειτουργία των Μουσικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, Βασιλικά Διατάγματα. Για το Π.Δ. αυτό θα πρέπει να αναληφθεί αμοιδαία δέομενη ως προς το χρόνο σύνταξής του από την πλευρά του ΣΚΩΑ, που θα έχει την ευθύνη εκλογής και λειτουργίας της επιτροπής, και υπογραφής και έκδοσής του από την πλευρά του ΥΠΠΟ, ώστε το θέμα να έχει λήξει με την έναρξη του ερχόμενου ακαδημαϊκού έτους.

Σαν συμπλήρωμα, αναφέρουμε την άποψή μας για το προειχόμενο του Π.Δ. που γνωρίζουμε πως δρίσκει ανταπόκριση σε μεγάλο μέρος των μελών του ΣΚΩΑ.

α) Προϋπόθεση για την αναγνώριση τίτλου θα είναι ο συνδυασμός κάποιων τουλάχιστον από τα παρακάτω κριτήρια:

1) Ρεοιτάλ στην Ελλάδα ή και το εξωτερικό.

2) Ευδόκιμη διδακτική προϋπηρεσία με την έννοια της

ανάδειξης μαθητών με κάποια παρουσία στον καλλιτεχνικό χώρο.

- 3) Συμμετοχή και δράσεις σε διεθνή σεμινάρια.
- 4) Βραβεία σε διεθνείς διαγωνισμούς.
- 5) Σπουδές ή διδασκαλία σε πανεπιστηματικού επιπέδου σχολές κιθάρας Ευρώπης ή Αμερικής.
- 6) Δισκογραφική παρουσία.
- 7) Σύμπραξη με ελληνικές ή και ξένες συμφωνικές ορχήστρες.

Σημειώνουμε πως όλα αυτά τα στοιχεία ή και άλλα που μπορεί να επεξεργαστεί η επιτροπή, αποδεικνύονται επίσημα, είναι καθοριστικά της καλλιτεχνικής προσφοράς, και πιστεύουμε πως θα αποκλείσουν εύκολα εκείνούς που έχουν μόνο παρασιτική παρουσία στον κιθαριστικό χώρο.

6) Πρόγραμμα διδακτέας ύλης, με βάση το οποίο θα λειτουργούν πια όλες οι αναγνωρισμένες σχολές κιθάρας.

γ) Πρόγραμμα εξετάσεων για τη χορήγηση οποιουδήποτε

τίτλου σπουδών, ώστε να είναι αυτός νόμιμος. Επίσης,

σαφής προσδιορισμός των ειδικών γνώσεων που θα απαιτούνται και θα εξετάζονται, ώστε να χορηγείται δύπλωμα

όχι απλού εκτελεστή, αλλά καθηγητή.

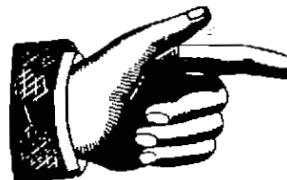
Φυσικά είναι στην κρίση σας το αν και ποια θέματα από το περιεχόμενο του Π.Δ. μπορούν ή πρέπει, έστω επιγραμματικά, να διατυπωθούν στην τροπολογία που θα κατατεθεί στη Βουλή. Ελπίζουμε να συμφωνείτε ότι η λύση αυτή είναι η μόνη και ότι δίνει τον απαραίτητο χρόνο να συντελεστούν ομαλά οι όποιες μεταβολές.

Θυμίζουμε ακόμα πως είναι μοναδική ευκαιρία, η σχετική ρύθμιση να συμπεριλάβει και άλλες επίσης μη αναγνωρισμένες σχολές, όπως π.χ. του ακκοροντεόν και του ελαφρού τραγουδιού, που απασχολούν μεγάλο αριθμό δασκάλων και μαθητών. Η ρύθμιση αυτή θα καταστεί ενεργός, όπως και στην περίπτωση της κιθάρας, μόνο όταν οι ανάλογες επιτροπές καθηγητών, με τις αντίστοιχες εκατέρωθεν χρονικές δεσμεύσεις, πάρουσιάσουν τα σχετικά σχέδια Π.Δ.

Για το Δ.Σ. του Σ.Σ.Μ.Α.Ω.Α.Π.

Η Πρόεδρος
Έλλη Κατρίτη

Ο Γραμματέας
Γιάννης Κακλαμάνης

ΑΠΟ ΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

(Συνεδρίαση PKZ', 21.4.1986)

Εισερχόμαστε στη συζήτηση της υπ' αριθ. 370/29 τροπολογίας.

Ορίστε, κυρία Υπουργέ, έχετε το λόγο.

ΑΜΑΛΙΑ-ΜΑΡΙΑ ΜΕΡΚΟΥΡΗ (Υπ. Πολιτισμού).
Με την τροπολογία υπ' αριθ. 370/29, για την κιθάρα, καλύπτεται ένα μεγάλο κενό στα μουσικά μας πράγματα.

Ιδρύεται στα Ωδεία και στις Μουσικές Σχολές τμήμα κλασικής κιθάρας και έτοι νομιμοποιείται η κιθάρα που, όπως ίως γνωρίζετε, η διδασκαλία της δεν προβλεπόταν στα Ωδεία και στις Μουσικές Σχολές. Παράλληλα ανοίγει η διαδικασία για την αναγνώριση των τίτλων που απονέμονται στους σπουδαστές κλασικής κιθάρας και ορισμένων οργάνων, όπως το τσέμπαλο και τα κρουστά. Οι όροι αναγνώρισης των διπλωμάτων που έχουν ήδη απονεμηθεί θα καθορισθούν σε συνεργασία με τα ενδιαφερόμενα μέρη με Προεδρικό Διάταγμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σαλαμαλίκης). Η κα Συνοδίου έχει το λόγο.

ANNA ΣΥΝΟΔΙΝΟΥ - MAPINAKH. Κύριε Πρόεδρε, παρότι η τροπολογία κατά το ενα σκέλος είναι σωστή, είμαι υποχρεωμένη να τη σχολιάσω σε γενικές γραμμές, γιατί αναμένει η Ελλάς επί 5 χρόνια να έρθει το πολυθύλητο νομοσχέδιο για τη μουσική παιδεία.

Εδώ έχουμε μία περιορισμένη τροπολογία, η οποία στις παραγράφους 1, 2, 3 και 4 πράγματι διορθώνει παραλείψεις του Β.Δ. 16/1966 περί ιδρύσεως ιδιωτικών μουσικών ιδρυμάτων αλλά και της νομοθεσίας που ισχύει για το Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης. Δε νομίζω ότι ως εδώ υπάρχει λόγος εντάσεως. Εν τούτοις το αίτημα των ιδιωτικών μουσικών ιδρυμάτων ήταν και είναι να ενταχθεί στα νομοθετημένα μαθήματά τους και η διδασκαλία του ακκορντεόν. Το Υπουργείο Πολιτισμού δε θέλησε να ικανοποιήσει αυτό το αίτημα των ωδειαρχών.

Νομίζω ότι όσοι και όποιοι λόγοι θα μπορούσαν να υποστηριχθούν από το Υπουργείο Πολιτισμού για την άρνηση αυτή, δηλαδή να ενταχθεί και το ακκορντεόν στις νομοθετημένες σπουδές, είναι τελικά μαχητή, αφού και το όργανο αυτό, άσχετα από το γεγονός ότι δεν υπηρετεί τη λεγόμενη σοφαρή μουσική, αλλά ανήκει στα πλαίσια της λαϊκής μουσικής, είναι σπουδαίο γιατί απασχολεί έναν αριθμό χιλιάδων ανθρώπων στη Χώρα και κυρίως τους νεοτέρους σε ηλικία.

Θα μπορούσε η κ. Υπουργός, χωρίς να της κοστίσει τίποτα, να συμπεριλάβει το ακκορντεόν, όπως και την κιθάρα που προτείνεται, στην τροπολογία. Όσο για το όργανο αυτό δε θα περιλαμβάνεται πα στις επίσημες σπουδές στη συγκεκριμένη ύλη, εξετάσεις κ.λπ. και η ανάπτυξή του και η εξέλιξή του θα είναι από όως και πέρα προβληματική στη Χώρα μας.

Στην παραγράφο 2 της τροπολογίας ζητάει η κ. Υπουργός την προσθήκη των λέξεων «ή ανωτέρας» στο εδάφιο α' της παραγράφου 1 του άρθρου 15 του Β.Δ. 16/1966.

Φαίνεται να έχει μοναδικό σκοπό να εξυπηρετήσει σημένο αριθμό Ελλήνων που επανέρχονται από το εξωρικό, οι οποίοι είναι πτυχιούχοι ανωτέρων μουσικών σχολών, ιδιαίτερα από τις ανατολικές χώρες, και να παράσχει το δικαίωμα να ιδρύουν Ωδεία ή και να γίνονται διευθυντές σπουδών σ' αυτά με υποβαθμισμένο πρώτο φυσικά. Γιατί ως τώρα, σύμφωνα με το παραπάνω άρθρο που ανέφερα, για τα πτυχία της αλλοδαπής ίσχυε μόνο εκείνα των ανωτέρων μουσικών σχολών και η φυσική της διατάξεως αυτής, αντί να αναβαθμίζει, υποβαθμίζει την υπόθεση της μουσικής παιδείας και τις αποτύμενες μουσικές σπουδές, που είναι αναγκαίες για τη κατάκτηση μιας τέτοιας θέσεως όπως είναι ο ιδρυτής εν Ωδείου, ο διευθυντής σπουδών.

Ακόμα, κύριε Πρόεδρε, είναι άδικη για τους Έλληνες πτυχιούχους, για τους ημεδαπούς, αφού δεκαετίες τώρα αυτοί δεν είχαν το δικαίωμα ως πτυχιούχοι ανωτέρων σπουδών και όχι ανωτάτων, για ανάλογο δικαίωμα.

Εδώ λοιπόν υπάρχει ή δεν υπάρχει μία «περίεργη πολιτική», την οποία δεν θέλω να θην ονοράω απλού κομματική, διότι είναι και πέραν της κομματικής λιτικής;

Τέλος, θέλω να σημειώσω ότι στην εισηγητική έκθεση για το θέμα αυτό, ή σκόπιμα, ή εκ παραδρομής, αναγρέφεται ότι η παραγραφος αυτή υπηρετεί τη δυνατό προσλήψεως καθηγητών με πτυχίο ανώτερης μουσικής σχολής της ημεδαπής, ενώ σαφώς, σύμφωνα με το εδάφιο α' της παραγράφου 1 του άρθρου 15 του Β.Δ. 16/1966 που προσπαθεί να βελτιώσει η κ. Υπουργός, πρόκειται για το δικαίωμα καταλήψεως θέσεως διευθυντού ιδιωτικού Ωδείου και φυσικά και για δικαίωμα ιδρύσεως Ωδείου από τον ίδιο. Αυτά τα λέγω διότι τα γνωρίζουν παροικούντες την Ιερουσαλήμ και όσοι κάνουν μουσικόν ελληνικό χώρο.

Η διάταξη στρέφεται προφανώς εναντίον των ωδειαρχών, οι οποίοι πάνε και έρχονται στο Υπουργείο πολλές μέρες και αντιτίθενται σε ένα καινούριο σχέδιο νόμου οποίο δεν είναι δυνατό να το τελειώσει η κ. Υπουργός, να το φέρει στη Βουλή επιτέλους για τη μουσική παιδεία των Ελλήνων. Και είναι και μία ειδική διάκριση που φέρεται μόνο κάποιους ανθρώπους. Εφόσον δεν έφερε νόμο για τη μουσική παιδεία, δεν ήταν ανάγκη, πλήν της κιθάρας, να βάλει αυτές τις τακτοποιήσεις και οι οποίες θα φέρουν οπωδήποτε νομοθετικές αναταραχές, όταν θα έλθει στο σύνολο το σχετικό νομοσχέδιο για τη μουσική παιδεία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σαλαμαλίκης). Η κ. Δαμανάκη έχει το λόγο.

ΜΑΡΙΑ ΔΑΜΑΝΑΚΗ. Κύριε Πρόεδρε, η κ. Υπουργός λέει ότι με την τροπολογία αυτή λύνει το σοβαρό πρόβλημα, που έχει σχέση με την ανάπτυξη των σπουδών της κλασικής κιθάρας. Θα έλεγα ότι δεν το λύνει η τροπολογία.

Αυτό που κάνει η τροπολογία, κύριε Πρόεδρε, είναι ότι μας καλεί να εξουσιοδοτήσουμε την κ. Υπουργό, εν λευκώ, να το λύσει με Προεδρικά Διατάγματα και αποφάσεις του Υπουργού Πολιτισμού. Γιατί, όταν με αποφάσεις καθορίζετε τα πάντα, τα έτη φοίτησης, τα απαιτούμενα προσόντα των σπουδαστών, τα διδασκόμενα μαθήματα, η εξεταστέα ύλη, οι τίτλοι σπουδών, τα προσόντα του διδακτικού προσωπικού, δηλαδή τα πάντα, εμείς τι κάνουμε εδώ; Απλώς λεμε να το λύσει εν λευκώ η Υπουργός. Ή όταν με Προεδρικό Διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Πολιτισμού, καθορίζονται οι προϋποθέσεις και η διαδικασία αναγνώρισης τίτλων σπουδών κλασικής κιθάρας.

ΑΜΑΛΙΑ-ΜΑΡΙΑ ΜΕΡΚΟΥΡΗ (Υπ. Πολιτισμού). Κυρία Δαμανάκη, και για τα άλλα όργανα το θέμα ρυθμίζεται με Προεδρικό Διάταγμα.

ΜΑΡΙΑ ΔΑΜΑΝΑΚΗ. Όμως, κύριε Πρόεδρε, το θέμα είναι πολύ σοβαρό, γιατί αφορά πολλούς ανθρώπους και αφορά κατ' αρχήν και ανθρώπους που έχουν αυτή τη δουλειά σαν επάγγελμα. Γιατί, όταν η τροπολογία αναφέρει ότι με Προεδρικό Διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Πολιτισμού, καθορίζονται οι προϋποθέσεις και η διαδικασία αναγνώρισης τίτλων σπουδών κλασικής κιθάρας, αυτό αφορά όλους όσους σήμερα διδάσκουν κιθάρα στα Ωδεία, όπως αυτό επισημαίνει κι ο σύλλογος των καθηγητών των Ωδείων. Όλους τους αφορά. Γιατί, εφόσον μέχρι τώρα δεν υπήρχε επίσημη διαδικασία αναγνώρισης των πτυχίων, με το Προεδρικό αυτό Διάταγμα, φέρ' επείν μπορεί όλοι να επανακριθούν.

Δεν μπορεί αυτή τη στιγμή – και τέτοια ώρα – να αποφασίζουμε με μια τροπολογία, πώς να το πω, κατά κάποιο τρόπο «τσόνια», σε ένα νομοσχέδιο για τον κινηματογράφο, αυτό το θέμα.

Και θέλω να πω ότι γενικά σ' αυτό το θέμα εκφράζεται μια γενικότερη προχειρότητα που υπάρχει από τη μεριά του Υπουργείου στο θέμα της μουσικής παιδείας. Περιμένουμε ένα νομοσχέδιο που δεν ήλθε. Πριν δέκα μέρες το Υπουργείο θυμήθηκε ότι έπρεπε να φυάξει μια επιτροπή. Είναι μια επιτροπή που δεν ξέρουμε πώς λειτούργησε. Ξέρω, όμως ότι παρατήθηκαν άνθρωποι σαν τον Φάμπα, και κηρύχτηκε έκπτωτος ο Μαυρουδής, δηλαδή τα πιο σημαντικά ονόματα που έχουμε στην κιθάρα στην Ελλάδα, και εκφράζεται, ας το πω, κι όλη η προχειρότητα σ' αυτή τη διάταξη.

Εμείς, κύριε Πρόεδρε, δεν μπορούμε να ψηφίσουμε τη διάταξη, όχι επειδή δεν αναγνωρίζουμε ότι υπάρχει πρόβλημα, αλλά πρέπει να γίνει σαφές, ότι δεν μπορούμε να εξουσιοδοτήσουμε την κ. Υπουργό να λύσει εν λευκώ και το πρόβλημα των σπουδών, αποφασίζοντας για δόλα, από τα προσόντα των καθηγητών μέχρι το τι θα κάνουν τα παιδιά και ποιοι από τους σημερινούς καθηγητές θα αναγνωριστούν, γιατί και το δεύτερο αποφασίζεται εν λευκώ.

Και για το τελευταίο για να μην υπάρχουν και παρανοήσεις, εμείς δε λέμε ότι πρέπει όλοι να αναγνωριστούν, αλλά δεν μπορούμε και να ακολουθήσουμε τη διαδικασία, που λέγει όλοι να εξεταστούν από την αρχή. Και υπάρχουν κάποια κριτήρια που προτείνει και ο σύλλογος

των καθηγητών, που δουλεύουν σήμερα στα ανάγνωρισμένα Ωδεία και νομίζω ότι η κ. Υπουργός πρέπει αυτά να τα λάβει υπόψη της.

Εν πάσῃ περιπτώσει, επειδή η ώρα είναι περασμένη και να μην καθυστερώ, νομίζω ότι το πρόβλημα χρειάζεται, έστω μακροπρόθεσμα, πιο ολοκληρωμένη αντιμετώπιση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σαλαμαλίκης). Ερωτάται το Σώμα, εάν γίνεται δεκτή η τροπολογία με γενικό αριθμό 370 και ειδικό 29 της κας Υπουργού, η οποία έχει ως εξής:

«1. Προστίθεται Τμήμα κλασικής κιθάρας: α) στη σχολή ενόργανης μουσικής των Ωδείων του άρθρου 9 παράγραφος 1 περίπτωση Α' γ. και β) στις Μουσικές σχολές του άρθρου 9 παρ. 1 περίπτωση Β' του Β.Δ. 16/1966 «περί ιδρύσεως ιδιωτικών μουσικών ιδρυμάτων».

2. Στο εδαφ. α της παρ. 1 του άρθρου 15 του Β.Δ. 16/1966 (ΦΕΚ 7/Α) και μετά τις λέξεις «ανεγγωρισμένης Ανωτάτης» προστίθενται οι λέξεις «ή Ανωτέρας».

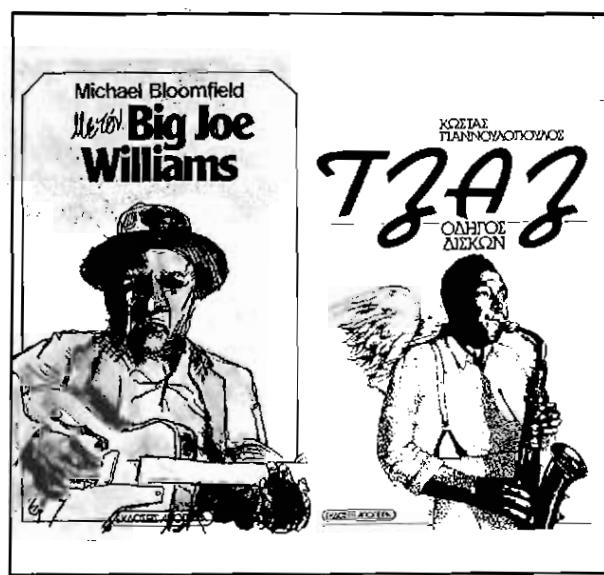
3. Με αποφάσεις του Υπουργού Πολιτισμού που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ορίζονται τα έτη φοίτησης, τα απαιτούμενα προσόντα των σπουδαστών, τα διδασκόμενα μαθήματα κατά κύκλους σπουδών, η διαίρεσή τους σε ειδικά και γενικά, η εξεταστέα ύλη, οι τίτλοι σπουδών και τα προσόντα του διδακτικού προσωπικού για τα τμήματα κλασικής κιθάρας, κλαβικύμβαλου (τσέμπαλο) και κρουστών οργάνων.

4. Με Π.Δ., που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Πολιτισμού, καθορίζονται οι προϋποθέσεις και η διαδικασία αναγνώρισης τίτλων σπουδών κλασικής κιθάρας, κλαβικύμβαλου (τσέμπαλο) και κρουστών οργάνων, που έχουν απονεμηθεί μέχρι την έναρξη ισχύος αυτού του νόμου από αναγνωρισμένα μουσικά εκπαιδευτήρια της ημεδαπής».

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ. Δεκτή, δεκτή.

ΑΝΝΑ ΣΥΝΟΔΙΝΟΥ - ΜΑΡΙΝΑΚΗ. Κατά πλειοψηφία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σαλαμαλίκης). Η τροπολογία, με γενικό αριθμό 370 και ειδικό 29 της κ. Υπουργού, έγινε δεκτή κατά πλειοψηφία. Θα αριθμηθεί δε ως ίδιο άρθρο κατά την τελική συναρμολόγηση του νομοσχεδίου.

Αγαπητέ Νότη,

Κωλύουμε να σας στείλω απάντηση για το ΤΑΡ για διάφορους λόγους, γι' αυτό σε παρακαλώ κάνε χρήση των απόψεών μου από την επιστολή προς το ΥΠΟ που φαίνονται καθαρά οι λόγοι της παραίτησής μου, και οι θέσεις μου, καθώς και απ' το σημείωμα που δημοσιεύηται στον Ριζοσπάστη.

Σ' ευχαριστώ
Δ. Φάμπας

ΠΡΟΣ ΤΟ ΥΠΠΟ Δ/την κ. Κόκκινον

Κύριε Κόκκινε,

Σας παρακαλώ να δεχθείτε την παραίτησή μου από την Σμελή Επιτροπή για το θέμα της κιθάρας.

Δεδομένου ότι δεν μας δόθηκε ο χρόνος να εξετάσουμε αυτό το μεγάλο θέμα σε όλη του την έκταση, ούτε και να προβλέψουμε τα προβλήματα που δημιουργεί, δρίσκω πως δεν είναι πραγματοποιήσιμος ένας έλεγχος όλων όσων έχουν γίνει μέχρι σήμερα.

Γνωρίζουμε δύο ότι ο απεριόριστος αριθμός διπλωμάτων που έχουν δοθεί, πολλές φορές μάλιστα χωρίς να αντικατοπτρίζουν και περιεχόμενο σπουδών και θα ταν καλός ένας έλεγχος, όμως ανάμεσά τους δρίσκωνται αξιόλογοι κιθαριστές-δάσκαλοι που η ρύθμιση που είχε προταθεί θα τους δημιουργούσε πραγματικά άσχημη κατάσταση.

Ίσως γνωρίζετε πως συμμετέχω στο Δ.Σ. του συνδικαλιστικού οργάνου των καθηγητών ΣΚΩΑ γι' αυτό σας ενημερώνω ότι έχω σύμφωνη γνώμη με τον ΣΚΩΑ.

Με τιμή
Δ. Φάμπας
Αθήνα 2.4.86

Αθήνα 2 Απριλίου 1986

Κατόπιν ωρίμου σκέψεώς μου είδα ότι οι ενέργειες του Υπουργείου Πολιτισμού και Επιστημών (ΥΠΠΟ) σχετικά με το ζήτημα της κιθάρας δεν είναι σωστέες.

Μετά από αυτό έκρινα φρόνιμο ότι δεν μπορώ τους μαθητές που έκρινα αξιούς, όταν ήμουν στην επιτροπή

διπλωμάτων και πτυχίων όλα αυτά τα χρόνια της σταδιοδρομίας μου, να τους υποβάλλω και πάλι στην ίδια δοκιμασία. Επίσης σαν μέλος του Δ.Σ. του Συλλόγου Καθηγητών Ωδείων Αναγνωρισμένων (ΣΚΩΑ) έκρινα ότι είναι αντίθετο με τα συμφέροντα των συναδέλφων μου και τη θέση του Συλλόγου στο ζήτημα της κιθάρας.

Μετά από όλα αυτά δηλώνω την παραίτησή μου από αυτή την επιτροπή του Υπουργείου.

Μετά τιμής
Δημήτρης Φάμπας
Κιθαριστής

Όπως είναι ίσως γνωστό, ο Σύλλογος Σπουδαστών Μουσικής παρουσίασε στο ΥΠΠΟ μια δική του πρόταση σχετική με την αναγνώριση της κιθάρας. Επειδή διατυπώνονται αποδίες (αλλά και κατηγορίες) γι' αυτήν την πρωτοβουλία, διευκρινίζω τα ακόλουθα:

Πρώτο, τα κριτήρια αναγνώρισης των μέχρι σήμερα τίτλων εξαρτώνται άμεσα από τις προϋποθέσεις (πρόγραμμα σπουδών και εξετάσεων) που θα ισχύσουν από τώρα και στο εξής για τη χορήγηση των αναγνωρισμένων τίτλων. Άρα, μπορεί να μην είμαστε «διπλωματούχοι», αλλά το θέμα μας αφορά άμεσα.

Δεύτερο, η συνεργασία με τον ΣΚΩΑ είναι πάγια θέση αλλά και πρακτική μας, άσχετα αν δεν δρίσκουμε πάντα την ανάλογη ανταπόκριση. Στις συνελεύσεις που έγιναν για το συγκεκριμένο θέμα, παρότι από μέλος του ΣΚΩΑ προτάθηκε, καταψηφίστηκε από την πλειοψηφία η συμμετοχή των εκπροσώπων μας με δικαίωμα λόγου (και όχι ψήφου). Σε αντίθετη περίπτωση, θα είχε παρουσιαστεί η πρόταση. Και πάντως, το γεγονός της συμμετοχής σ' αυτές τις συνελεύσεις πολλών κιθαριστών-μη μελών του ΣΚΩΑ, με δικαίωμα λόγου και ψήφου, δεν μπορεί να διαρύνει εμάς...

Τρίτο, η εικόνα των συνελεύσεων αυτών ήταν άκρως απογοητευτική. Αντιρρήσεις που δεν μπορούσαν να συμπυκνωθούν σε μια ολοκληρωμένη πρόταση, και που τίθονταν ακόμα και... κατόπιν ψηφοφορίας. Διαδικασία δεν τηρήθηκε ούτε στοιχειωδώς, ενώ εμφανίστηκαν και περιπτώσεις ανθρώπων που δεν είχαν καταλάβει (!) ή... διαφωνούσαν (!!) με ό,τι είχαν προηγουμένως ψηφίσει.

Αποτέλεσμα, η μόνη σοβαρή και ολοκληρωμένη πρόταση να είναι η αναγνώριση όλων, την οποία απέρριπτε κατηγορηματικά το ΥΠΠΟ, κι έτσι δημιουργήθηκε αδιέξοδο και τάση ανοιχτής σύγχρονης, που σε τίποτα δεν είχε να αφέλησε.

Τέταρτο, η πίεση χρόνου ήταν καθοριστική για την έλλειψη ολοκληρωμένων προτάσεων, αλλά και της απαραίτητης ηρεμίας. Επισημαίνω πάντως πως, πέρα από τη γνωστή απρόγραμμάτιση, αντισυνδικαλιστική και αιφνιδιαστική συμπεριφορά του Υπουργείου, ευθύνη φέρει και ο ΣΚΩΑ και δύο οι κιθαριστικός κόσμος που δρέθηκε απροετοίμαστος. Ήταν εδώ και σχεδόν δυο χρόνια γνωστό πως κάποια στιγμή στο ΝΣ για τον κινηματογράφο θα έμπαινε και η αναγνώριση των σχολών της κιθάρας. Πράγμα που σημαίνει πως κάποτε έπρεπε να εκπονηθεί το πλαίσιο της λειτουργίας τους. Τι περιμέναμε, να φτιάξει το Υπουργείο κανένα πρόγραμμα σπουδών-έκπτωμα και μετά να φωνάξουμε; Είναι το ένα απ' τα δύο σημαντικά στοιχεία της πρότασής μας: με την παραπομπή στο Π.Δ. των λεπτομερειών της αναγνώρισης, κερδίζεται πολύτιμος χρόνος, και εναπόκειται στον ΣΚΩΑ η αξιοποίησή του.

Και επί της ουσίας, όμως, δρεθήκαμε παραδόξως συμφωνούντες με το ΥΠΠΟ, μια και πιστεύουμε πως η εκκαθάριση του χώρου είναι ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ. (Καταλαβαίνουμε και λυπούμαστε για την αγωνία όσων φοβούνται πως θα μείνουν εκτός νυμφώνος). Και να γιατί:

Η άποψη πως δεν χρειάζεται να γίνει τέτοια εκκαθάριση, που δεν έχει γίνει ως τώρα στον ανάλογους χώρους, παραδέπει σκόπιμα πως ναι μεν σ' όλα τα όργανα υπάρχουν ανισότητες και διαβαθμίσεις στην αξία των πτυχίων, αλλά σίγουρα όχι τόσο μεγάλες όσο στην κιθάρα εφόσον υπάρχει πρόγραμμα σπουδών – έστω, αυτό που υπάρχει. Ούτε υπάρχουν τόσες πολλές σε αριθμό κραυγαλέες περιπτώσεις.

Αλλά και η «συνδικαλιστική» (δήθεν) λογική «να μην κόψουμε το ψωμί από συναδέλφους», παραδέπει πως πολλοί απ' αυτούς δεν δικαιούνται την ιδιότητα του συναδέλφου και το ψωμί που έδγαζαν μέχρι τώρα. Άλλωστε κανείς δεν θα τους εμποδίσει να δουλεύουν, δεν θα είναι αναγνωρισμένοι καθηγητές μεν, αλλά δεν θα τους αφαιρεθεί η άδεια εργασίας! Μόνο η άδεια... κοροϊδίας. Δεν είναι τρελό να καλείται ο ΣΚΩΑ να καλύψει μια ολόκληρη τάξη «καθηγητών», που για το χρόνος είναι τέτοιοι μόνο επειδή έτοι δηλώνουν (άσχετα αν υπάρχουν και άξιοι ανάμεσά τους), και που στη συντριπτική τους πλειοψηφία δεν είναι καν μέλη του; Θέλω να πω, τα πτυχία τους τ' αναγνωρίζει, χωρίς κρίση φυσικά, μόνο ο ΣΚΩΑ, για να τους κάνει μέλη.

Το χράτος, δέδαια, έχει τη βαριά ευθύνη γι' αυτήν και όλες τις άλλες κακοδαιμονίες του πολιτιστικού χώρου. Δεν ευσταθεί, όμως, πως το χράτος πρέπει ν' αναγνωρίσει τώρα τους τίτλους σπουδών που εκείνο (χωρίς νομική κάλυψη, κακώς) χορήγησε μέσω των Αναγνωρισμένων απ' αυτό Ωδείων, γιατί απλούστατα οι κιθαριστές ΔΕΝ σπουδάσαν σε αναγνωρισμένα Ωδεία. Μην παραξενεύετε, έτσι είναι: το Εθνικό, π.χ., Ωδείο είναι αναγνωρισμένο, αλλά η σχολή κιθάρας του όχι – όχι περισσότερο από την καθόλου αναγνωρισμένη σχολή... Παναγιωτίδη – αν υπήρχε τέτοιο πρόγραμμα. Και μη γελιόμαστε, η άγνοια του νόμου διαρύνει τον αγνοούντα – εκτός αν κάποιος που έχει υποχρέωση να τον γνωστοποιεί, τον αποκρύπτει με δόλο.

Μου προξένησε κατάπληξη η δημόσια δήλωση του Ν.

Μανδουδή πως πριν το '83, χρονιά της περίφημης εγκυλίου Αλαβάνου, δεν ήξερε πως τόσο το δικό του, όσο και τα διπλώματα που έχει υπογράψει σαν εξεταστής, είναι άκυρα. Δηλαδή, κι ο δάσκαλος που τον παρουσίασε (Δ. Φάμπας) δεν ήξερε; Κι εκείνος που παρουσίασε αυτόν (Γ. Βώκος); Κι δύοι εχουν υπογράψει σ' αυτήν την αλυσίδα, είναι όλοι αθέλητοι συνεργοί και θύματα μαζί της απάτης; Γιατί εδώ μιλάμε για τεράστια κομπίνα είσπραξης από τις... αφιλοκερδείς επιχειρήσεις που λέγονται Ωδεία, υπέρογκων εξετάστρων για χαρτιά που άφηναν τους πελάτες τους να πιστεύουν πως κάτι αξίζουν. Οι προαγωγικές (τα τονίζο, προαγωγικές) εξετάσεις Δεξιοτεχνίας μού κόστισαν πέρσι (μετά το '83...) κάπου 10.000 δρχ. γιατί είναι, λέει, κοντά στο δίπλωμα!! Σκεφτείτε, μια μήνυση στοιχίζει λίγα λεπτά απ' τη ζωή μας και 75 μόνο δραχμές. Μια ομαδική μήνυση για απάτη κατά συρροή κατά των Ωδείων, αλλά και της Πολιτείας, (Υπ. Οικονομικών, Εμπορίου), που όπως φαίνεται δεν φάχνουν ποτέ για ποιο λόγο κυκλοφοράει το χρήμα. Μαζεύω υπογραφές.

Ν' αντικρούσου και κάτι άλλο: όταν δημιουργήθηκε Ιατρική Σχολή, εξέταζαν και οι κομπογιαννίτες αρρώστους. Ναι, αλλά όχι σαν γιατρού, πολύ δε περισσότερο δεν γίνονταν καθηγητές Ιατρικής, για να διαιωνίζουν τον φαγύλο κύκλο. Όσοι πιστεύετε πως ο νόμος προσφοράς και ζήτησης σε συνδυασμό με το νέο πρόγραμμα σπουδών θα ξεκαθαρίσει σταδιακά την κατάσταση αυτομάτως, διαβάστε μια ιστοριούλα που έχω μέσες άκρες ξαναπεί και που σίγουρα είναι ένα από εκαποντάδες, παράδειγμα: σε παράρτημα του Ελληνικού (παρακαλώ!) Ωδείου, στο κέντρο της Αθήνας (πλ. Κυριακού, παλιά μου γειτονιά) η ταμπέλα έγραψε πως διδάσκονται όλα τα όργανα, έγχορδα, πτενευτά και κρουντά, κλασικά και λαϊκά. Ο παραρτηματούχος, πιανίστας, εκτός του πιάνου, δίδασκε κατά κόρον κιθάρα, και σπανιότερα ντραμς, μπουζούκι κ.λπ. Για προαγωγικές μας πήγαινε στο Κεντρικό και εξεταζόμαστε από τον εκεί καθηγητή κιθάρας και το διευθυντή, που φυσικά είχαν γνώση της κατάστασης – η τότε διευθύντρια μού είχε πει «σου βάζω 10 γιατί είσαι στους στραβούς ο μονόφθαλμος!» Αν τώρα ο κ. παραρτηματούχος παρουσιάσει πτυχίο κιθάρας με τις οπωσδήποτε έγκυρες υπογραφές των ίδιων εξεταστών, θα του αναγνωριστεί; Μήπως θα του... απαγορεύσει το Ωδείο να διδάσκει κιθάρα, για λόγους ευθιξίας; (Και μην ακούσω τίποτα διαφεύσεις, γιατί το εν λόγω παράρτημα δουλεύει ακόμα, μετά 15 χρόνια..)

Το μικρό αυτό τεστ ευφυίας σκοπό έχει να καταδείξει ότι, όταν ένα Ωδείο συντηρεί επί δεκαετίες δασκάλους που εν γνώσει του δεν μπορούν να διδάσκουν, το ίδιο θα κάνουν και στο μέλλον τα παραρτήματά του ή οι Μουσικές Σχολές, που ίσως μέλλει να προκύψουν απ' αυτά. Τι σημασία έχει πια αν υπάρχει ή όχι, αυστηρό ή όχι, πρόγραμμα σπουδών; Αρκεί να σέρνονται τα παιδάκια ως την κατ' ευφημισμό Μέση τάξη, αφού σχεδόν ποτέ δεν ξεκινάνε με εξαρχής επαγγελματικές προθέσεις. Φανταστείτε να μας διγουν και πτυχιούχοι όλοι οι τέτοιοι δάσκαλοι. Δεν είναι λοιπόν η εκαθαριστή αντιδημοκρατική, ούτε ρατσιστική (!κόψτε κάτι) αντίληψη, είναι ανάγκη. Γιατί και οι γονείς που πληρώνουν, εργαζόμενοι είναι κι αυτοί. Να μην ξέρουν πού βαδίζουν;

Υπάρχει όμως και μια δεύτερη επί της ουσίας καινοτομία – σημαντική ιδιαίτερα για όσους συμφωνούν, αλλά δεν διλέπουν τον τρόπο να γίνει διαχωρισμός. Σ' όλες τις προτάσεις του ΣΚΩΑ και του ΥΠΠΟ, πλήρη της αναγνώρισης όλων, σαν τύπος εξετασης των «αμφισσημένων»,

αναφέρεται ή υπονοείται σαν αυτονότο το να παίξουν κιθάρα. Άποψη που συνοεί (χωρίς να προέρχεται από) τις νεαρές ηλικίες σκανδαλωδώς, και που προφανώς έχει τη φίξα της στο μέχρι και σήμερα χορηγούμενο «δίπλωμα σολίστ». Μα, ο σολίστ δεν έχει ανάγκη από κανένα δίπλωμα, άλλωστε αυτό προκύπτει εύκολα από το πρόγραμμα σπουδών και εξετάσεων για όλες τις βαθμίδες. Το πρόβλημα είναι η ικανότητα διδασκαλίας. Το δίπλωμα καθηγητή, με εξέταση γνώσεων τεχνικής, ρεπερτορίου, αρμονίας, ιστορίας, μορφολογίας κ.λπ., που δύοι έχουμε διδαχτεί, έστω και όχι σε πανεπιστημιακό όπως θα πρέπει επίπεδο, είναι ήδη θεσμός στο εξωτερικό. Να γίνει λοιπόν κι εδώ μια ανάλογη επεξεργασία. Όλοι γκρινιάζουμε για το απαρχαιωμένο θεσμικό πλαίσιο της Μουσικής εκπαίδευσης, αλλά περιμένουμε ν' αλλάξει... μόνο του.

Η επιτροπή λοιπόν που θα συσταθεί, έχει να επεξεργαστεί: α) πρόγραμμα σπουδών και εξετάσεων για σολίστ και καθηγητές, β) κριτήρια αυτόματης αναγνώρισης κάποιων τίτλων, που θ' αποτελέσουν και το πεδίο αναφοράς για τους υπόλοιπους.

Η κατάσταση είναι πια στα χέρια του ΣΚΩΑ, το ίδιο κι η ευθύνη για τυχόν καθυστερήσεις, κωλυσιεργία ή τελική αποτυχία. Θεωρώ πως ο ΣΣΜΑΩΑΠ δικαιούται εκπροσώπησης στην επιτροπή, έχει αποδείξει πως κατέχει τα προβλήματα. Ευελπιστούμε πως ο ΣΚΩΑ δεν θα μας γύρισει (πάλι) την πλάτη...

Επίλογος: η αναγνώριση της ισοτιμίας της κιθάρας (προαγωγή απ' το υπόγειο στο ισόγειο, ενώ άλλους έχουν χτιστεί πύργοι), δεν λύνει βέβαια κανένα απ' τα χρόνια και σοδαρά προβλήματα υποδομής της Μουσικής Εκπαίδευσης, που η λύση τους σκοντάφτει πάντα στα κονδύλια. Είναι καιρός με αφορμή την κιθάρα να ενεργοποιήσει ο ΣΚΩΑ τα μέλη του - καθηγητές άλλων οργάνων και θεωρητικών, να συστήσουν ανάλογες επιτροπές που να εξυγχρονίσουν τα δικά τους προγράμματα. Οι άμεσες διεκδικήσεις στα τρέχοντα (έστω κι αν δεν τους φαίνεται) προβλήματα, είναι που μαζίκοποιούν και δυναμώνουν τους συνδικαλιστικούς φορείς, ώστε να μπορούν αργότερα να διεκδικήσουν τα πιο μακροπρόθεσμα αιτήματα από κάποια θέση ισχύος. (Τριτοβάθμια εκπαίδευση, είπατε;)

Υ.Γ. Οι πλέον επώνυμοι κιθαριστές, σε πανηγυρική επιθεβαίωση της εικόνας που επανείλημμένα έχει παρουσιάσει ο κιθαριστικός κόσμος, έχουν ήδη «βγάλει τα μαχαίρια», δηλώνοντας πως θα κρατήσουν στο εξής τις αποστάσεις είτε από τις επερχόμενες διαδικασίες, είτε μεταξύ τους. Πιστεύω πως δεν δικαιούνται ν' αποδυναμώσουν με

την απουσία τους τη μεγάλη προσπάθεια που μόλις αρχίζει, ενισχύοντας απλώς τις υποψίες πως, μόνο όσο υπήρχε πιθανότητα να αυτοεξιπηρετηθούν, ενδιαφέρονται για το θέμα - υποψίες που δεν θα θέλα να σχολιάσω, είναι άλλωστε πολύ χαρακτηριστικές. Τελοσπάντων, ας ενεργήσουν και μια φορά σαν συνδικαλιστές, για το κοινό συμφέρον, και όχι σαν «θιγόμενοι καλλιτέχνες». Έχουν χρέος.

Νίκος Παναγιωτίδης
22.4.86

«Το Φάλτσο»

Απ' ότι φαίνεται, το «επίμαχο» θέμα εξακολουθεί να είναι για τους πολλούς η αμφισθήτηση τίτλων σπουδών. Κατά τη γνώμη μου αυτό δεν στέκει ως πρόβλημα, μιας και πιστεύω πως δεν είναι δυνατόν το ίδιο το Υπουργείο να πρωθήσει τέτοια απόφαση για τους παρακάτω λόγους.

- 1) Καμιά απόφαση ή νόμος δεν μπορεί να έχει αναδρομική ισχύ. Το 1966, όταν αναγνωρίστηκαν πιάνο, διολί κ.λπ., δεν αμφισθήτησε κανείς τα μέχρι τότε διπλώματα.
- 2) Τα Ωδεία ήταν αναγνωρισμένα από το κράτος και μια αμφισθήτηση θα μπορούσε να προκαλέσει μια σειρά μηνύσεων των πτυχιούχων-διπλωματούχων προς την εξεταστική επιτροπή και προς τα Ωδεία (αφού δέχτηκαν χρήματα και οι μεν κι οι δε). Στη συνέχεια, των Ωδείων προς το Υπουργείο, μιας και ήταν αναγνωρισμένα και δεν απαγορεύονταν το να δίνονται διπλώματα. Εξάλλου οι νόμοι φτιάχνονται προκειμένου να καλύψουν κενά και όχι να δημιουργήσουν.
- 3) Το Υπουργείο «πληροφορηθήκε» στις 21 Οκτωβρίου 1983 πως δίνονταν διπλώματα και πτυχία κιθάρας και στη συνέχεια πληροφορεί με τη σειρά του τους ωδειάρχες ότι «στο εξής» θα στοιχειοθετείται ποινικό αδικήμα, εάν εξακολουθήσουν να παρέχουν τίτλους σπουδών, αλλά ακόμη και στην περίπτωση που δεν πληροφορούνται εκ των προτέρων οι πολίτες ότι μέχρι να τακτοποιηθεί το θέμα της κιθάρας, δεν θα παρέχε-

- ται τίτλος σπουδών. Αναγνωρίζεται επίσης στην ανακοίνωση πως υπάρχει νομοθετικό κενό. Εδώ δεν χωράει «αμφισβήτηση».
- 4o) Αν θεωρήσουμε πως πτυχιούχοι- διπλωματούχοι εν αγνοία τους «παρανομούσαν» δίνοντας εξετάσεις - σε μη αναγνωρισμένο όργανο - αλλά σε αναγνωρισμένα από το κράτος Ωδεία, τα οποία επίσης εν αγνοία τους παρείχαν τίτλους σπουδών, φαίνεται πως δεν ήταν οι μόνοι, αφού μέχρι το 1977 δινόταν τριετής αναβολή στρατεύσεως κοντά στ' άλλα όργανα επίσης για κιθάρα και τραγούδι.
- 5) Ας ξεχάσουμε για λίγο την κιθάρα και ας θυμηθούμε πως δυστυχώς και στα «αναγνωρισμένα» όργανα ο έλεγχος που ασκεί το ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ είναι καθαρά γραφειοκρατικός. Ο εκπρόσωπος του ΥΠΠΟ δεν βαθμολογεί τον εξεταζόμενο, απλώς επικυρώνει τη διαδικασία. Θα 'ταν «ξεχωριστή» περίπτωση η στάση προς την κιθάρα, θέλοντας να επέμβει στο καλλιτεχνικό μέρος της διαδικασίας των εξετάσεων, αφού ποτέ μέχρι τώρα εκπρόσωπος του ΥΠΠΟ δεν είχε δικαίωμα να απορρίψει κάποιον εξεταζόμενο για πτυχίο ή δίπλωμα.
- 6) Ποτέ δεν νομίζω πως οι πτυχιούχοι-διπλωματούχοι (οποιουδήποτε οργάνου) θα δέχονταν μερικοί συνάδελφοί τους (στην περίπτωση μιας επιτροπής, όπως προτάθηκε) να τους επανεξετάσουν, αφού η καλλιτεχνική αξία δεν στηρίζεται μόνο σε ντοκουμέντα καριέρας ή τυπικά προσόντα. Σ' αυτήν την περίπτωση θα 'ταν αστείο τουλάχιστον, επειδή μεγάλος αριθμός πτυχιούχων-διπλωματούχων θα επανεξετάζοταν απ' τους ίδιους εξεταστές για μια εκ νέου αναγνώριση... Δημιουργήθηκαν ήδη δυσάρεστες διενέξεις.

Πιστεύω απόλυτα πως το ΥΠΠΟ προκειμένου να εφαρμόσει κάποιες αποφάσεις, συζητάει προτάσεις και μας δίνει απλώς την ευκαιρία της έκφρασης όλων των απόψεων. Μέσα σ' αυτά τα πλαίσια στέλνω τις σκέψεις μου, χωρίς να θέλω να στεναχωρίσω κανέναν σε προσωπικό επίπεδο. Ασφαλώς πάντοτε υπήρχαν και θα υπάρχουν ακατάλληλες σχέσεις των ανθρώπων μεταξύ τους, ή αυτών προς κάποια πράγματα. Αν κάποια ακαταλληλότητα ενοχλήσει το κοινωνικό σύνολο, αυτό θα αντιδράσει. Κάτι ανάλογο συνέδη και τώρα. Εγώ σαν μουσικός το λέω φάλτο και μιας και ξητήθηκε η γνώμη μου για τα γεγονότα, θα απαντήσω και με προτάσεις.

Θεωρώ περιοριστικό και άχρονο τον όρο «κλασική» κιθάρα. Στα Ωδεία ποτέ δεν λέμε ότι παραδίνονται μαθήματα «κλασικού» πιάνου, ή «κλασικού» διολιού. Λέμε απλά διολί, πιάνο. Και έτσι θα πρέπει να λέμε απλά κιθάρα. Το πρόγραμμα ύλης και εξετάσεων της κιθάρας λοιπόν, εφόσον θα θέλουμε από όως κι ύστερα να θεωρηθεί «ιστότιμο» όργανο με τ' άλλα, θα πρέπει κατ' ανάγκη να έχει και τον ανάλογο πλούτο και ποιότητα με τα υπόλοιπα όργανα. Αυτό μπορεί εύκολα να γίνει με μια συγκριτική αντιπαράθεση των προγραμμάτων οργάνων, που έχουν μια ιστορία, όπως, π.χ., του πιάνου. Έτσι θα αποφύγει κανείς υπερβολές ή ελλείψεις. Προσωπικά διαφωνώ και με τον όρο «ιστοτιμία» της κιθάρας, γιατί κατά ποια έννοια είναι ιστότιμα τα προγράμματα του διολιού με του πιάνου; Ή του διολοντσέλου με του φλάουτου;... Μην είμαστε υπερβολικοί λοιπόν, πάντοτε κάτι θα μπορεί να κάνει ένα όργανο που ένα άλλο δεν θα το μπορεί. Η κιθάρα έχει τεράστια φιλολογία, εκπαιδευτική και άλλη, και δεν μας φτάσει σε τίποτε αν πολλοί ανθρώποι τη συνδέουν μόνο με το «Recuerdos de la Alhambra» ή τη «Ro-

manza d' amour», είτε επειδή δεν γνωρίζουν τι έχει γραφτεί γι' αυτό το όργανο, είτε επειδή ορισμένοι εκτελεστές αρέσκονται να «κατακτούν» το κοινό τους με εύκολα και συνηθισμένα ακούσματα. Πρόκειται μάλλον (λέγοντας «ισοτιμία»), μόνο για την συν-αναγνώριση της κιθάρας από το ΥΠΠΟ. Ας το λέμε λοιπόν έτσι κι όχι αλλιώς.

Ωστόσο ας δούμε και λίγο το μέλλον των Ωδείων και παράλληλα αυτό της «κλασικής» κιθάρας. Έξω απ' το παράδειγμα του (μόνου) κρατικού Ωδείου Θεσσαλονίκης, γενικά τα Ωδεία αν θέλουν να εξακολουθήσουν να υπάρχουν, θα πρέπει να μετατραπούν από κρεματόρια σε ζωντανά εργαστήρια έρευνας του ήχου. Κανένας περιορισμός σε κανένα όργανο και σε κανένα είδος μουσικής! Και εξηγούμε: ξένες στατιστικές έρευνες, απ' όσο γνωρίζω σε Γαλλία και Αμερική τουλάχιστον (στην Ελλάδα απλώς διαπιστωμένο γεγονός), μας πληροφορούν πως σιγά σιγά καταργούνται μικρές «κλασικές» ορχήστρες, ενώ η προσέλευση μαθητών στα Ωδεία προσδεντικά ελαττώνεται. Ο λόγος είναι πως ΚΑΙ στο χώρο της μουσικής αναπτύσσεται μια διάθεση αντικατάστασης των ανθρώπων-καθηγητών από ηλεκτρονικές συσκευές, οι οποίες ως γνωστόν διαθέτουν μηνή και δεν κάνουν λάθη. Προβλέποντας πως τα Ωδεία με την κλασική μορφή πρόκειται να εκλείψουν, έχουν ήδη αρχίσει να κατασκευάζονται κρατικά μεγάλα ιδρύματα και ακαδημίες για σοβαρές μελέτες και έρευνες της μουσικής επί ανωτάτου επιπέδου. Ας προσέξουν οι ενδιαφερόμενοι τούτες τις προθέσεις προηγμένων κρατών, που εξαναγκάζονται να προσβλέψουν τέτοιες λύσεις.

Εμείς οι Έλληνες που δεν έχουμε ακόμη λόγο να αντιμετωπίσουμε τέτοιες προσποτικές στο άμεσο μέλλον, καλό θα 'ταν ωστόσο να παρατηρήσουμε πως πολλοί ανθρώποι, που αγαπούν τη μουσική (συχνά μεγάλα ταλεντα), μπορούν ευκολότερα να ικανοποιηθούν με τις δυνατότητες που παρέχονται από τη σύγχρονη τεχνολογία, που κατακλύζει ολοένα και περισσότερους χώρους. Αυτό συμβαίνει επειδή (δυστυχώς) δεν ταυτίζουν πια το μάθημα στο Ωδείο με μάθημα της μουσικής και, προτιμώντας τον τίτλο του «πρακτικού», διαλέγουν ένα synthesizer ή μια ηλεκτρική κιθάρα... Χωρίς μετρονόμο. Επειδή σχεδόν όλοι εξ ενστίκτου γνωρίζουν το μέτρο. Ενώ οι «κλασικοί» σπανίως. Όμως αυτό δεν τους ενοχλεί (τους «κλασικούς»), διότι έχουν τίτλους σπουδών. Και φαίνεται πως δεν αισθάνονται μειονεκτικά, αφού ορισμένοι δεν ακούνε καν μουσική, ώστε να αντιληφθούν πως το μεγαλύτερο μέρος της μουσικής που παράγεται σήμερα προέρχεται από ανθρώπους που συχνά δεν είχαν ολοκληρωμένη ή και απολύτως καμιά σχέση με Ωδεία. Το ίδιο έχει συμβεί μερικώς με πασίγνωστους διεθνώς «κλασικούς» κιθαριστές που δεν χρειάζεται να αναφέρω. Οι επαίστοις γνωρίζουν.

Προτείνω με την ευκαιρία να σταματήσει η υποτίμηση των πρακτικών, οι οποίοι συχνά είναι ανώτεροι ουσιαστικά από εκείνους που μη γνωρίζουν τις μουσική κατάφεραν ωστόσο να αποκτήσουν τίτλους σπουδών, με θεμάτα ή αθέμιτα μέσα στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό και εύχομαι κάποτε να εξισορροπιστούν τα τυπικά με τα ουσιαστικά προσόντα.

Όσον αφορά τη διδασκαλία, οι «σολίστες» δεν σημαίνει ότι ξέρουν και να διδάσκουν. Καμιά διδακτική μεθοδολογία ή ψυχολογία του μαθητή δεν έχουν διδαχτεί, αφού στην Ελλάδα τουλάχιστον δεν υπάρχει σχολή για δασκάλους ή καθηγητές μουσικής, όπως συμβαίνει αντίστοιχα στην υπόλοιπη εκπαίδευση. Οι εξαιρετικοί σολί-

στες της «κλασικής» κιθάρας δεν είναι ανώτεροι από τους εξαιρετικούς πρακτικούς οργανοπαίχτες, απλώς διαφέρουν στο είδος της μουσικής και στο ότι, οι πρώτοι γνωρίζουν νότες, ενώ οι δεύτεροι όχι. Λιγότερη έπαρση δεν θα διλάψει κανέναν.

Να σταματήσει λοιπόν όχι μόνον η αμφισθήτηση τίτλων σπουδών, αλλά και η υποτιμηση των πρακτικών και αν τα Ωδεία σκοπεύουν να «ζωντανέψουν», κάνοντας άνοιγμα προς όλα τα είδη μουσικής – εν μέρει συμβαίνει... κατά αδιόριτο τρόπο και δυστυχώς μόνο για οικονομικούς λόγους, ώστε να μην χάνονται οι «πελάτες» – τότε να προσκληθούν και οι επαίνοντες αυτών των χώρων. Έστω κι αν δεν έχουν τίτλους σπουδών.

Στην πραγματικότητα οι πρακτικοί αδιαφορούν εντελώς αν τους υποτιμούμε ή όχι, επειδή οικονομικά πρώτα απ' όλα αμείβονται καλύτερα (Εγώ, π.χ., σαν καθηγητής Α' του Εθνικού Ωδείου, σε σύνολο 20 μαθητών αμειδόμονται προς περίπου 20.000 δρχ. μηνιαίως, ενώ ένας πρακτικός σεμνά σεμνά προς περίπου 150.000 δρχ. μηνιαίως). Από «μουσική» άποψη, παρατηρώντας κανές στο πρόσωπο έναν πρακτικό κι έναν κλασικό διαπιστώνει κατά την εκτέλεση (και είναι συχνό φαινόμενο), πως ο πρακτικός αισθάνεται, χαίρεται τη μουσική. Απελευθερωμένος καθώς είναι απ' τους πεπερασμένους κανόνες και τύπους της «κλασικής» αρμονίας, ακολουθεί τό συναίσθημά του και μπορεί να ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΖΕΙ. Ενώ ο κλασικός, έχοντας χάσει οριστικά την επαφή του με τη ζωντανή μουσική (όπως είναι ο αυτοσχεδιασμός), υποκρίνεται τον «σοδαρό» και επαναλαμβάνει επ' άπειρον τα ίδια προγράμματα, μεταδίδοντάς μας αισθήματα άγχους με τις τραγικές πόζες που παίρνει, ίσως επειδή αντιλαμβάνεται μερικώς την κατάστασή του.

Κάτι στραβό πρέπει να συμβαίνει στα Ωδεία, αφού ολοκληρώνοντας τις σπουδές τους οι διπλωματούχοι μας, έχουν ανάγκη από ηλεκτρονικό κουρδιστήρι, δεν ξέρουν να αυτοσχεδιάζουν, και συχνά δεν μπορούν να διαδύσουν μιαν άγνωστη παρειτούρα (prima-vista).

Θα είναι λυπηρό να δημιουργηθούν τα ΑΙΣΜΕ ή και τα κρατικά ΑΣΜΕ σε ωραία κτίρια – φυλακές του πνεύματος – όπου τιλοφορούχοι καθηγητές, εφοδιασμένοι με χαρτιά και απόχες θα αδράγνουν ανύποπτους περαστικούς ή περιέργους προκειμένου να τους καταπλήξουν με τη χωρίς μέτρο δεξιοτεχνία τους, ή με άσχετες προς τη μουσική μπουρδολογίες, διότι κάπως κι αυτοί θα πρέπει να απασχολούνται, αφού θα τους πληρώνουμε μέσω του κράτους.

Οι καθηγητές δεν είναι θεοί. Αν μάλιστα δεν επικοινωνούν με τους μαθητές θα πρέπει να κριθούν ακατάλληλοι, όπως συμβαίνει και αντιστόφως. Ακόμη για τη σχέση καθηγητή-μαθητή, θεωρώ απαράδεκτο να υπάρχει και στη μουσική ο θεσμός των δονθών-καθηγητών. Αν από την αρχή δεν έχει προσωπική επαφή με τον καθηγητή του ένας μαθητής, δεν ωφελείται. Ο δονθός-καθηγητής είναι εκείνος που – υποτίθεται – τον προετοιμάζει κατά την πρότυπη μέθοδο του καθηγητή, και όποτε κρίθει «κατάληλος» θα έχει και την ευτυχία να κάνει μάθημα με τον ίδιο, προσωπικά. Έπειτα δηλαδή απ' αυτό το είδος εισαγωγικών εξετάσεων. Αυτό θα μπορούσε να εφαρμοστεί μόνο σε περίπτωση ταύτισης καθηγητή, δονθού... Κατά τη γνώμη μου είναι προτιμότερες δοκιμαστικές περίοδοι μεταξύ καθηγητή-μαθητή και σε περίπτωση που δεν επικοινωνούν, να προτείνεται αλλαγή καθηγητή ή μαθητή αναλόγως. Πράγμα που φυσικά εφαρμοδύεται, είτε το θέλουμε είτε όχι.

Όσον αφορά -τα μαθήματα να μη διδάσκονται μόνον ατομικά, αλλά κατά περιόδους να πραγματοποιούνται ομαδικά μαθήματα της κάθε τάξης προς όλους (χωρίς συμμετοχή ίσως), αλλά με επιτρεπτή την παρακολούθηση των μαθημάτων τουλάχιστον απ' τους κηδεμόνες, οι οποίοι μη ενημερωμένοι συχνά, αγνοούν πώς πρέπει να δοηθήσουν τα παιδιά τους. Και αυτό το θεωρώ σημαντικό για το λόγο ότι ένας μαθητής ζει στο Ωδείο 2 ώρες τη διδούμαδα, ενώ στο σπίτι του 166 (αναφέρομαι μάλλον σε μικρές ηλικίες).

Επιπλέον θα πρέπει επίσης κατά διαστήματα να καθιερώθουν εκδηλώσεις με στόχο την επικοινωνία μεταξύ μαθητών και καθηγητών όλων των ειδών της μουσικής για κιθάρα (δημοτικής-κλασικής-jazz-flamenco-rock- κ.λπ.), και όχι να κλείνεται η πόρτα κάποιας αίθουσας για όλο το σχολικό έτος σ' όλους τους άλλους, διδασκόμενους και διδάσκοντες, άλλων ειδών τεχνικής και μουσικής.

Από τις εφημερίδες πληροφορήθηκα πως «ψηφίστηκε η τροπολογία στο άρθρο 1 του Β.Δ. 16/1966, όσον αφορά την ένταξη τμήματος κλασικής κιθάρας στα Ωδεία και τις μουσικές σχολές, και ότι το Υπουργείο Πολιτισμού θα καθορίζει με αποφάσεις του για όλα γενικά τα θέματα που απαιτείται να ρυθμιστούν, ώστε να λειτουργήσουν τα τμήματα αυτά. Επίσης παρέχεται η ευχέρεια στην υπηρεσία να προσλαμβάνει και απόφοιτους ανώτερων μουσικών σχολών της αλλοδαπής σαν καθηγητές των ιδιωτικών μουσικών εκπαιδευτηρίων, τόσο απαραίτητων άλλωστε (γράφουν), αφού οι τίτλοι σπουδών των αποφοίτων της

ημεδαπής δεν ανήκουν ακόμη σε ορισμένη εκπαιδευτική βαθμίδα».

Φαίνεται λοιπόν πως ορισμένοι Έλληνες κιθαριστές, που απόκτησαν τίτλους σπουδών στο εξωτερικό, θα μας μεταφέρουν (με ακρίβεια όπως ελπίζω) το αναμφίβολα υψηλό επίπεδο γνώσεων των ξένων, ώστε να μας φωτίσουν μας και εμείς δεν γνωρίζουμε ακόμη τι μας γίνεται. Ας είναι καλά οι άνθρωποι. Είναι κι αυτοί μια κάποια λύση.

Προτείνω να γίνει μια συγκέντρωση (και συμμετέχω ευχαρίστως αν μου ξητηθεί) μόνο με την προϋπόθεση της συμμετοχής ΟΛΩΝ των ενδιαφερομένων πτυχιούχων και διπλωματούχων κιθαριστών, μελών του ΣΣΜΑΩ και του προέδρου του ΣΚΩΑ. Στη συγκέντρωση θα αποφασιστούν τα κριτήρια για τα προσόντα των διδασκόντων, τη διδακτεα ύλη, τα μαθήματα και την εξεταστέα ύλη.

Θα πρέπει να δοθεί η ευκαιρία σ' όλους να εκφραστούν και οι προτάσεις τους αναλόγως θα εγκρίνονται ή θα απορρίπτονται με τη διαδικασία της πλειοψηφίας. Αφού ολοκληρωθεί η διαδικασία, μια επιτροπή θα μεταφέρει τις απόψεις των κιθαριστών στο ΥΠΠΟ, ώστε οι αποφάσεις του αριθόδιου Υπουργείου να 'χουν παρθεί με επίγνωση των απόψεων των ενδιαφερομένων.

... Το να προσπαθήσει να «σκεπάσει» κανείς μιαν άλλη φωνή για να ξεχωρίσει η δική του, είναι το φάλτσο. Αν θέλει να ακουστεί ταυτόχρονα με κάποιον άλλον, πρέπει να γνωρίζει τι θα πει ο άλλος εκ των προτέρων, ώστε να συνηχήσει χωρίς να προκαλέσει κακοφωνία. Και αν αυτό δεν του είναι δυνατό, τότε θα προσπαθήσει να καταλάβει τον άλλον, και όσο έγκαιρα τον αντιληφθεί, αναλόγως θα τον «συνοδεύσει». Αν ωστόσο κάποιος θεωρεί πως και τα φάλτσα χρειάζονται σε μια δήθεν «ανώτερη αρμονία (ακαταλαβίστικη μάλλον, επομένως άχρηστη), αυτό επιεικώς θα μπορούσε να χρησιμεύσει μόνο ως παράδειγμα προς αποφυγή. Ή «παίζοντας», να λέγαμε για τα φάλτσα: «Είναι ξήτημα style». Ένα άτομο που δεν αντιλαμβάνεται το φάλτσο είναι απαραίτητο ωστόσο σε σχέση με το αντίθετό του, που είναι το απόλυτα ακριβές άτομο. Πρόκειται πάλι για ένα άλλο είδος φάλτσου, επειδή το απόλυτα ακριβές είναι στατικό και, σε τελευταία ανάλυση, δεν έχει παρά οριακή σημασία ως εξισορροπιστική δύναμη. Είναι δύο περιπτώσεις σημεία μη αντιληπτής ακόμη ζωής. Στους ζωντανούς ανθρώπους, όπου το ένστικτο της ζωής συμβολίζεται πάντοτε με την αντιληφθητης κίνησης μέσα στο χρόνο, προκαλούν τέτοιες ακρότητες ένα σπασμό, μιαν αντίσταση. Στην πραγματικότητα θα μπορούσαμε να τις θεωρήσουμε και ως αιτίες γέννησης της αρμονίας: το διαμέτρημα της συνειδητοποιημένης, εκφρασμένης ενέργειας, στη σχετική αυνπαρεξία. Δεν θέλω να ολοκληρώσω το «φάλτσο» μου προτού ευχαριστήσω για τη φιλοξενία.

Σπύρος Διαμαντής
23.4.86

Υ.Γ. Μια ακόμη παρατήρηση. Η ίδια η ζωή εστιάζει τα κριτήρια: όσοι επιβιώσουν θα 'ναι και οι μοναδικοί που θα 'χουν δίπλωμα.

Αγαπητό TAR

Αισθάνομαι την υποχρέωση να χρησιμοποιήσω λίγο απ' τον πολύτιμο χώρο των σελίδων σου, και να γράψω κι εγώ δυο λόγια για το καντό κιθαριστικό πρόβλημα, που τόσες ανησυχίες προβληματισμούς σκέψεις και διενέξεις προκάλεσε ανάμεσα στους επαγγελματίες κιθαριστές.

Όμως νομίζω ότι θα ήταν προτιμότερο και ίσως και αποδοτικότερο, αντί να εκθέως μόνο τις αποκλειστικά προσωπικές μου απόψεις – που λίγο πολύ είναι γνωστές – να προσπαθήσω να αναλύσω τους χαρακτηρισμούς και τα επίθετα που χρησιμοποιήσα στον πρόλογο του σημειώματός μου.

Ας αρχίσω λοιπόν απ' τον χαρακτηρισμό, «καντό κιθαριστικό πρόβλημα». Καντό για ποιον όμως; Γι' αυτόν που αφιέρωσε με πάθος και συνέπεια όλη τη δημιουργική του ικανότητα στο δύναμια κατ' αρχήν της τέχνης της μουσικής, κι ύστερα στην ανάπτυξη της τεχνικής της κιθάρας, ή σ' αυτόν που αφιέρωσε και θυσίασε την κιθάρα και όλα τα περί αυτής στο δύναμια ενός ανορθόδοξου βιοπορισμού και σε πολλές περιπτώσεις μιας αισχροκερδούς απάτης;

Νομίζω και για τους δύο. Γιατί για τον πρώτο δεν υπάρχει συζήτηση: για τον δεύτερο όμως το πρόβλημα είναι πως του παρασχέθηκε η άδεια γι' αυτό που κατ' ευημηρού μόνο κάνει – τη διδασκαλία της κιθάρας εννοώ – κάτω απ' το εθελοντικά αλλοίθωρο βλέμμα της Πολιτείας και των περί τα πολιτιστικά ιθυνόντων.

Κατόπιν ανέφερα τις λέξεις, ανησυχία, προβληματισμό, σκέψεις και διενέξεις.

Κατ' αρχήν ανησυχούμε όλοι. Ανησυχεί ο σωστά μορφωμένος και εν ενεργεία μουσικός κιθαριστής, για το πότε επιτέλους θα του αναγνωρισθούν οι προσφορές του: όπως η καλλιτεχνική παρουσία, η διδασκαλική προσφορά και γενικότερα η σημαντική συμμετοχή του στο πολιτιστικό υπόβαθρο αυτού του τόπου. Ανησυχεί ο παροπλισμένος διπλωματούχος κιθαριστής, που, ενώ σωστά πρόσφερε και προσφέρει – τουλάχιστον στον εκπαιδευτικό τομέα –, δεν μπορεί να προσφέρει στον ενεργά καλλιτεχνικό. Δηλαδή δεν είναι σε θέση να παίξει αυτήν τη στιγμή μια σουίτα Bach ή κάτια παρόμοιο. Μπορεί όμως κάλλιστα να τα διδάξει. Ανησυχεί και ο πολυμήχανος αγοραστής κάποιου παρα-διπλώματος από κάποιο απίθανο Ωδείο, (δεν αναφέρομαι μόνο στην Αθήνα αλλά σ' όλο τον Ελλαδικό χώρο), υπογεγραμμένο από κάποιον αυτοσχέδιο και αυτοχρογθέντα καθηγητή κιθάρας.

Με τη σειρά του δέβαια ανησυχεί και ο προαναφερθείς καθηγητής, αν τεθεί υπό έλεγχο η φουτουριστική του καλλιτεχνική ταυτότητα.

Μετά όλοι προβληματίζονται και σκέπτονται και συσκέπτονται.

Προβληματίζονται οι καταξιωμένοι διεθνώς ή εγχώριως για το πώς θα εξυγειάνουν την κιθάρα, με ποιον τρόπο θα παραμερίσουν τους κατά φαντασία κιθαριστές, αλλά κατά πράξη διαστρεβλώτες της μουσικής τέχνης.

Προβληματίζονται και οι αυτοσχέδιοι, για το πώς θα μπαλώσουν τ' αμπάλωτα και πώς θα καλυφθούν πίσω από φορείς ή σχήματα για να δρουν ευκαλύπτα να σηκώσουν το – χωρίς νύχια – δεξί τους χέρι, ψηφίζοντας υπέρ της δημοκρατικής αναγνώρισης όλων των διπλωμάτων κ.λπ. κ.λπ.

Τέλος επόμενο είναι να εμφανισθούν και οι διενέξεις. Άλλοι συμφωνούν με την πύρινη ρομφαία και τον καταποντισμό στον καιάδα των μη ικανών, άλλοι συμφωνούν στην αναγκαιότητα ενός διαχωρισμού απαραίτητου για

την τέχνη και την κιθάρα με τρόπο όμως λιγότερο θεαματικό.

Την τελευταία όμως λέξη θα την έχει όπως πάντα το ΚΡΑΤΟΣ. Ο αναμφισθήτητος άρχων της ζωής και της πνευματικής υπόστασης του δύστυχου Ασιατο-νεο-ευρωπαίου Έλληνα. Λόγω λοιπόν όλων αυτών των αιτίστευτα αντίξων συνθηκών, που όπως είδαμε δημιούργησαν, στην προσπάθεια για την πρακτική τους εφαρμογή, ένα απύθμενο χάρος αντιγνωμάτων και σε πολλές περιπτώσεις δυσάρεστων και εντονότατων προσωπικών διαφώνιών, προτείνω σαν εναλλακτική λύση, τον έλεγχο – στοιχειώδη ή ουσιαστικό – όλων των τίτλων και των κατόχων τους, από τους δυο τρεις αρχαιότερους κιθαριστές, που, καταξιωμένοι από την ίδια την ιστορία του οργάνου, θεωρούνται σαν οι καταλληλότεροι κριτές, μιας και όλοι ανεξαιρέτως οι άλλοι είμαστε – έμμεσα ή άμεσα – μαθητές τους.

Εννοώ φυσικά τον Δημ. Φάμπα, Γερ. Μηλιαρέση και Χαρ. Εκμεκτούγλου. Πιστεύω επίσης πως οι διαφωνίες σε προσωπικό επίπεδο θα πρέπει να παραμερισθούν για μια αρχή πραγματικής ανόδου και εξέλιξης για το ελληνικό πολιτιστικό μας επίπεδο και ειδικότερα για την κιθάρα.

Ευχαριστώ για τη φιλοξενία
Κυριάκος Τζωρτζινάκης
Αθήνα 25-4-86

Οι δρόμοι της κιθάρας είναι... νυχτερινοί

Έφτασε πια η ώρα της αλήθειας. Η ώρα της αλήθειας για την κιθάρα και τους κιθαριστές. Οι περισσότεροι φίλοι της κιθάρας, και κυρίως οι αιθεροδάμανες, ήλιτζαν σε μια συσπείρωση των δυνάμεων του κιθαριστικού κόσμου για τη σοδαρή αντιμετώπιση του μεγάλου κοινού προδολήματος. Η αναγνώριση, η κατοχύρωση και η καταξίωση, της τόσο ταλαιπωρημένης κιθάρας, θα έπρεπε να είναι ο κοινός – ιερός θα λέγαμε – σκοπός. Όμως, αντί για τη συνεργασία, τη σύμπραξη ακόμα, των κιθαριστών που ανήκουν και σε διαφορετικά κυκλώματα – ποιος εθελούν φλεί και πιστεύει ότι δεν υπάρχουν; – εμφύλιοι πόλεμοι πολλών μεγατόνων ξέσπασαν, με αποτέλεσμα να κινδυνεύουν να ισοπεδωθούν τα δύο – έστω λίγα – με πολύχρο-

νους κόπους και προσπάθειες φαινόταν ότι θα κατακτηθούν. Το πρόδολημα στη βάση και τη διαδικασία του έχει δύο σκέλη. Το πρώτο είναι η αναγνώριση της κιθάρας και η απόδοση σ' αυτήν τίτλο-θέση ισότιμη με των άλλων οργάνων που διδάσκονται στα Ωδεία. Το δεύτερο, που είναι δαιδαλώδες αλλά και εξίσου σημαντικό, είναι η αναγνώριση των σπουδών των κιθαριστών. Και ενώ για το πρώτο η νομοθέτηση-θεσμοθέτηση είναι απόλυτη, οριστική καθοριστική, – μια κι έξω, που λένε – για το δεύτερο δεν μπορεί να υπάρχει σαφής οριοθέτηση, αφού εξαρτείται και αναφέρεται και στο παρελθόν και στο παρόν και στο μέλλον. Στο πρώτο η λύση είναι μονοσήμαντη, αντικειμενική και ... πανελλήνια απατητή: η κιθάρα πρέπει να αναγνωριστεί ως ισότιμο δργανό. Στο δεύτερο, που έχει προεκτάσεις ανθρωπιστικές, δεν υπάρχει λύση μονοσήμαντη, αφού από την ιδιομορφία του αναφύονται άμεσα, ουσιαστικά και λειτουργικά υποποροθήματα: το πολιτιστικό-πολιτισμικό, το ηθικό, το κοινωνικό. Κάθε προτεινόμενη λύση σήγουρα προσκρούει σε κάποιες παραφυάδες ενός από τα υποποροθήματα αυτά. Επομένως, αναλογιζόμενοι τα αξιώματα και τα θεωρήματα της κάθε περίπτωσης, καταλήγουμε σε ένα μεγάλο αδιέξοδο. Αν δεν δοθεί λύση τώρα, δεν ισχυοίσμαστε ότι δεν θα δοθεί ποτέ, αλλά θα αργήσει. Άσε που τα προδολήματα αυτά είναι ζωντανά και πολλαπλασιάζονται καθημερινά σαν Λερναίες Υδρες. Επί του παρόντος, μία λύση υπάρχει, που καλύπτει τό μεγαλύτερο μέρος – και το πιο σοδαρό – των υποποροθημάτων και κυρίως του ηθικού και του κοινωνικού:

Η αναγνώριση όλων όσων έχουν γίνει – καλώς ή κακώς – στο παρελθόν. Και τα πινγία και τα διπλώματα που έχουν δοθεί πρέπει να αναγνωριστούν. Γιατί δάσκαλος δεν σημαίνει κατ' ανάγκη και σολίστ, ούτε σολίστ σημαίνει και δάσκαλος. Να προσπαθήσει κανείς να διορθώσει εκ των υστέρων σφάλματα του παρελθόντος είναι δύσκολη – αν όχι αδύνατη δουλειά. Οι «υπερασπιστές» της πολιτιστικής ζωής του τόπου μας βέβαια θα κραυγάζουν για υποδάμιμοτη, για αξιώματα σε ακατάλληλους και ανίδεονς κ.λπ. Ας αναλογιστούν όμως και αυτοί τι έκαμπαν στο παρελθόν και ας φροντίσουν καλύτερα για το μέλλον. Εκεί πολλά μπορούν να γίνουν, πολλά να διορθωθούν. Η παραπαδεία στη χώρα μας πάντοτε θα υπάρχει· και δεν αντιμετωπίζεται με νόμους, αλλά με σωστή και αξιοπρεπή παιδεία. Ο κύριος «Τάκης», στην επαρχία, θα συνεχίσει διολεμένος να διδάσκει και πιάνο και κιθάρα, όσοι νόμοι κι αν δηγουν. Γιατί, αν δεν υπάρχει ο κύ-

ριος «Τάκης», δεν θα υπάρξει κανένας. Κάλιο δάσκαλος στραβός, παρά κανένας δάσκαλος.

Είναι λυπηρό το πού μπορεί να οδηγήσει η ανταγωνιστική φιλοσοφία, που φτάνει μέχρι τη μισαλλοδοξία. Πολλά γράφτηκαν, πολλά ειπώθηκαν τις μέρες αυτές. Στη φορτισμένη απιδόσφαιρα τα περισσότερα από αυτά, υπό την επήρεια μέθης, έγιναν μπονέραγκ. Ο καθένας θα πρέπει να ξέρει ότι είναι υπεύθυνος και για αυτά που έγραψε, και για αυτά που είπε, και για αυτά ακόμα που σκέφτηκε.

Υπάρχουν δέδαια και κάποιοι αχαρακτήριστοι, που «αδιαφορούν», και αφήνουν τους άλλους να βγάλουν το φίδι από την τρύπα. Καιροφυλακτούν όμως και την κατάλληλη στιγμή εξαπολύνουν τις προδοκάτσιες τους χωρίς να έχουν το θάρρος της γνώμης τους. Κιθαριστές φυλαχτείτε πρώτα απ' όλους, από αυτούς· και αυτοί οδηγούν την κιθάρα σε δρόμους νυχτερινούς. Απομονώστε τους, εξωστρεφείστε τους.

Συσπειρωθείτε πάλι, μονιάστε και αντιμετωπίστε με ηρεμία και σύνεση το κοινό πρόδολημα, γιατί έχει έρθει η ώρα που θα τεθούν τα θεμέλια για τη λύση του. Και μην ξανακατανήστετε το κοινό σας πρόδολημα, πρόδολημα των κοινών.

Γιώργος Μονεμβασίτης

Αγαπητό Ταρ

Εκθέτω την άποψή μου για το θέμα της κιθάρας, έτσι όπως προέκυψε μετά από την απόφαση του ΥΠΠΟ οτι την αναγνωρίσει σαν ισότιμο με τα άλλα καθιερωμένα δραγανά.

Τα τελευταία τριάντα χρόνια υπάρχει μια αλματώδης κίνηση της κιθάρας σχεδόν σε όλο τον κόσμο! Αυτό δέδαιο είναι φυσικό επακόλουθο της ανόδου του βιοτικού επιπέδου των ανθρώπων. Οι ώρες εργασίας μειώθηκαν, πολλές ανάγκες καλύφθηκαν, και οι άνθρωποι στράφηκαν στις καλλιτεχνικές και πνευματικές αναζητήσεις. Στην κιθάρα λοιπόν ανακάλυψαν ένα όργανο όπου το ευρύ μουσικό του φάσμα εκφράζει όλο το μεγαλείο της μουσικής τέχνης.

Η χώρα μας όλο αυτό το διάστημα έχει αναδείξει πολλούς άξιους σολίστ και παιδαγωγούς αυτού του οργάνου. Η προσφορά τους είναι μεγάλη τόσο εδώ όσο και στο εξωτερικό, όπου έχουν καθιερωθεί πλάι σε μεγάλα ονόματα του διεθνούς καλλιτεχνικού στίβου. Η Πολιτεία με μεγάλη καθυστέρηση και κατόπιν πολλών διαβημάτων αποφάσισε να τοποθετήσει την κιθάρα στη θέση που της αξίζει! Και από το σημείο αυτό αρχίζει το πρόβλημα. Υπάρχει το ερώτημα: Θα αναγνωρισθούν οι τίτλοι σπουδών που έχουν δοθεί όλα αυτά τα χρόνια;

Πρέπει να επανεξεταστούν όλοι;

Είναι γνωστό ότι υπάρχουν σήμερα διπλώματα που δεν ανταποκρίνονται σε ανάλογο επίπεδο γνώσεων.

Η άποψή μου λοιπόν, που συμπίπτει και με την πρόταση του ΣΚΩΑ, είναι η εξής: θεωρώ την επανεξέταση ανέφικτη για πάρα πολλούς λόγους. Προτείνω να υπάρξει ένας έλεγχος στα πτυχία και διπλώματα που έχουν δοθεί και υπογραφεί από επιτροπή στην οποία δεν υπήρχαν διπλωματούχοι κιθαριστές. Στην συνέχεια να υπάρξει ένα πρόγραμμα διδακτέας ύλης πανελλήνιο για όλα τα Ωδεία

και τις μουσικές σχολές. Οι εξετάσεις των σπουδαστών να δίνονται σε πενταμελή επιτροπή αποτέλουμενη από τρεις κιθαριστές και δύο καθηγητές άλλων οργάνων ή θεωρητών κώνων και δέδαια υπό την εποπτεία του ΥΠΠΟ.

Νομίζω ότι αν αυτά τηρηθούν με προσοχή και αυστηρότητα θα ζηθεί με το πέρασμα του χρόνου η εξυγίανση στο θέμα «παιδείας» της κιθάρας.

Με εκτίμηση
N. Χαμηλοθώρης
Καθηγητής Εθνικού Ωδείου

Αγαπητό TAR,

Κατ' αρχήν θέλω να σ' ευχαριστήσω γιατί υπάρχεις, δίνοντας έτσι στον κιθαριστικό χώρο (αυτόν τον τόσο κλειστό) την ευκαιρία να εκφράζεται. Ελπίζω πως αυτό θα το καταλάβουν οιγά σιγά και οι τελευταίοι αντιδραστικοί, και θα ενισχύσουν την ύπαρξή σου.

Στο θέμα το επίμαχο τώρα. Λίγο πολύ η ιστορία είναι γνωστή: Επιτροπές, Συμβούλια, παρατητήσεις, προτάσεις, που αλλάζουν σε κλάσματα δευτεροβάθμου κ.λ.π., κ.λ.π. Λίγο πολύ ακόμα έρχουμε και τι σημαίνει να είσαι Έλληνας. Κάπου μας τραβάνε οι τίτλοι, οι περιγραφές, η αναγνώριση, με λίγα λόγια το «πάνω απ' όλους». Προσπαθώντας έτσι να λύσουμε μια θλιβερή ιστορία, (μη αναγνώριση της κιθάρας), βρέθηκαμε «να τρώμε τα μουστάκια μας», να χωρίζεται ο κιθαριστικός κόσμος σε «μεν» και σε «δε», ξεχωρίζοντας πως παίζουμε με το μέλλον της κιθάρας στην Ελλάδα.

Υπάρχει πρόδολημα αναγνώρισης διπλωμάτων και πτυχίων, και δεν μας περνάει καν απ' το μυαλό ότι μας λεί-

ΤΟΔΕΝΤΡΟ

ΝΙΚΟΣ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ: Δικαστής (καθηγητής) των ΒΡΑΣΟ ΚΑΣΤΑΝΙΚΗ, Λ.Α.Κ. ΣΥΓΧΡΟΥΝΗΣ: Ήχος αρχ. εργαλείων, συρτάνες διακοπές της Ν. ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ. ΣΙΜΟΥΛΗΣ ΝΟΑΣ: Βούλα (τύραννος), ΝΑΜΟΣ ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ: Δύο ποτήρια ΛΑΖΑΡΗΣ ΠΑΝΕΓΓΙΛΗΣ: Μαλακοπρύγια και λαζαρά, (λαζαρά). Ε.Μ. ΣΟΦΑΝΗΣ: Λαζαρά (Ανδρίας Μελέτης). ΕΡΝΕΣΤΟΣ ΣΑΒΑΤΟ: Τήγαντα αρχ. αργιάς (Άγιος Ιωάννης), ΜΑΡΙΟ ΛΙΩΣΑ: Αρχιτέκτονας ΓΙΩΤΗΣΣΗΣ GRASS: Επιτρόπος Μάρω Αργοπούλη ΜΑΡΚΟ ΒΑΛΛΟΡΑ: Το ζαρακό μέλος του ROLLAND BARTHES: (Άγιος Ιωάννης). VICTOR IVANOVICH: Ο γαλλικός φωτιστής Σερζιόν Λαζαράς και οι άλλοι...

ΜΗΗΗΗ ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΟΡΓΕΣ

G.C. INFANTE: Διάλογος με την Άγρια γραμμή, Σ. Βακταράρης, M. LINDON: Πρώτη, Ε. μαρούλιαντας (Αργιάς), Α. Φραγκάτης, ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΟΡΓΕΣ: Παναγία Λαζαράς

ΜΑΡΙΑ ΠΕΤΡΟΥΛΗ: Η κύρια τελική νίκη, ΣΤΡΑΤΗΣ ΠΑΣΧΑΛΗΣ: Η Ελένη (τύραννος), ΗΛΙΑΣ ΚΟΤΣΟΥΡΟΣ: Οι τάκηρες της Ν.Σ. (τύραννος), ΣΥΝΟΡΟΣ ΗΡΕΤΟΣ: Δύο ποτήρια ΑΓΓΕΛΟΣ ΑΒΑΝΑΣΙΑΣΗΣ: Ζάρια (διάγηρης), Σ. ΣΑΝΤΑΜΟΥΡΗΣ: Λαζαράς

ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΑΞΗ: Οι ίδιοι και οι διαδικτυώσεις προβλέπει Πράξη 6 Σ. Λαζαράς, ΜΑΡΙΑ ΦΑΛΑΡΟΥΛΑ: Η απλούρα των πράσινων δρυόντων (τύραννος), Β. ΒΕΡΟΥΣΑΛΗΜΑΣ: ΝΕΙΚΟΜΑΣΙΑ: Τα πρώτα δέντρα της Ελλάδας, Τ. ΚΑΡΙΑΣΗΣ: Καριάς, ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ: Τραγούδια Τραγούδια, Ε. Λ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΑ: Αντιληφτές παρανοϊκές θέματα (Πάσσα), Σ. Σ. ΠΑΠΑΖΕΡΗΣ: Σ. ΠΑΠΑΖΕΡΗΣ, ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΖΑΡΟΥΣΣΗΣ: Ο Αγίος Ιωάννης (Πάσσα & Λ. Μελέτης), Σ. ΠΑΠΑΖΕΡΗΣ: Η θύρα της Παναγίας Παναγία (Πάσσα), Ε. ΡΩΦΙΔΗΣ: Ε. ΡΩΦΙΔΗΣ, Κ. Μαριάδης: Β.Δ.Παναγία

25-26

Την τρίτην δεκ. 280
Εβδομάδα τρίτη: Σελίδη 140

πουνε γνώσεις βαθύτερες απ' το σε τι ταχύτητα παιζουμε τη Chaconne. Γνώσεις που θα μας δίνανε τη δυνατότητα να είμαστε μουσικοί επί της ουσίας και όχι μόνο τυπικά.

Ειλικρινά, επί του θέματος της αναγνώρισης τίτλων, έχουμε δρεθεί σε αδιέξοδο. Διότι απ' τη μια μεριά η μη αναγνώριση όλων των μέχρι τώρα τίτλων είναι αντισυνταγματική (άρα πόσα απολυτήρια Λυκείου έχουν δοθεί από ιδιωτικά σχολεία επί πληρωμή);, απ' την άλλη δεχόμαστε τόσα χρόνια να εξετάζουμε μαθητές δασκάλων άσχετων, και τελικά οι χαμένοι είναι οι μαθητές. Και αυτό όχι μόνο δέβαια στην κιθάρα, αλλά σε όλο τον Ελλαδικό μουσικό χώρο.

Οι λύσεις, λοιπόν, πρέπει να είναι για μια ολική καλυτέρευση της μουσικής παιδείας που θα ανεβάσουν το επίπεδο και όχι για να ανακατατάξεις ρατσιστικού τύπου. Και για να μην πάω μακριά, ωστά ευθέως το Εθνικό Ωδείο, που δουλεύω: Σχετικά με την κιθάρα, το πρόγραμμα και οι εξετάσεις των παραρτημάτων είναι ίδια με του Κεντρικού; Πόσα παραρτήματα δουλεύουν έτσι, ώστε οι μαθητές να μπορούν ανά πάσα στιγμή να ανταπεξέλθουν στις εξετάσεις του Κεντρικού; Πότε ενδιαφερθήκαμε ποιοι στέλνονται στα παραρτήματα, τι ύλη διδάσκουν και τι εξετάσεις γίνονται;

Μην κοροϊδευόμαστε, λοιπόν. Μας λείπουν βασικά πράγματα που τα παραβλέπουμε. Μας λείπει ακόμα και αυτό που λέγεται αγάπη για τη δουλειά μας και όχι δημοσιοϋπαλλήλικι. Ας ξεμυτήσουμε, λοιπόν, έξω από το σπίτι μας και, παραμερίζοντας κάποιες εμπάθειες, να φτιάξουμε τις συνθήκες για να έχουμε σχοληστι διπλώματα και πτυχία, και ταλαιπωρημένους μαθητές, άρα καλύτερη κιθάρα πανελλαδικά και όχι μόνο στενά... Αθηναϊκά...

Εφόσον, λοιπόν, κερδίσαμε τη μάχη της αναγνώρισης της κιθάρας από την Πολιτεία, ας φτιάξουμε, μέσα από μια επιτροπή (νόμιμα και δημοκρατικά εκλεγμένη – μην ξεχνιόμαστε κιόλας) τις συνθήκες που θα μας επιτρέπουν και θα μας «επιβάλλουν» να δουλεύουμε σωστά και εποικοδομητικά.

Φιλικά,
Ειρήνη Κώνστα

Αγαπητό TAR,

Με αφορμή τα όσα διαδραματίστηκαν σχετικά με το θέμα της κιθάρας, τον τελευταίο καιρό, θα ήθελα να πω την προσωπική μου γνώμη πάνω σ' αυτό το τόσο σοβαρό και επίμαχο θέμα.

Δεν θα ήθελα να αναφερθώ στη διαδικασία και στον τρόπο που αντιμετωπίστηκε το γνωστό θέμα της κιθάρας, εάν είναι σωστά ή όχι τα όσα ελέχθησαν και γίνανε το τελευταίο διάστημα, γιατί πιστεύω ότι για τον καθένα η έννοια «σωστό» ή «λάθος» έχει καθαρά υποκειμενική σημασία και εξαρτάται από ποια οπτική γωνία βλέπει, κρίνει και στη συνέχεια πώς αντιμετωπίζει το καθετι σημείο του.

Το συγκεκριμένο όμως πρόβλημα της κιθάρας δεν πρέπει να πέσει στην υποκειμενικότητα του καθενός, δεν πρέπει να καταλήξει στο τι μας δολεύει και αφού δολεύει σμάς δεν μας ενδιαφέρει για τους άλλους.

Προσωπικά πιστεύω ότι η αναγνώριση της κιθάρας και στη συνέχεια η αναγνώριση των παλαιών πτυχίων και διπλωμάτων δεν είναι μόνο καλλιτεχνικό θέμα, αλλά είναι πρώτα από όλα νομικό. Θα πρέπει λοιπόν κάθε μία πρόταση πριν την υλοποίησή της να ελέγχεται και να τεκμηριώνεται νομικά.

Μάθαμε ότι η κιθάρα πρόσφατα αναγνωρίστηκε σαν ελεγχόμενο όργανο από το ΥΠΠΟ, όπως τα ήδη υπάρχοντα (πιάνο, βιολί, φλάουτο και άλλα). Και τι μ' αυτό. Μήπως τα πιο πάνω όργανα και γενικά η μουσική παιδεία στην Ελλάδα είναι διαβαθμισμένη; Βλέπετε ξεχνάμε το κυριότερο. Ξεχνάμε ότι η μουσική παιδεία στον τόπο μας (δηλαδή όλα ανεξαρέτως τα αναγνωρισμένα Ωδεία συμπεριλαμβανομένου και αυτού του Κρατικού Ωδείου Θεσσαλονίκης) δεν ανήκουν σε καμία από τις 4 βαθμίδες εκπαίδευσης όπως: Κατωτέρα, Μέση, Ανωτέρα και Ανωτάτη.

Εμείς δυστυχώς μια ξωή διύλιζουμε τον ψύλλο και καταπίνουμε την κάμηλο, αφήνοντας έτσι την ουσία να μας διαφεύγει.

Απ' ό,τι ξέρουμε σε όλα τα προηγμένα κράτη η μουσική παιδεία τους είναι διαβαθμισμένη.

Επίσης η κιθάρα υπάρχει σαν επίσημο όργανο σε όλα τα μουσικά Κολλέγια και τις Μουσικές Ακαδημίες.

Μήπως λοιπόν θα πρέπει να ξανασκεφθούμε το περιόδητο Νομοσχέδιο για τη δημιουργία Ανωτέρων Σχολών σε πρώτη φάση και στη συνέχεια για τη δημιουργία μιας Μουσικής Ακαδημίας;

Είναι ανάγκη πλέον να δούμε το θέμα πιο πλατιά, ού-

τως ώστε να δηγει η μουσική παιδεία από το βούρκο που δρίσκεται όλα αυτά τα χρόνια και να στρέψουμε την προσοχή μας στο να δρούμε τις κατάλληλες προσποθέσεις για τη δημιουργία του Μουσικού υπόδαθρου που είναι και ο πυρήνας του όλου προβλήματος της μουσικής παιδείας και κατ' επέκταση της πολιτιστικής ζωής του τόπου μας.

Φιλικά
Γιώργος Παξιτης
Ιδρυτής - Γενικός Διευθυντής
Ωδείου «ΝΙΚΟΣ ΣΚΑΛΚΩΤΑΣ»

Προς το Περιοδικό «TAR»

Άποψη του Σ. Καλλιανού, Προέδρου του ΣΚΩΑ για την αναγνώριση των τίτλων σπουδών της κιθάρας.

Η αναγνώριση από το ΥΠΠΟ ένδια προφίλα με τα άλλα, πιάνο κ.λπ., λύνοντας το πρόβλημα που υπήρχε από την έκδοση του Β.Δ. 16 του 1966, αναμφισβήτητα δημιουργεί μερικά νέα μικροπροβλήματα, όπως διδακτέα ύλη, κατάταξη σπουδαστών, αναγνώριση των μέχρι τώρα εκδοθέντων τίτλων σπουδών κ.ά. Η λύση αυτών των προβλημάτων, μια και υπάρχουν ορισμένες διαφορετικές απόψεις ειδικά για το τελευταίο (αναγνώριση τίτλων), θα παίξει καθοριστικό ρόλο στην πορεία της διδασκαλίας του οργάνου αυτού, αλλά και θα δείξει το βαθμό δημοκρατικής ευαισθησίας των ιθυνόντων. Και αυτό γιατί η στραβή αντιμετώπιση του προβλήματος - όχι αναγνώριση των «κακών» του επαγγέλματος - θα δημιουργήσει σίγουρα νέα προβλήματα στους εργαζόμενους στο χώρο. Αναγκαστικά λοιπόν δύο απόψεις μπορούν να υπάρξουν: ή αναγνώριση όλων αδιάκριτα των τίτλων σπουδών που χορηγήθηκαν μέχρι τώρα από τα αναγνωρισμένα μουσικά ιδρύματα, ή εξεύρεση κάποιας φόρμουλας, που θα διακρίνει τους κιθαριστές σε «άξιους» και «ανάξιους».

Πριν προχωρήσουμε στην υιοθέτηση της μιας από τις δύο απόψεις, θα πρέπει να τονίσουμε πως το όλο ζήτημα είναι καθαρή ευθύνη της Πολιτείας που 20 ολόκληρα χρόνια δεν έκανε την παραμικρή προσπάθεια να διορθώσει την παραλειψή αυτή του Β.Δ. 16 του 66. Έτοι, λοιπόν, ξέροντας πως η κιθάρα διδάσκεται στα μουσικά ιδρύματα χωρίς να προσβλέπεται από το νόμο, και πως χορηγούνται και πτυχία και διπλώματα - που ουσιαστικά δεν υπήρχαν - έκανε τα «στραβά μάτια», κάτι βέβαια που ωφελούσε οικονομικά πάρα πολλούς. Και σήμερα που η κιθάρα αναγνωρίσθηκε πια, τα πτυχία και διπλώματα που δόθηκαν ουσιαστικά εν γνώσει της, κρίνεται πως πρέπει να επανεξετασθούν! Και αυτό για να προστατέψει τάχα τον κλάδο! Και αυτούς που για τον οποιοδήποτε λόγο χάσουν την δουλειά τους, ποιος θα τους προστατέψει;

Ο Σύλλογος Καθηγητών Ωδείων, πρώτος χαιρέτησε την αναγνώριση της κιθάρας. Όμως είναι σε επιφυλακή μέχρι και τη λύση του προβλήματος της αναγνώρισης και των τίτλων σπουδών. Και βέβαια πιστεύει ότι «όταν ανοίγει κανείς το παράθυρό του να μπει φρέσκος αέρας, διακινδυνεύει έστω ελάχιστα να μπει και κάποιο μικρό-

βιο, αμελητέο και μη επικίνδυνο όμως». Και ακόμη η οποιαδήποτε φόρμουλα διάχρονης των κιθαριστών θα αποτελέσει επικίνδυνο προηγούμενο για παραπέρα εξελίξεις στο τεράστιο και άλυτο μέχρι σήμερα πρόβλημα που λέγεται Μουσική Εκπαίδευση.

Μία λύση λοιπόν και μοναδική: αναγνώριση όλων των πτυχίων και διπλωμάτων που δόθηκαν από τα Αναγνωρισμένα Ιδρύματα, εφόσον δέδαια πληρούν τους όρους ενός πτυχίου ή διπλώματος, κάτι που φαίνεται και μόνο από την προσκόμιση του ίδιου του τίτλου (αναλυτικές προτάσεις υπάρχουν στη διάθεση του κάθε ενδιαφερόμενου και έχουν σταλεί από τον ΣΚΩΑ στο ΥΠΠΟ). Οποιαδήποτε άλλη φόρμουλα και αν υιοθετηθεί θα συναντήσει τη σθεναρή αντίδραση της μεγάλης πλειοψηφίας των κιθαριστών, μια και όλοι τους - πλην ελαχίστων μετρημένων στα δάκτυλα του ενός χεριού - θα θεωρηθούν υποψήφιοι «κακοί» και «ανάξιοι» κιθαριστές και θα υποχρεωθούν να αποδείξουν το αντίθετο στους λίγους προνομιούχους. Ποιος αλήθεια υπεύθυνος θα αναλάβει την ευθύνη μιας τέτοιας λύσης;

Με εκτίμηση στο Περιοδικό
Σ. Καλλιανός
Πρόεδρος του ΣΚΩΑ

Αγαπητό TAR

Έρχομαι κι εγώ να εκθέσω σ' αυτόν το χώρο τις διαπιστώσεις μου, καθώς και τις προτάσεις μου για το θέμα της αναγνώρισης των διπλωμάτων της κιθάρας.

Πρώτα πρώτα ξεκινώ με μια παρατήρηση: είναι σ' όλους γνωστό ότι τα περισσότερα διπλώματα που έχουν δοθεί μέχρι τώρα είναι για τα καλάθι των αχρήστων, κι αυτό γιατί δεν αποτελούν για τα Ωδεία μας μια αναγνώριση και μια επιβράβευση των σπουδών και των ικανοτήτων των μαθητών, αλλά μια αγοραπωλησία. («Πληρώνων 30.000 δρχ. μου δίνεις το δίπλωμα»). Μια καλοστημένη επιχείρηση με φοιβερά κέρδη κάθε χρόνο, που έχει σαν αποτέλεσμα το τουσιδάλιασμα των ταλέντων και των ανίδεων.

Κι εδώ γεννιέται το πρόβλημα. Πώς θα ξεχωρίσουμε τα διπλώματα που πραγματικά αξίζουν από εκείνα που είναι στη κυριολεξία πληρωμένα. Υπάρχει τρόπος;

Το να εξεταστούμε όλοι με σολιστικά κριτήρια από μια επιτροπή θα είναι τελείως άδικο για ανθρώπους που έχουν πάρει το δίπλωμά τους πριν 10, 20 χρόνια, κι έχουν αφιερωθεί αποκλειστικά στη διδασκαλία της κιθάρας.

Προτείνω λοιπόν: σε πρώτη φάση να αναγνωριστεί το δικαίωμα σ' όσους έχουν διπλώματα ή πτυχία, να δουλεύουν διδάσκοντας μαθητές μέχρι και της κατωτέρως.

Σε δεύτερη φάση και για να ξεχωρίσουν οι άσχετοι από τους σχετικούς, προτείνω να γίνει μια επιτροπή από μέλη του ΣΚΩΑ και κιθαριστές αναγνωρισμένους από όλους (Ασημακόπουλος, Ζώη, Μαυρούδης, Παλαιολόγος, Μηλιαρέσης κ.λπ.) στην οποία θα δίνουν εξετάσεις όσοι θέλουν να έχουν το δικαίωμα να δίνουν τίτλους σπουδών.

Όμως, όσοι έχουν σταματήσει να είναι εκτελεστές και διδάσκονταν, να μπορούν να δώσουν εξετάσεις γύρω από τη διδασκαλία, το ρεπερτόριο της κιθάρας, ιστορία της

μουσικής, αναλύσεις κομματιών και με οτιδήποτε άλλο θα μπορούσαν να αποδείξουν στην επιτροπή τις γνώσεις τους και την ικανότητά τους να δγάλουν και διπλωματούχους μαθητές.

Επίσης, σ' εκείνους που έχουν κάνει σοβαρή δισκογραφική δουλειά μέχρι τώρα ή έχουν διπλώματα, ή πτυχία από σχολές εξωτερικού Ανωτάτου Επιπέδου - συμπεριλαμβανομένου και του TRINITY COLLEGE που δίνει διπλώματα και στην Ελλάδα - να αναγνωριστεί αυτόματα το δικαίωμά τους να δίνουν τίτλους σπουδών.

Θα πρέπει πάντως νά ψάξουμε και να δρούμε κι άλλα κριτήρια αξιολόγησης, ώστε να αποφύγουν τις εξετάσεις σεβαστοί και καταξιωμένοι κιθαριστές.

Επίσης, νομίζω ότι τα ρεσιτάλ που έδωσε κάποιος εδώ ή στο εξωτερικό δεν θα πρέπει να είναι ένα κριτήριο με ιδιαίτερη βαρύτητα, γιατί έχουμε δει πολλούς να αποδεικνύουν τις ικανότητές τους στις δημόσιες ή και ιδιωτικές σχέσεις, όχι όμως στη μουσική.

Αυτά είχα να προτείνω.

Έτοι μάτις διούμε από το αδιέξοδο: το Υπουργείο «αναγνώριζε» τα διπλώματα, υποδαθμίζοντάς τα συγχρόνως και μέσα από εξετάσεις ξεχωρίζουν αυτοί που αξίζουν. Οι μόνοι που θα πρέπει να ανησυχούν είναι οι άσχετοι, οι οποίοι μέχρι τώρα κατόρθωσαν κοροϊδεύοντας τον κόσμο να ζουν πιο ωραία κι από αυτούς που κάνουν σωστά τη δουλειά τους.

*Ευχαριστώ για τη φιλοξενία
Αργανιτίδης Δημήτρης*

Αγαπητό TAR

Σε παλαιότερο τεύχος σου είχες δημοσιεύσει μια εικόνα με τον τίτλο «ΚΙΘΑΡΟΜΑΝΙΑ», που έδειχνε κιθαριστές σε εμφύλιο πόλεμο με κιθάρες στα κεφάλια αλλήλων, σπασμένα σκόρπια ηχεία, ταστιέρες κ.λ. Θαρρώ πως πρέπει να την ξαναδημοσιεύσεις αλλάζοντας τον τίτλο ως εξής: «Η ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΗΣ ΚΙΘΑΡΑΣ ΣΑΝ ΚΛΑΣΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ»!!!

Στην επιστολή, που είχα την τιμή να μου στείλεις, ζητάς τη γνώμη μου και τις απόψεις μου για τα προβλήματα που προέκυψαν από την αναγνώριση της κιθάρας σαν ισότιμο όργανο και την αναγνώριση τίτλων σπουδών.

Επειδή την κιθάρα μου την αγαπώ πάρα πολύ (γιατί από οκτώ χρονών παιδάκι την κρατώ σφιχτά αγκαλιά) δεν θα θέλα να μπλέξω σ' αυτού του είδους τον κιθαροπόλεμο με τα πολλά «τυπικά», άτυπα, παράτυπα και πάει λέγοντας.

Καλό θα είναι λοιπόν να αφήσουμε κατά μέρος τα πικρά και παράξενα που συνέβησαν και να δούμε πώς θα χαρούμε την αναγνώριση του οργάνου που πάνε να μας τη δγάλουν ξυνή με το ζήτημα της μη αναγνώρισης των τίτλων σπουδών που έχουν δοθεί.

Για τα τυχόν ανάποδα και στραβά του παρελθόντος, πρώτος κατηγορούμενος θα 'πρεπε να 'ναι η Πολιτεία που τόσα χρόνια τα ανεχόταν και τώρα εκ των υστέρων τα διαπιστώνει.

Βάζοντας όλους στο ίδιο σακί, νύπτει τας χειράς και βγάζει την συρά της απ' έξω.

Αυτό όμως που δεν μπορώ να καταλάβω είναι γιατί δύλα αυτά συμβαίνουν με τους τίτλους σπουδών της κιθάρας, αφού τέτοιου είδους παρατυπίες είχαν συμβεί και με άλλους τίτλους σπουδών.

Προς τι λοιπόν η εξαίρεση;

Σαν μια σωστή και δίκαιη λύση, προτείνω να γίνει η αναγνώριση δύλων των πτυχίων και διπλωμάτων που έχουν δοθεί από αναγνωρισμένες σχολές και Ωδεία, γιατί είναι αστείο και συνάμα θλιβερό να ζητείται η επανεξέταση από επιτροπές όψιμων «ιεροεξεταστών» που μεταξύ αυτών θα υπάρχουν πιθανότατα μέλη που ΥΠ-Π(Ο)εύουν κάλαμον!!...

Για τα τυχόν προβλήματα που θα προκύψουν αρμόδια, κατά τη γνώμη μου από πλευράς καθηγητών, θα πρέπει να είναι μια εκλεγμένη επιτροπή κιθαριστών από τον ΣΚΩΑ η οποία υπεύθυνα μαζί με τους άλλους αρμόδιους φορείς θα δώσει τις πρόποντες λύσεις. Βασική προϋπόθεση, που θα εξασφαλίζει την αμεροληφία της επιτροπής, θα πρέπει να είναι η συμμετοχή σ' αυτήν εκπροσώπων καθηγητών από κάθε Ωδείο και σχολή αναγνωρισμένη.

*Ευχαριστώ για τη φιλοξενία
Με τημή*

Κώστας Τοιλάντος
Καθηγητής κιθάρας στο Ελ. Ωδείο

Αγαπητό TAR

Γνωρίζοντας καλά σαν συνεργάτης και σαν τακτική αναγνώστριά σου το ενδιαφέρον και τις προσπάθειες που έχεις καταβάλει μέσα από τις σελίδες σου μετά την απαγορευτική εγκύλιο του '83 περί χορήγησης τίτλων σπουδών, θα ήθελα να σ' ευχαριστήσω γι' αυτήν τη νέα πρωτοβουλία και να σου παραθέσω τις προσωπικές μου σκέψεις και απόψεις για το συγκεκριμένο θέμα. Ελπίζω αυτό το τεύχος να αποτελέσει το μόνο ολοκληρωμένο ντοκουμέντο και να γίνει ένα... ιστορικό έντυπο για όσους στο μέλλον θελήσουν να γνωρίσουν τις μνήμες πίσω και να πληροφορηθούν τη σωστή σειρά των γεγονότων.

Επιτέλους, η κιθάρα αναγνωρίζεται! Ταυτόχρονα δύμας με αυτήν την πρόθεση του ΥΠΠΟ να την αναγνωρίσει, παρουσιάστηκε και ένα άλλο σοβαρότατο πρόβλημα, που η επίλυσή του φάνηκε τουλάχιστον ακατόρθωτη και ικανή να δημιουργήσει αφεκτές εκρήξεις συναισθημάτων, σύγκρουση χρόνων συμφρεδόντων, αλλά και τον εξευτελισμό της ίδιας της κιθάρας και των ανθρώπων της.

Ποια πτυχία και διπλώματα, που έχουν δοθεί μέχρι τώρα από τα ελληνικά μουσικά ιδρύματα, θα αναγνωριστούν;

Να η ερώτηση που θέτει το ΥΠΠΟ και να η δική μου: «Ποια είναι η σκοπιμότητα αυτού του ξεκαθαρίσματος και σε τι στοχεύει;»

Πιστεύω πως αν από την αρχή το ΥΠΠΟ διευκρίνιζε τους λόγους που το αναγκάζουν να προδή σ' αυτήν την ενέργεια, όλα θα ήσαν ευκολότερα!

Στην Ελλάδα ένα δίπλωμα μουσικής τυχαίνει να καλύπτει δύο επαγγελματικές κατευθύνσεις: αυτήν του σολίστα και την άλλη του καθηγητή, είτε πρόκειται για ένα ειδικό όργανο, είτε για ανώτερα θεωρητικά. Ποια από αυτές τις δύο κατευθύνσεις θέλει να προστατεύει το ΥΠΠΟ;

Εάν μαντεύω σωστά, μάλλον τη δεύτερη γιατί εκεί γίνεται το μεγαλύτερο κακό, αφού είναι το μόνο ρεαλιστικό επάγγελμα που μπορεί να επιλέξει ο Έλληνας μουσικός και μάλιστα να ευσχωρήσει αρκετά εύκολα μιας και το επιτρέπει ο ιδιωτικός τομέας.

Πράγματι λοιπόν, η διδασκαλία της κιθάρας γίνεται και από ανθρώπους μη ικανούς, σχεδόν μη μουσικούς, που δεν έχουν κριθεί κατά τις απολυτήριες εξετάσεις τους – αν ποτέ υπήρξαν – με τα ιδανικά κριτήρια που επιβάλλονται για να είναι οι τίτλοι σπουδών τους κατάληγης καλλιτεχνικής στάθμης.

DUO ΕΠΙΓΟΝΟΣ

ΣΠΥΡΟΣ ΠΑΠΙΩΝΟΣ, ΦΛΑΥΟΤΟ
ΑΓΓΕΛΟΣ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ, ΚΙΘΑΡΑ

Έργο για ράριστο και κιθάρα

ONORATO COSTA
ΑΝΤΩΝΙΟ ΒΟΥΣΤΕ
JURGEN DREWS
EUGENE BOZZA
JINDRICH FELD

Κανένα επάγγελμα όμως δεν υπηρετείται στο σύνολό του από ανθρώπους που ξέρουν τέλεια τη δουλειά τους, και μέχρις ενός σημείου ίσως να επιβάλλεται η ύπαρξη και κάποιων μετριοτήτων για να μπορεί να διακρίνεται και... το «άριστον»!!!

Δεν νομίζω ότι τώρα, εκ των υπέροχων, είναι δυνατόν να αποτραβήξουμε ανθρώπους από ένα επάγγελμα που με τον άλφα ή θήτα τούρπο κατόρθωσαν να το εξασκούν, αποκομίζοντας σεβαστά ποσά και κερδίζοντας πολλές φορές και... εκτίμηση από το περιβάλλον τους. Μήτως, με τις ευλογίες πολλών άριστων και καταξιωμένων κιθαριστών, δεν δόθηκε το πράσινο φως σε μαθητές, ακόμα και της Κατωτέρας Σχολής, να αναλάβουν τάξεις και να αυτοχρήζονται γνώστες του οργάνου;

Παρ' όλα αυτά, θα μπορούσαμε να σταματήσουμε τη διαιώνιση του κακού προηγούμενου, αν δρίσκαμε έναν τρόπο που να προμοδοτούσε ορισμένους διπλωματούχους κιθαριστές, που θα διατηρήσουν μόνο αυτοί το δικαίωμα χορήγησης τίτλων σπουδών από εδώ και στο εξής.

Με λίγα λόγια, προτείνω να μην αφαιρεθεί κανένα πτυχίο και κανένα δίπλωμα, ούτε και να εκδιωχθεί κανείς από το χώρο της διδασκαλίας, αλλά να γίνει ένας καταμερισμός εργασίας όπως ακριβώς συμβαίνει και στην υπόλοιπη εκπαίδευση: άλλοι οι δάσκαλοι του Δημοτικού, άλλοι για το Γυμνάσιο και το Λύκειο και άλλοι για τα Ανώτερα και Ανώτατα Ιδρύματα.

Εάν αυτό συνεπάγεται ότι ο μαθητής ενός ορεινού χωριού του νομού Τρικάλων θα πρέπει να αποδημήσει για κάποια χρόνια στα μεγάλα αστικά κέντρα για να σπουδάσει και να αποκτήσει το δίπλωμά του, επειδή ο τοπικός δάσκαλος δεν έχει τη δυνατότητα και το δικαίωμα να του το δώσει, ε! τι να κάνουμε; Μήπως το ίδιο δεν συμβαίνει με όσους φοιτήτες μεταναστεύουν σε άλλες πόλεις για να φοιτήσουν στα ΑΕΙ; Ίσα ίσα που οι μουσικές σπουδές αποκτούν έτοι και την οντότητα που τους ταιριάζουν.

Ας γίνει λοιπόν ένας γραφειοκρατικός έλεγχος, όπως ακριβώς προτείνει ο ΣΚΩΑ, και στη συνέχεια ας δρεθεί ο τρόπος σύμφωνα με τον οποίο θα καταμεριστεί η δουλειά του καθενένός.

Θα μπορούσαν οι ίδιοι οι κιθαριστές – προσσχή! μόνο οι πτυχιούχοι και διπλωματούχοι και όχι πια οι μαθητές – με προσωπική τους δήλωση να διαλέγουν ποιά ή ποιες σχολές μπορούν να αναλάβουν, καταθέτοντας τα ανάλογα πειστήρια όπως: μια γραπτή εργασία πάνω στη μέθοδο διδασκαλίας που ακολουθούν, την παρουσίαση ενός μαθητή που να αντιπροσωπεύει όσο είναι δυνατόν τον καθηγητή του ή ακόμη και την προσκόμιση ντοκουμέντων για τη μέχρι τώρα καλλιτεχνική του δραστηριότητα.

Έμμεσα λοιπόν, μέσα από τη δουλειά του, ας ελεγχθεί ο κάθε κιθαριστής από το ΥΠΠΟ, και ας ειδικευθεί στην ή στις σχολές που του ταιριάζουν και πρώτα απ' όλα ας συνταχθεί με ευθύνη του ΥΠΠΟ το πρόγραμμα της διδακτέας και εξεταστέας ύλης της κιθάρας για να αποτελέσει τον οδηγό για το ξεκαθάρισμα που προτείνω.

Κανείς δεν χάνει το δίπλωμα του και το σπουδαιότερο κανείς την εργασία του ευχής έργο θα ήταν κάτι τέτοιο να συνέβαινε και στα υπόλοιπα όργανα και θεωρητικά μαθήματα της μουσικής, γιατί σίγουρα ούτε εκεί τα πράγματα είναι καλύτερα.

Ευχαριστώ για τη φιλοξενία
Όλγα Καλογρηάδου

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Από την μέχρι τώρα πορεία της υπόθεσής μας δγαίνουν ωρισμένα συμπεράσματα. Άμα δεν ξητήσουμε, τίποτα δεν θα πάρουμε. Για να πάρουμε ότι ξητήσαμε πρέπει να έχουμε διαπραγματευτική ικανότητα. Για να έχουμε διαπραγματευτική ικανότητα πρέπει οι διαφωνίες να ξεπεραστούν, τα άτομα να ενωθούν σε σύνολο και να αποκτήσουν φωνή μία.

'Οσο είμαστε διαιρεμένοι, είμαστε αδύναμοι, αναποφάσιστοι, εκτεθιμένοι και μη σεβαστοί. Η αναγνώριση των τίτλων σπουδών αφορά όλους τους κιθαρίστες, είναι κοινή υπόθεση και ως κοινή υπόθεση πρέπει να αντιμετωπισθή.

Η Πολιτεία δεν αναγνωρίζει τους κιθαρίστες. Οι κιθαρίστες είναι θύματα της αμεριμνησίας της Πολιτείας: Το ότι δεν συμπεριελήφθη η κιθάρα το 1966 μαζί με τα άλλα κλασικά όργανα ήταν παράληψη της Πολιτείας η οποία απληροφόρητηκαί έχουνα ελλειπή αντίληψη του αντικειμένου δημοσίευσε το περίφημο Βασιλικό Διάταγμα ενώ ήδη τότε υπήρχαν αναγνωρισμένοι δάσκαλοι με διεθνή καριέρα ως σολίστ καθώς επίσης και δεύτερη γενιά δασκάλων με διεθνή καριέρα, μαθητές των πρώτων. Έτσι άρχισε η περιπέτεια που ταλαιπωρεί ακόμα ένα κλάδο Ελλήνων οι οποίοι έχουν σπουδάσει μια δύσκολη τέχνη πληρωμένη με κόπο και χρήμα. Με τη γνώση και την ανοχή της Πολιτείας τα Αναγνωρισμένα από το Κράτος Ωδεία έδωσαν διπλώματα και πτυχία οι κάτοχοι των οποίων εξάσκησαν το επάγγελμα ο καθένας με τις δυνατότητές του. Πριν μερικό χρόνια η Πολιτεία θυμήθηκε την παραλλήψη της και αντί να επανορθώσει μας υπενθύμησε ότι είμαστε παράνομοι. Πρόσφατα δε, ακόμα ακαταπότιστοι και μετά από πρόχειρους χειρισμούς επρότεινε μέτρα τα οποία έχουν αναστατώσει όλο τον κιθαριστικό κόσμο. Δεν πρέπει να ξεχάμε ότι υπάρχει σύγχιση αρμόδιοτήτων στα Υπουργεία σύντοικης ενώ υπάρχει αρμόδιο Υπουργείο για την Παιδεία με την Μουσική Παιδεία ασχολείται το αναρμόδιο Υπουργείο Πολιτισμού. Έτσι πολύ σύντομα με την αναγνώριση της κιθάρας σαν όργανο θα έχουμε το κωμικό φαινόμενο να αναγνωρίζεται όργανο χωρίς να αναγνωρίζονται οι παικτές του όργανου. Θα διαθέτουμε το μόνο αναγνωρισμένο επισήμως μουσικό όργανο στον Κόσμο.

Επίσης το Κράτος δεν ενδιαφέρεται για το επίπεδο της Μουσικής Παιδείας στη χώρα μας. Υπάρχει μόνο ένα Κρατικό Ωδείο σ' ολόκληρη τη χώρα και η συντριπτική πλειοψηφία των Ελλήνων μουσικών είναι απόφοι-

τοι Ιδιωτικών Μουσικών Σχολών. Απόδειξη της αδιαφορίας του Κράτους για τη Μουσική Παιδεία είμαστε όλοι εμείς. Επι είκοσι συνεχή χρόνια οι κιθαρίστες διδάσκουν και διδάσκονται χωρίς την αναγνώριση ολλά και τον έλεγχο του Κράτους με φυσική συνέπεια να έχουν δημιουργηθή παρατράγονδα. Ανακύπτει λοιπόν το πρόβλημα ότι έχουν δοθεί διπλώματα κακώς και αυτό είναι σήμερα το αίτιο της ασυμφωνίας των κιθαριστών. Υπάρχει όμως τρόπος να ξεχωρίσουν οι αμνοί από τα ερίφια χωρίς να αδικηθή κανείς; Το ότι έπαιξε κάποιος με ορχήστρα, ή σε δίσκο ή στο φαδιόφωνο ή ρεσιτάλ κλπ. δεν αποδεικνύει τίποτα. Αυτά τα κάνουν και οι καλοί και οι κακοί. Το πρόβλημα δεν είναι η αναγνώριση μας ως σολίστ αλλά η αναγνώριση των Τίτλων Σπουδών. Αυτοί που κάνουν καριέρα ως σολίστ είναι πάντα μετρημένοι στα δάκτυλα ενώ όλοι οι άλλοι ασχολούνται με την διδασκαλία. Ανθρώποι καταξιωμένοι όπως: Pujo, Carl Scheit, o Regino Suinz de la Maza ή o Per Olof Jhonson είναι πιθανό να μην περνάγανε από εξετάσεις δεξιοτήτων. Υπάρχουν κιθαρίστες στην Ελλάδα που ενώ κανείς δεν μπορεί να πη πως δεν ξέρουν το διπλωμά τους αυτοί δεν θα μπορούσαν σήμερα να ανταποκριθούν σε τέτοιου είδους εξετάσεις. Αυτό που απασχολεί τον κιθαριστικό κόσμο σήμερα δεν είναι θέμα ελιτισμού, αλλά κοινωνικό πρόβλημα. Σ' όλα τα επαγγέλματα οι κακοί και οι μέτροι είναι πάντα περισσότεροι από τους καλούς χωρίς ποτέ να αμφισβητείται το διπλωματικό δάσκαλο και αναγνωρισμένο Ωδείο. Αναφιμούνται στην κατηγορία αυτή ανήκουν εκείνοι που έχουν αποφοιτήσει καλώς. Τι γίνεται όμως με τους κακώς αποφοιτήσαντες; Εδώ υπάρχει ένα θέμα έκτος από κοινωνικό και ηθικό, για μας αλλά και για το Κράτος που θέλει να είναι Κράτος Προνοίας. Αυτοί οι άνθρωποι ξουν από αυτό το επάγγελμα επί χρόνια και τώρα κινδυνεύουν να γίνουν τα θύματα μας κατάστασης την οποία η Πολιτεία δημιουργήσε και διατήνει. Μήπως η παραμονή των κακώς αποφοιτήσαντων στο επάγγελμα θίγει τους καλώς αποφοιτήσαντες; Οι πιο καλοί από τους κιθαρίστες είναι και οι πιο επιφανείς και το επάγγελμά μας είναι τέτοιο ώστε κανείς δεν καταξιώνεται με διπλώματα αλλά με την αξία του. Όσον αφορά την διδασκαλία του οργάνου οι κακοί δάσκαλοι σιγά-σιγά απομονώνονται. Οι μαθητές που έχουν δυνατότητες

κι' ενδιαφέρονται. συβαρά, διαλέγουν τους δασκάλους τους. Εφόσον δε ένα δργανο και οι οποιδές του είναι αναγνωρισμένα, υπάρχει πρόγραμμα σπουδών και όλα τελούν υπό την εποπτεία του Κράτους δεν υπάρχει περιπτωση να εμφανιστούν άσχετοι δάσκαλοι με άσχετους μαθητές σε εξετάσεις.

Δικαιαίωτερο λοιπόν είναι κάτω από τις παρούσες συνθήκες ν' αναγνωρισθούν όλα τα διπλώματα και πτυχία που έχουν δοθή από Αναγνωρισμένα Ωδεία. Να γίνει μία γενική συνέλευση όλων των κιθαριστών όπου θα παρθούν αποφάσεις αμετάκλητες και θα εκλεγεί επιτροπή που θα χειρισθή το θέμα με την Πολιτεία. Να οργανωθή σε συνεργασία με τον ΣΚΩΑ και τον ΣΣΜΑΩ συνέντευξη τύπου όπου αφού ενημερωθή ο τύπος προφορικά να δοθή προς δημοσίευση για την ενημέρωση και τους κοινού επιστολή σαφής και σύντομη όπου θα αναφέρεται το ιστορικό, η παρούσα κατάσταση, και οι απαιτήσεις μας ταυτόχρονα δε να ζητηθή μέσω του τύπου ακρόαση, από τους αρμόδιους φορείς. Και όταν οι εκπρόσωποι μας γίνονται δεκτοί από την Πολιτεία να καταστήσουν σαφές ότι είμαστε ένας κλάδος του Ελληνικού Λαού ο οποίος κάτω από αντίξοες συνθήκες έχει διαπρέψει

φροντίζοντας για την Μουσική Παιδεία του τόπου και πως το λιγότερο που έχει να κάνει είναι να πάψει να μας καταδιώκει και να μας αφήσει να κάνουμε τη δουλειά μας.

24-9-86

Ευχαριστώ για τη φιλοξενία
Γιάννης Μανωλιδάκης

H θέση του κ. Παλαιολόγου είναι η εξής:

«Αρχικά πιστεύω ότι η κιθάρα πρέπει ν' αναγνωριστή από το Υπουργείο σαν ισότιμο όγρανο.

Όσον αφορά τα τον προβλήματος της αναγνώρισης των τίτλων σπουδών της κιθάρας, είμαι της γνώμης ότι οι μέχρι σήμερα αποκτήσαντες δίπλωμα, να αναγνωριστούν από το υπουργείο Πολιτισμού ως καλώς έχει». Εάν το Υπουργείο δεν θέλει να αναγνωρίσει τα διπλώματα μερικών, τότε ερωτώ, πού είναι οι καθηγητές που θα κάνουν την επανεξέταση, δηλαδή εάν η εξεταστική επιτροπή αποτελείται από αναγνωρισμένους από το Υπουργείο Πολιτισμού διπλωματούχους καθηγητές κιθάρας, πώς θα γίνει επανεξέταση για δεύτερη φορά απ' τους ίδιους καθηγητές. Αυτό θα σημαίνει ότι την υπογραφή τους στα μέχρι τώρα διπλώματα-και πτυχία την θεωρούν άκυρη; Δεν νομίζω ότι αυτό είναι πρέπον να γίνει, διότι δεν είναι δυνατόν να θεωρήσουν άκυρη την υπογραφή τους. Κατά τη γνώμη μου, εάν νομίζει το Υπουργείο Πολιτισμού ότι δεν έχει γίνει μέχρι σήμερα σωστή δουλειά, δεν έχει παρά να ζητήσει από τις διευθύνσεις των Ωδείων, όπως τα μαθήματα να γίνονται στο εξής με αυστηρότερο και πλέον αποδοτικότερο τρόπο.

A. Παλαιολόγος

Σάκης Παπαδημητρίου

ΒΙΒΛΙΑ

Εισαγωγή στην τζαζ	300
Θέματα και πρόσωπα της σύγχρονης τζαζ	300
Σκέψεις για τη σύγχρονη μουσική	200
Πεζά 1960-1973	350
Κωδικοπληκτρονικά	200
Ο πεζογράφος Γέρζυ Κοζινάκι	200
Το "Άλλο" πιάνο	400
Χωρίς αναλόγιο	200

ΔΙΣΚΟΙ

Αυτοσχεδιάζοντας στου Μπαράκου (διπλό άλμπουμ με Φλ. Φλωρίδη)	1.000
Πιανοεπαφές	650
Piano Plays	1.200
First Move	1.200

ΚΑΣΕΤΕΣ

Αυτοσχεδιάζοντας στου Μπαράκου	700
Πιανοεπαφές	600
Piano Plays	600
First Move	600
Travesties(με Φλ. Φλωρίδη) '80	600
Φ.Ο.Θ.Κ. '81	600
Για την «Προοπτική» '81	600
Στο κολλέγιο «ΑΝΑΤΟΛΙΑ» '82	600
Κοζάνη '82	600
Γαλλικό Ινιτιτούτο '83	700
Γιορτές Ανοιχτού Θεάτρου '83 (με M. Σιγανίδη & Κολλεκτίβα Χάλκης)	700
Ντούν με Andre Jaume '84	700
Τρίο με D. Lazro & J. Bolcato '85	700
ANETON '86	600

ΔΙΑΦΟΡΑ

Περιοδικό TZAΣ, τεύχη 8-9-10	το τεύχ. 200
Περιοδικό ΣΥΝ ΚΑΙ ΠΛΗΝ, 1-2-3-4	το τεύχ. 200
Φρανκ Κόφουκ: Ο μαύρος εθνικισμός και η επανάσταση στη μουσική	300

Σάκης Παπαδημητρίου-Εγνατία 98,546 23 Θεσσαλονίκη, τηλ.(031)275.530

Είναι αλήθεια ότι σε μια εποχή οικονομικής κρίσης σαν αυτή που περνάμε, λόγοι τομέας της αγοράς κατάφεραν να μείνουν τόσο ζωντανοί όσο αυτός των διπλωμάτων και πτυχίων μουσικής. Διακρίσεις, Πρώτα Βραβεία, Αριστεία, κράτησαν επάξια τη θέση τους δίπλα στα φασολάκια, τα μπρόκολα και το αρνάκι Νέας Ζηλανδίας. Και με εξαιρετικές ευκαιρίες για τον αγοραστή στις τιμές χονδρικής (π.χ. σε πτυχίο πιάνου-πτυχίο αρμονίας, κιθάρας-ωδικής και πολλοί άλλοι χαριτωμένοι συνδυασμοί). Το κράτος υπήρξε πάντα αρωγός και είδαμε πολλούς συμπαθείς διοπαλαιστές να ανεβαίνουν τα σκαλοπάτια της επιτυχίας ιδρύοντας αλυσίδες Super Markets μουσικής.

Ξαφνικά ακούστηκε κάτι για κάποιο νομοσχέδιο. Πανικός κατέλαβε την αγορά. Όμως γρήγορα όλοι κατάλαβαν ότι δεν υπάρχει φόδος ανησυχίας για το κοντινό μέλλον:

«Βρει αδερφέ μια σκέψη κάναμε, άστηνε δέκα χρόνια να ωριμάστη».

Για να λέμε όμως την αλήθεια, το πρώτο θήμα εξ-

γίανσης της μουσικής εκπαίδευσης έγινε αν θυμάμαι καλά το 1983: «Απαγορεύουμε τη χορήγηση διπλωμάτων κιθάρας μέχρι τη ψήφιση του νομοσχεδίου». Το οποίο μεταφράζεται: «Εσείς οι τελοιόφοροι της κιθάρας μπορείτε να ξείτε πουλώντας τσατσάρες στην Ομόνοια μέχρι... όταν... θα...»

Αγνόησαν όμως το επιχειρηματικό δαιμόνιο του Έλληνα. Διότι, εντός ολίγου, άρχισαν να ξεφυγώνουν διπλώματα με την ένδειξη: «Προσοχή! Άκυρο!» (!!!)

Είδε λοιπόν ο Κύριος το μπάχαλο που δημιούργησε εδώ και τόσα χρόνια, έξησε τα γένια του και διέταξε: «Καταργούμε τα μέχρι τώρα διπλώματα και πτυχία κιθάρας και επανεξετάζουμε...»

Και έγινε ντόρος πολύς. Όλη η Ελλάδα έμαθε ότι ο μοναδικός χρόνος κομπίνας μέχρι τώρα στη μουσική εκπαίδευση είναι αυτός της κιθάρας. Κι αυτό, γιατί κάποιος νυσταγμένος υπάλληλος το χίλια εννιακόσια τόσο, θυμήθηκε τον παπού του τον Πλακιώτη και κατέταξε τη κιθάρα στα λαϊκά όργανα. Και έδωσε δώρο το άλλοθι στις επόμενες γενέές: «Μα στα πτυχία των άλλων οργάνων υπάρχουν κομπίνες αλλά Αναγνωρισμένες από το Κράτος».

Αλλά ας σοβαρευτούμε. Το θέμα αφορά ολόκληρο το χώρο της μουσικής εκπαίδευσης και είναι απλό. Το ΥΠΠΕ από τη στιγμή που αναγνωρίζει όλα τα διπλώματα και πτυχία των άλλων οργάνων, είναι υποχρεωμένο για τους ίδιους λόγους να αναγνωρίσῃ και όλα τα αντίστοιχα της κιθάρας, από τη στιγμή που έχουν δοθή από αναγνωρισμένα Ωδεία και υπογράφονται από καθηγητές της κιθάρας και άλλων οργάνων ή θεωρητικών.

Αλλιώς πρέπει δημόσια να τα χαρακτηρίση σαν απάτες και τους υπογράφοντες σαν συνεργούν σε απάτη, και να δώση το δικαίωμα σε αυτόν που έδωσε τα ωραία του λεφτά για εξέταστρα να βρη τη άκρη όπως αυτός νομίζει.

Και πρέπει να τονίσω ότι καταλαβαίνω ότι όπως έχει το θέμα δεν τίθεται θέμα απάτης: «Πήρες, εν γνώσει σου (;) ένα χαρτί μη αναγνωρισμένο. Δεν σου το αφαιρεί κανένις, απλώς δεν σου το αναγνωρίζουμε». Όμως δεν μιλάω για νομική υποχρέωση του ΥΠΠΕ, μιλάω για ηθική υποχρέωση, τη στιγμή που οι μαθητές της κιθάρας πληρώσαν τα ίδια δίδακτρα με τους μαθητές του πιάνου, τα ίδια εξέταστρα και πέφασαν τις ίδιες εξετάσεις, το ίδιο διαβλητές σε πάρα πολλές περιστώσεις. Είναι ανήθικο να γίνη η κιθάρα ο αποδιοπομπαίος τράγος της μουσικής εκπαίδευσης.

Τα λάθη δεκαετιών δεν διορθώνονται με στιγματικές καταργήσεις ή απαγορεύσεις. Η λύση θα δοθή, κατά τη γνώμη μου, ύστερα από την αναγνώριση των «χαρτιών».

Με μία σωστή ύλη διδασκαλίας και με αδιάβλητες εξετάσεις (παρουσία πάντα καταξιωμένων καθηγητών άλλων οργάνων ή θεωρητικών, που θα ορίζονται από το ΥΠΠΕ πάντα όμως σε συνεργασία με τον ΣΚΩΑ) δεν θα αργήση να αποδειχθή ποιά χαρτιά είναι μόνο χαρτιά. Και τότε ο ΣΚΩΑ θα μπορή να δηλώσει στο ΥΠΠΕ με στοιχεία ότι π.χ. «ο τάδε καθηγητής παρουσίασε απαράδεκτη δουλειά για X χρόνια, άρα τον διαγράφουμε από το σωματείο μας και τον κρίνουμε ανάξιο να δίνη διπλώματα και πτυχία». Το ίδιο ακριβώς δεν θα συνέβαινε με ένα καθηγητή των Μαθηματικών που θα παρουσιάζει απαράδεκτη δουλειά σε ένα Γυμνασίο;

Και μην ξεχνάμε ότι μιλάμε για το δικαίωμα στο να διληνη κανείς διπλώματα ή πτυχία. Άρα το ξεκαθάρισμα πρέπει να γίνη ως προς την ικανότητα διδασκαλίας που εξυπακούεται ότι απαιτεί την ικανότητα εκτέλεσης όχι όμως σε επίπεδο σόλιστ (διαφορετικά θα έπρεπε να διγάλουμε τον Jose Thomas ή τον Gordon Crosskey άχρηστους δάσκαλους).

Με αυτό τον τρόπο λοιπόν, νομίζω ότι θα γλυτώσουμε από τους άσχετους που υπάρχουν στον χώρο μας, δηλαδή στα αναγνωρισμένα Ωδεία. Από κει και πέρα, κανένας δεν μπορεί να στερήσῃ το δικαίωμα που δίνει το Σύνταγμα σε κάθε Έλληνα πολίτη «να διγάζει το φωμάπι του» (έκφραση που πολύ ακούστηκε τελευταία) διδάσκοντας την κιθάρα, σε ιδιωτικό επίπεδο, με το Α ή το Β σύστημα, του οποίου είναι ή δεν είναι γνώστης.

K. Γρηγορέας

Πρώτα θα θέλαμε να σας ευχαριστήσουμε που για πρώτη φορά μας δίνεται η ευκαιρία να στείλουμε στο περιοδικό σας τη γνώμη μας για ένα τόσο σημαντικό θέμα όπως είναι η αναγνώριση των πτυχίων και διπλωμάτων.

Γνωρίζουμε ότι μέσα στο σύνολο των κιθαριστών υπάρχουν άτομα που με την ανοχή των Υπουργείου και των Ωδείων απόκτησαν πτυχία και διπλώματα που δεν εκπληρούσαν τις προϋποθέσεις, (σωστής σπουδής - επιτροπής, σωστού προγράμματος εξετάσεων). Μετά δε από αυτήν τη στάση που κράτησε το Υποτροφείο τόσα χρόνια έρχεται και μας ζητά να κάνει το ξεκαθάρισμα, δημιουργώντας «κάποια επιτροπή» και υποχρεώνοντας όλους τους άλλους να ξαναδώσουν εξετάσεις.

Επειδή πιστεύουμε ότι δεν υπάρχει πάποιο μέτρο που θα μπορέσει να κρίνει όλους μας αντιπειμενικά και αμερόληπτα, γι' αυτόν το λόγο υποστηρίζουμε ότι πρέπει να αναγνωρισθούν όλα τα πτυχία και διπ. διμάτα που έχουν δοθεί ενώπιον τριμελούς ή πενταμελούς επιτροπής από πτυχιούχους ή διπλωματούχους καθηγητές αντίστοιχα αναγνωρισμένων μουσικών ιδρυμάτων.

Έτσι, δημιουργώντας ένα ενιαίο πρόγραμμα εξεταστέας ύλης τέτοιου επιπέδου, που θα αντιπορούνται στις απαιτήσεις της σημερινής εξέλιξης του θεατρού, ο χρόνος θα είναι εκείνος που θα κάνει το ξεκαθάρισμα. Ελπίζουμε ότι θα μας δοθούν στο μέλλον και άλλες ευκαιρίες για να εκφράσουμε μέσα από το TAR τη γνώμη μας και τη θέση μας σε σημαντικά θέματα.

Φιλικά

Σπύρος Φλουράκης-Πανστριώτης Ιωάννου
Καθηγητές του ΕΠΑΛηνικού Ωδείου
και Μέλη των Δ.Σ. ΣΚΩΑ

Υ.Γ. Θεωρήσαμε σκόπιμο να σας απαντήσουμε με ένα κείμενο επειδή οι θέσεις μας ως προς το θέμα είναι ίδιες και για να μη χρησιμοποιήσουμε και άλλη στήλη στο περιοδικό σας.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΜΟΥΣΙΚΗΣ
ΤΗΛ.: 32.33.320

ΠΡΟΣ: Το Περιοδικό Κιθάρας TAR
(υπεύθυνη Βάσω Ντάκουρη)
Λεωφ. Πεντέλης 16
152 34 Χαλάνδρι - ΑΘΗΝΑ

ΘΕΜΑ: Νομιμοποίηση τίτλων σπουδών κιθάρας

Σχετικά με το από 14.4.86 κάλεσμά σας για το θέμα της κιθάρας σας γνωρίζουμε ότι, με τροπολογία που πέρασε στο νομοσχέδιο για τον κινηματογάρφο, το Τμήμα Κλασικής κιθάρας προστέθηκε στα τίμηματα που λειτουργούν νόμιμα στα μουσικά εκπαιδευτήρια, σύμφωνα με τις διατάξεις του Β.Δ. 16/66.

Στην ίδια διάταξη προβλέπεται να εκδοθεί Προεδρικό Διάταγμα, με πρόταση του Υπουργού Πολιτισμού, στο οποίο θα οριστούν οι προϋποθέσεις και η διαδικασία αναγνώρισης των τίτλων σπουδών κιθάρας. Για τις προϋποθέσεις αυτές το Υποτροφείο δεν μπορεί να λάβει θέση πριν μελετήσει τις απόψεις όλων των ενδιαφερομένων φορέων, οι οποίοι θα κληθούν σύντομα να υποβάλουν τις προτάσεις τους.

Εσωτερική Διανομή:
KATEXN/Δ

E. Y.
Διεύθυντής
α.α.
Ειρήνη Κατσιπόκη

ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΟΕΜΑΤΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Έπεια πτερόντα

- Δημήτρη Κυρτάτη: Η τεχνική της προφητείας. Προεπηγίσεις στους μηχανισμούς της θρησκευτικής μεταστροφής της έστερης αρχαιότητας
- Κ. Ρόντου - Γ. Μαχρή: Κοινωνικά, οικονομικά και δημογραφικά χαρακτηριστικά των Ελλήνων μεταναστών που ζουν στη ΗΠΑ
- Μαρίας Πετεμέζιδου-Τσουλούδη: Προβλήματα οφιωσιών των κοινωνικών τάξεων, εργασιακή διαδικασία, επαγγελματικές καταπγορίες και νέα μεσαία στρώματα
- Αποστόλη Γέροντα: Σύνταγμα και κρατικός παρεμπ επιομός - Σύγχρονοι προβληματισμοί πάνω στο οικονομικό κοθεστός
- Άννας Παπαϊωάννου: Η πολιτική σάτιρα του Σουρῆ: εφημεριστική ηθογραφία ή διεισδυτική κριτική?
- Πόπτης Βλοντάκη: Νοημοσύνη και δημιουργικότητα
- Φύλιππον Βάγγερ: Διαπροσωπικές διαστάσεις της «επάθλιψης»
- Ελένης Τζαβάρα: Η σχέση «άρρωστος - αρρώστια - γαπτέρδες»: μία ανθρωπολογική άποψη
- Δέσποινας Ναζίρη: «Έχτρωστη» και «αντισύλληψη»: (ιπι)φαινόμενα στη σύγχρονη ελληνική κοινωνία
- Θεόδωρον Μπεζράκη: Η μεθοδολογία της «ανάλυσης δεδομένων» και η αξία της για τις επιστήμες του ανθρώπου και της κοινωνίας
- Βιβλιοχειρική: Θ. Βαλαβανίδη: Λυχούργος Κομίνης: Η κρίση των ελληνικών Τύπων

κυκλοφορεί το 26ο τεύχος

Σάκης Παπαδημητρίου: Εγνατία 98,
54623 - Θεσσαλονίκη, τηλ. 275530

ΣΕ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΟΙ ΚΙΘΑΡΙΣΤΕΣ

ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΤΙΤΛΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Σε αναθρασμό βρίσκεται τις τελευταίες μέρες το σύνολο των κιθαριστών, λόγω του όρου που έθεσε το Υπουργείο Πολιτισμού για την αναγνώριση των τίτλων σπουδών τους. Ο όρος αυτός είναι η συμμετοχή των κιθαριστών σε μια τουλάχιστον συναυλία της ΚΟΑ, της Κρατικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης ή της Συμφωνικής Ορχήστρας της ΕΡΤ. Γεγονός που οδηγεί στην ακύρωση των πτυχίων και των διπλωμάτων όλων των κιθαριστών, πλην έξι, ενώ οι υπόλοιποι πρέπει να ξαναδώσουν εξετάσεις. Το ΥΠΠΟ θα περιμένει έως την Παρασκευή σχετικές προτάσεις του Συλλόγου Καθηγητών Αναγνωρισμένων Ωδείων. Σε περίπτωση που δεν βρεθεί λύση θα καταθέσει την ήδη ειλημμένη πρόταση του στη Βουλή για ψήφιση ως τροπολογία κατά τη συζήτηση του νομοσχεδίου για τον κινηματογράφο, που θα γίνει την ερχόμενη εβδομάδα.

Το ΥΠΠΟ συνέστησε πριν ένα μήνα ειδική επιτροπή από διαπρεπείς κιθαριστές, για να μελετήσει το θέμα. Η πενταμελής επιτροπή αποτελείται από τους Δ. Φάμπα, Κ. Ασημακόπουλο, Ν. Μαυρουδή, Κ. Κοτοιώλη και Γ. Μηλιαρέση. Χαρακτηριστικό της βαρύτητας που δίνει το ΥΠΠΟ στα πορίσματα της επιτροπής είναι η δήλωση του διευθυντή Μουσικής του Υπουργείου, κ. Κόκκινου, προς τα μέλη της: «Αυτή τη συγμή νομοθετείτε», γεγονός που σημαίνει, ότι η πρόταση της επιτροπής θα αποτελέσει – με αναγκαίες φραστικές αλλαγές – και το κείμενο της τροπολογίας.

Η επιτροπή συνήλθε με την παρουσία του κ. Κόκκινου. Η πρόταση του κ. Μαυρουδή να αναγνωριστούν όλα τα ήδη υπάρχοντα πτυχία και διπλώματα, με το αιτιολογικό ότι το νομοθετικό κενό που υπάρχει με υπαιτιότητα της Πολιτείας, δεν πρέπει να το πληρώσουν οι κιθαριστές, απορρίφθηκε από τα υπόλοιπα μέλη της επιτροπής. Σιη συνέχεια εξετάστηκαν τα κριτήρια που θα έπρεπε να ισχύσουν για την αναγνώριση των τίτλων. Προτάσεις, όπως ρεσιτάλ στην Ελλάδα και το εξωτερικό, οπουδές στο εξωτερικό, δισκογραφική δουλειά κ.ά., απορρίφθηκαν – με μειοψηφούντα τον Ν. Μαυρουδή – με

το αιτιολογικό, ότι έτοι θα αναγνωριστούν και τίτλοι, που δεν ανταποκρίνονται στις πραγματικές δυνατότητες του κατόχου τους.

Σε δεύτερη συνεδρίαση – ο κ. Μαυρουδής απουσίαζε – τα τέσσερα μέλη της επιτροπής αποφάσισαν ομόφωνα και πρότειναν στο Υπουργείο τη θέσπιση του κριτηρίου συμμετοχής σε συναυλίες της ΚΟΑ, της Κρατικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης και της Συμφωνικής Ορχήστρας της ΕΡΤ. Ο Ν. Μαυρουδής, που εκ των υστέρων πληροφορήθηκε την πρόταση προς το Υπουργείο, διαφώνησε ριζικά. Γεγονός πάντως είναι, πως το ΥΠΠΟ έκανε δεκτή την εισήγηση των υπολοίπων μελών της επιτροπής, τα οποία θεώρησαν σωστό να μην ενημερώσουν τον κ. Κόκκινο για τη διαφωνία που προέκυψε.

Μέλη του Συλλόγου καθηγητών Αναγνωρισμένων Ωδείων επισκέφθηκε χθες τον κ. Κόκκινο, ο οποίος έδωσε τη διαβεβαίωση, ότι «παγώσει» το πόρισμα της επιτροπής. Τόνισε όμως, ότι θα περιμένει τις προτάσεις του Συλλόγου, έως και την Παρασκευή, γιατί το νομοσχέδιο για τον κινηματογράφο θα συζητηθεί την ερχόμενη εβδομάδα. Χθες βράδυ, συγκλήθηκε γενική συνέλευση των μελών του Σωματείου.

Σύμφωνα με πληροφορίες, ο κ. Φάμπας, μετά την κατακραυγή «κατόπιν ωρίμου σκέψεως», όπως γράφει σε επιστολή του προς τα άλλα μέλη της επιτροπής, απέσυρε την ψήφο του από την πρόταση.

Παναγιώτης Κοτζιάς

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ 3.4.86

Κιθαριστές: Ναι στο νομοσχέδιο, με αλλαγές στις εξετάσεις

ΤΟ «ΚΑΚΟ» παρελθόν της κιθάρας, είχε «επηρεάσει» ως φαίνεται τους υπεύθυνους του Υπουργείου Πολιτισμού, με αποτέλεσμα να μη θεωρούνται μουσικοί όλοι όσοι ασχολούνται μ' αυτό το όργανο.

Ας εξηγηθούμε όμως:

Το σχέδιο νόμου, που πρόκειται να ψηφιστεί για τη μουσική παιδεία, στην προσπάθειά του να διαχωρίσει τους αμνούς από τα ερίφια, επιβάλει στους κιθαριστές – όσους δηλαδή δεν έχουν παίξει με την ΚΟΑ, την Κρατική Θεσσαλονίκης ή την ορχήστρα της ΕΡΤ – να δώσουν εξετάσεις σε τετραμελή επιτροπή (Φάμπας, Μηλιαρέσης, Κοτσιώλης, Ασημακόπουλος), για αναγνώριση του διπλώματός τους.

Το γεγονός, θεωρείται προσβλητικό από τους κιθαριστές – ο Νότης Μαυρουδής, για παράδειγμα, ή ο Γεράσιμος Πυλαρινός, πρέπει ν' αποδείξουν ότι γνωρίζουν κλασική κιθάρα – ενώ ψήφισμα της γενικής συνέλευσης του συλλόγου καθηγητών αδείων (αναγνωρισμένων) θεωρεί το μέτρο απαράδεκτο. Και ζητεί, να σταματήσει η προώθηση του νομοσχεδίου μέχρις ότου το ΥΠΠΟ, συζητήσει με τους φορείς.

Μια πρόταση, είναι να συσταθεί πολυμελής επιτροπή με εκπροσώπους των φορέων που να εξετάζει την καλλιτεχνική και παιδαγωγική δραστηριότητα του καθενός κιθαρίστα και δασκάλου, εξαιρώντας, όμως, τους ανθρώπους εκείνους που έχουν περάσει κάποιο δριό ηλικίας.

ΚΑΤΑ ΤΑ άλλα, οι κιθαριστές είναι ικανοποιημένοι από το νομοσχέδιο, διότι αναγνωρίζει, επιτέλους, την κιθάρα, σαν όργανο ισάξιο του πιάνου ή του βιολιού.

Όπως είναι γνωστό, μέχρι σήμερα σε κανέναν κρατικό φορέα δεν αναφέρεται η κιθάρα σαν σοβαρό μουσικό όργανο, αλλά μόνο σαν όργανο λαϊκό ή συνοδείας.

Όσο για τα διπλώματα των αδείων, πολλά είναι ακόμα και αγορασμένα, όπως θέλουν οι πληροφορίες μας, από ανθρώπους που δεν τ' άξιζαν. Άρα, καλώς το νομοσχέδιο προσπαθεί να βάλει τα πράγματα στη θέση τους, λένε οι καθηγητές κιθάρας, συμφωνώντας επί της ουσίας, διαφωνώντας, όμως, ως προς την τυπική διαδικασία.

ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ 3.4.86

Κιθαριστών προβλήματα

Φαίνεται λοιπόν πως τα προβλήματα της κιθάρας – και των κιθαριστών – δεν είναι γραφτό να λυθούν, τουλάχιστον αμέσως.

Διότι εκεί που πάνε να επικριτήσουν ένα θετικό βήμα, όπως η αναγνώριση της κιθάρας ως ισότιμης με τ' άλλα όργανα, που επίκειται, γίνεται ταυτόχρονα κι ένα ...αρνητικό. Μιλάμε για την πρόταση της επιτροπής που διορίσθηκε βιαστικά, αν όχι αυθαίρετα, ως φαίνεται, από το Υπουργείο, κατά την οποία σχεδόν όλοι οι διπλωματούχοι κιθαριστές, θα πρέπει να παύσουν να είναι τέτοιοι, μόνο και μόνο επειδή δεν είχαν την τύχη να παίζουν κάποτε με την ΚΟΑ, με την ΚΟΘ ή με την ορχήστρα της ΕΡΤ.

«Μα, αν έχουν παίξει με τη Φιλαρμονική του Βερολίνου ή τη Συμφωνική του Λονδίνου;» Στο ερώτημα αυτό, δεν φαίνεται μέχρι τώρα να υπάρχει πειστική απάντηση, εκ μέρους της επιτροπής, τη σύνθεση της οποίας αναφέραμε στο χθεσινό μας σημείωμα για το ίδιο θέμα. Είναι

κι αυτός άλλωστε, ένας από τους λόγους της παραίτησης από αυτήν, του Νότη Μαυρουδή, ο οποίος και υποστήριξε την αναγνώριση όλων των διπλωμάτων που δόθηκαν μέχρι τώρα. Αυτή θεβαίως, δεν είναι η μόνη πρόταση που αντιτίθεται με κείνην της επιτροπής. Κατά μία άλλη, που υποστηρίζει η πλειοψηφία των καθηγητών κιθάρας που βρέθηκαν σε προχθεσινή συνέλευση, τα κριτήρια του Υπουργείου οφείλουν επιτέλους να γίνουν πιο ανοιχτά. Σίγουρα όμως και οι δύο προτάσεις θα πρέπει να εξεταστούν με περισσότερη προσοχή απ' ότι η αφοριστική της επιτροπής. Ειδάλλως, θα πρέπει να απαντηθεί και η καταγγελία, σύμφωνα με την οποία κάποιοι επιδιώκουν να είναι όσο το δυνατόν λιγότεροι οι διπλωματούχοι κιθαριστές, ώστε να υπάρχουν και λιγότερες υποψηφιότητες για την ένταξή τους ως καθηγητών στις μελλοντικές ανώτερες μουσικές σχολές. Έτοιμοι δεν είναι;

ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ 4.4.86

Οι κιθαριστές διαφωνούν με το ΥΠΠΟ

ΤΗΝ αντίθεσή τους εκφράζουν οι κιθαριστές, μέσω του Συλλόγου Καθηγητών Ωδείων Αναγνωρισμένων (ΣΚΩΑ) στον οποίο ανήκουν – ελλείψει άλλου αρμόδιου φορέα κιθαριστών – στην απόφαση του ΥΠΠΟ να αναθέσει σε πενταμελή επιτροπή τον καθορισμό των προϋποθέσεων για την απόκτηση διπλώματος κιθάρας. Σε συνέλευση – η δεύτερη – που έγινε προχτές, το Δ.Σ. του ΣΚΩΑ, ετοίμασε ψήφισμα που θα δοθεί στο Υπουργείο Πολιτισμού την ερχόμενη Δευτέρα. Σύμφωνα με αυτό ο ΣΚΩΑ καταγγέλλει τη στάση του ΥΠΠΟ, που παίρνει θεωρισμένες αποφάσεις, χωρίς τη γνώμη των αρμόδιων φορέων και προτείνει, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Η μόνη ρεαλιστική λύση είναι η αναγνώριση όλων των πτυχίων και διπλωμάτων που δόθηκαν από αναγνωρισμένα μουσικά ιδρύματα μέχρι το 1966, χωρίς καμιά επιπλέον εξέταση. Τα μετά τη χρονιά αυτή διπλώματα και πτυχία να αναγνωρισθούν όλα χωρίς καμιά άλλη εξέταση, εφόσον δόθηκαν από αναγνωρισμένα μουσικά ιδρύματα και μετά από επιτυχείς εξετάσεις σε αρμόδια εξεταστική επιτροπή, τουλάχιστον τριμελή, με μέλη πτυχιούχους ή διπλωματούχους».

Η πενταμελής επιτροπή που όρισε το Υπουργείο Πολιτισμού – Κ. Ασημακόπουλος, Κ. Κοτσιώλης, Δ. Φάμπας, Γερ. Μηλιαρέσης και Νότης Μαυρουδής (ο τελευταίος αποχώρησε όμως με επιστολή του) – εισηγήθηκε να αναγνωρίζονται κατ' αρχήν τα διπλώματα των κιθαριστών που έχουν συμπράξει ως σοδίστ με την ΚΟΑ, την ΚΟΘ και τη Συμφωνική Ορχήστρα της ΕΡΤ. Οι υπόλοιποι, σύμφωνα με την εισήγηση θα επανεξετάζονται από τους Κ. Ασημακόπουλο, Λίζα Ζώη, Κ. Κοτσιώλη, Γερ. Μηλιαρέση, Δ. Φάμπα και Ε. Μπουντούνη. Σύμφωνα με πληροφορίες, το ΥΠΠΟ σκοπεύει να ρυθμίσει νομοθετικά το ζήτημα, με σχετική διάταξη που θα προσθέσει στο υπό ψήφισμα νομοσχέδιο για τον κινηματογράφο.

«ΤΑ ΝΕΑ» 5.4.86

Παραιτήθηκε ο Δ. Φάμπας από την επιτροπή του νομοσχέδιου για την αναγνώρισή της

«ΤΣΟΝΤΑ» Η ΚΙΘΑΡΑ

Συμβαίνει με τους δρόμους λίγο πριν από τις δημοτικές εκλογές: Βουλώνονται οι τεράστιες λακκούβες που αποτελούν κραυγαλέο δείγμα της αδιαφορίας της κυβέρνησης. Και το Υπουργείο Πολιτισμού δεν έμεινε έξω από αυτή την τακτική. Θέλησε να βουλώσει την κραυγάλεα έλλειψη της αναγνώρισης της κιθάρας, με ένα νομοσχέδιο που θα περάσει σαν «τούντα» στη Βουλή μέσα απ' το σ.ν. για τον κινηματογράφο (το σ.ν. για τη μουσική παιδεία το έφαγε το σκότος)...

Μέσα στη βιασύνη του και την ταραχή του για την κάλυψη της ανοιχτής πληγής στο χώρο της μουσικής που το εξέθετε διεθνώς, το ΥΠΠΟ λειτούργησε στη «λούφα» συστήνοντας μια επιτροπή πριν 10 περίπου μέρες. Αποτέλεσμα να παραιτηθεί για σοβαρούς λόγους ο διακεκριμένος κιθαριστής και δάσκαλος Δημήτρης Φάμπας και να θεωρηθεί έκπτωτος (επειδή δεν μπόρεσε να πάει σε μια από τις δύο συνεδριάσεις της επιτροπής για το σ.ν.) ο Νότης Μαυρουδής.

Οι λόγοι που οδήγησαν τον Δημήτρη Φάμπα στην παραιτηση, αλλά και η πραγματικότητα στο χώρο της κιθάρας καταγράφονται μετά από συζήτηση που είχαμε με το συνθέτη κιθαριστή και δάσκαλο.

«Η κιθάρα ως σήμερα βάσει του Β.Δ. του 1966 δεν αναγνωρίζεται επίσημα σαν όργανο, αντάξιο των άλλων συμφωνικών. Τα χάλια της μουσικής παιδείας στον τόπο μας – συνδέονται με την πολιτική των κυβερνήσεων και με το γεγονός ότι όλα τα άδεια είναι ιδιωτικά – έχουν διαμορφώσει την εξής κατάσταση στο χώρο της κιθάρας:»

Από τη μια έχουν δοθεί εκατοντάδες πτυχία και διπλώματα σε χιλιάδες ανθρώπους που δεν γνωρίζουν αυτό που κάνουν. Ζουν διδάσκοντας παίρνοντας στο λαιμό τους και χιλιάδες σπουδαστές. Απ' την άλλη δεν φταίνε κι αυτοί οι άνθρωποι που πήραν πτυχία χωρίς να έχουν την απαιτούμενη μόρφωση και παιδεία. Το βάρος της κατάστασης πρέπει να βαρύνει το κράτος.

Σήμερα με το θέμα του σ.ν. για την αναγνώριση της κιθάρας μπαίνει το δίλημμα: Να αναγνωριστούν όλα τα πτυχία και τα διπλώματα ή να μην αναγνωριστούν όλα, μια και η κυβέρνηση δεν αναλαμβάνει να κάνει επιμορφωτικά σεμινάρια σ' αυτούς τους πτυχιούχους που δεν

ξέρουν (κι ας μη φταίνε γι' αυτό) να διδάσκουν! Γι' αυτό το γεγονός εγώ προσωπικά λέω να μην αναγνωριστούν όλα. Άλλα να υπάρξει κάποιος σχετικός επιεικής έλεγχος στους πτυχιούχους εκείνους που δεν έχουν δείγματα δουλειάς τους, και που δεν ξέρουμε αν έχουν στοιχειώδεις γνώσεις. Βέβαια σαν μέλος του ΣΚΩΑ (Σύλλογος Καθηγητών Ωδείων Αναγνωρισμένων) θα ακολουθήσω τις αποφάσεις του.

Η παραίτησή μου απ' την επιτροπή που με κάλεσε το ΥΠΠΟ έχει σχέση: 1) Με το ότι δεν καλέστηκε (!) ο ΣΚΩΑ, συνδικαλιστικό όργανο των καθηγητών και στο οποίο είμαι μέλος του Δ.Σ. 2) Γιατί μέσα σε τόσο μικρό χρονικό διάστημα που μας έδωσε δεν είναι δυνατόν να βρεθεί η καλύτερη δυνατή λύση του προβλήματος. Λύση που φυσικά δεν βρίσκεται στην άποψη που πλειοψηφεί αυτή τη στιγμή στην επιτροπή και λέει ότι για να αναγνωριστούν τα πτυχία και τα διπλώματα θα πρέπει οι κάτοχοί τους να δώσουν αυστηρότατες εξετάσεις, δύος να ερμηνεύουν μια ολόκληρη σουίτα του Μπαχ (από τις πιο δύσκολες εκτελέσεις για τους κιθαριστές). Η άποψη αυτή (ελιτισμός, καθηγητές που θα μείνουν άνεργοι κ.λπ), είναι απαράδεκτη. Άλλωστε δάσκαλος δεν σημαίνει απαραίτητα κιθαριστής-σολίστας».

ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ 4.4.86

Η «αναγνώριση» της κιθάρας και η κρυφή γοητεία της εξουσίας...

Το ότι η κιθάρα είναι ένα πολυφωνικό και εξελιγμένο μουσικό όργανο είναι γνωστό.

Όπως επίσης είναι γνωστό ότι η κιθαριστική ελληνική σχολή έχει να επιδείξει σπουδαία καλλιτεχνικά ονόματα και υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης. Αυτό το επίπεδο κερδίθηκε από το ταλέντο, το μεράκι και την επιμονή ορισμένων ανθρώπων της κιθάρας που συγκέντρωσαν, επεξεργάστηκαν και μετέδωσαν γνώσεις και πληροφορίες για τη μουσική προσωπικότητα αυτού του οργάνου.

Η Πολιτεία, όλο αυτό το διάστημα ήταν απούσα. Η κιθάρα για κείνη ήταν μόνο λαϊκό ή συνοδευτικό όργανο. Παρ' όλα αυτά, η κλασική κιθάρα διδασκόταν στα αναγνωρισμένα από το κράτος Ωδεία και παρ' όλες τις αντιξότητες παρουσίασε άνθηση και κύρος. Ύστερα από πέσεις και μπροστά στην αναμφιθήτη εξέλιξη της κλασικής κιθάρας, αποφασίζει το ΥΠΠΟ να λύσει το νομοθετικό κενό και να παρουσιάσει μια τροπολογία στο προς συζήτηση νομοσχέδιο για τον κινηματογράφο, για ν' αναγνωρίσει την ιστομία της κιθάρας προς τα άλλα κλασικά όργανα.

Κι εδώ αρχίζει το πρόβλημα και η αναστάτωση για άλλη μια φορά του κύκλου των κιθαριστών. Το ΥΠΠΟ παρακάμπτοντας τον ΣΚΩΑ (Σύλλογος καθηγητών Ωδείων αναγνωρισμένων) καλεί τηλεφωνικά πέντε πρωσπικότητες της κιθάρας για να συζητήσει μαζί τους το θέμα «Αναγνώριση τίτλων σπουδών».

Η πρόταση του Νότη Μαυρουδή για αναγνώριση όλων των μέχρι τώρα δοθέντων διπλωμάτων και υψηλών, απορρίπτεται από τους υπόλοιπους (Δημ. Φάμπα, Γερ. Μηλιαρέση, Ευάγ. Αστριμακόπουλο, Κώστα Κοτσιώλη) με το σκεπτικό ότι υπάρχουν πτυχία και διπλώματα που δεν έχουν τις προδιαγραφές μιας έγκυρης μάθησης. Από τη στιγμή εκείνη αρχίζει ένας μαραθώνιος συζητήσεων.

Ο Νότης Μαυρουδής λείποντας από την Αθήνα για συναυλίες δεν μετέχει πια στις συναντήσεις (μια άτυπη στις 23.3.86 και μια στο ΥΠΠΟ στις 26.3.86) κάνει όμως γνωστό στα υπόλοιπα μέλη της επιτροπής ότι τα κριτήρια θα έπρεπε να εξετάζουν τη συνολική καλλιτεχνική και παιδαγωγική δραστηριότητα των υπό κρίση κιθαριστών. Η πρόταση που διαμορφώθηκε και κατατέθηκε στον κ. Κόκκινο, διευθυντή του μουσικού τμήματος του ΥΠΠΟ, ήταν η ακόλουθη: «Αναγνωρίζονται οι τίτλοι σπουδών όσων έχουν συμπράξει με την ΚΟΑ, την ΚΟΘ και τη Συμφωνική της EPT». Δηλαδή αναγνωρίζονται τα διπλώματα της επιτροπής που διαμόρφωσε την πρόταση κι άλλων δύο κιθαριστών σ' όλη την επικράτεια! Όλοι οι άλλοι θα πρέπει να επανεξεταστούν από τους τέσσερις της επιτροπής.

Ο Νότης Μαυρουδής στέλνει επιστολή στην επιτροπή και διασυνάνει την αντίρρηση και την άρνησή του να κριθεί από επιτροπή που θα θεωρήσει ανεπαρκή να τον κρίνει, έστω κι αν αυτό του στερήσει ισόβια την ακύρωση των τίτλων σπουδών του. Ο Δημ. Φάμπας με επιστολή του προς το ΥΠΠΟ και τον ΣΚΩΑ παρατείται από την επιτροπή, διαφωνώντας και εκείνος με την πρόταση. Παράλληλα ο ΣΚΩΑ εξουσιοδοτείται να διαμαρτυρηθεί στο ΥΠΠΟ και να διαμορφώσει τις δικές του προτάσεις για το θέμα.

Το ζήτημα όπως διαμορφώθηκε έχει δυο όψεις. Η μια εφάπτεται της καλλιτεχνικής δημιουργίας, η άλλη αφορά την επαγγελματική κατοχύρωση και εδώ διαπιστώνεται ως προς την πρόταση της επιτροπής ένας αυταρχισμός κι ένας έρπων ρατσισμός, ο οποίος ανοίγει έναν Καιάδα και γεμίζει όλους εκείνους που η πεφωτισμένη αριστοκρατία θα κρίνει σαν ικανούς.

Μοναδικό κριτήριο η σύμπραξη με την ΚΟΑ. Όμως η ΚΟΑ δεν συμπράττει με κάποιον σολίστα λόγω της καλλιτεχνικής του αξίας, αλλά μετά από αίτηση του καλλιτέχνη.

Αν κάποιος δεν θέλεις να πάξει με την ΚΟΑ αυτόματα θεωρείται επανεξεταζόμενος, έχοντας απωλέσει την προσωπική του καλλιτεχνική πορεία.

Και τι γίνεται με όσους δεν είχαν την... ευτυχία να έχουν ένα ξεχωριστό ταλέντο, μ' εκείνους που ψυχολογικά δεν άντεχαν την ανταγωνιστικότητα μιας σολίστικής καριέρας, με αυτούς που διάλεξαν τη διδασκαλική πορεία;

Τους στερούμε τη δυνατότητα να επιζήσουν στ' όνομα μιας αφηρημένης καθαρότητας γνώσεων;

Και η Πολιτεία τους τιμωρεί για δικά της κενά και για δικές της εθελοτυφλίες;

Οι σπουδαστές της κιθάρας μέχρι και το 1977 τουλάχιστον, έπαιρναν αναβολή από τη στρατολογία λόγω σπουδών.

Οι σπουδαστές πλήρωναν και και πληρώνουν διδακτρά, εξέταστρα, έδιναν και δίνουν εξετάσεις επένδυσαν και επενδύουν συναισθηματικά, έπαιρναν και παίρνουν αναγνώριση των σπουδών τους από το κράτος που τόσα χρόνια δεν είχε φροντίσει να τους προστατέψει από τα υπογεγραμμένα διπλώματα και πτυχία. Η υπεροψία της πρότασης, η αριστοκρατική αντίληψη του ειδήμονα, η θέση ότι όποιος δεν γνωρίζει όσα εγώ κρίνω απαραίτητα αυτόματα εξαφανίζεται, χαρακτηρίζει τελικά εκείνους που τη διαμόρφωσαν.

Το ερώτημα τίθεται προς την κυβέρνηση και το ΥΠΠΟ:

Πώς γίνεται την απουσία της Πολιτείας να την πληρώνει ο εμπαιγμένος πολίτης;

Πώς γίνεται να δέχεται το ΥΠΠΟ, έστω και για λίγες μέρες, πρόταση που όχι μόνο είναι κριτήριο αυτο-αναγνώρισης αλλά είναι και τυπικά άκυρη; (αφού ένα μέλος της επιτροπής έχει πάξει με την ΚΟΑ και την ΚΟΘ, όχι σαν σολίστας, αλλά σαν μέλος κιθαριστικού ντουέτου);

Και τέλος πώς γίνεται μια σοσιαλιστική κυβέρνηση να καλλιεργεί το μύθο του παντογνώστη του ταλέντου που μόνο αυτό δικαιούται κατοχύρωσης;

Η αναγνώριση όλων των τίτλων σπουδών που έχουν δοθεί από τα αναγνωρισμένα από το κράτος Ωδεία, είναι άμεσο και σωστό αίτημα. Από κει και πέρα ας διαμορφώσει η Πολιτεία μαζί με τους ενδιαφερόμενους φορείς σωστή μουσική εκπαίδευση και υποδομή, ώστε να γεμίσει όλος ο τόπος με ταλέντα και με γνώση. Οι μικροψυχίες, μηνησικακίες και κάθε είδους κρατικές τιμωρίες, περισσεύουν.

Βάσω Ντάκουρη
(υπεύθυνη ύλης του κιθαριστικού περιοδικού TAR)

A YΓΗ 5.4.86

Αντίλογος για την κιθάρα

ΚΑΥΤΟ αυτή την εποχή το θέμα της κιθάρας, αφού τώρα θα κριθεί η τύχη των μέχρι σήμερα – και με διάφορους τρόπους – διπλωματούχων κιθαριστών. Σ' αυτό αναφέρεται και η επιστολή του κιθαριστή Κώστα Κοτσιώλη, την οποία παραθέτουμε, αφού υπενθυμίσουμε ότι: η μεν επιτροπή – και κυριολεκτούμε – που άτυπα συγκρότησε το Υπουργείο Πολιτισμού υποστηρίζει την

αναγνώριση ελάχιστων μόνο διπλωμάτων (αυτών που ανήκουν σε κιθαριστές που κάποτε έπαιξαν με την ΚΟΑ, την ΚΟΘ και τη Συμφωνική της EPT) και την επανεξέταση των υπολοίπων, ο δε Σύλλογος Καθηγητών Ωδείων Αναγνωρισμένων, καθώς και δύο κιθαριστές που όπως οι ίδιοι δηλώνουν, παραιτήθηκαν από την επιτροπή, υποστηρίζουν διαφορετικές έως αντίθετες προτάσεις. Ας δούμε όμως τη γνώμη του κ. Κοτσιώλη:

Αγαπητή «ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ»,

Αφού διέθεσες τρεις μέρες συνέχεια τις στήλες σου σε δημοσιεύματα με θέμα τα προβλήματα των δασκάλων της κλασικής κιθάρας, ελπίζω πως θα φιλοδενήσεις και μένα, μια και σε ένα από τα δημοσιεύματα αυτά αναφέρομαι ονομαστικά.

Πρώτα πρώτα θέλω να τονίσω ότι δεν πρέπει να μπερδεύεται το θέμα της αναγνώρισης της κιθάρας σαν ισότιμης με τα άλλα μουσικά όργανα, και το πρόβλημα της αναγνώρισης των τίτλων σπουδών, αφού, δπως πολύ σωστά γράφεις, «πολλά διπλώματα είναι ακόμα και αγορασμένα», «από ανθρώπους που δεν τα ξέζαν».

Δεύτερο, που επίσης θέλω να τονίσω, είναι το γεγονός ότι το Υπουργείο Πολιτισμού δεν συγκρότησε «βιαστικά και αυθαίρετα» καμιά επιτροπή από καθηγητές κιθάρας (μεταξύ των οποίων αναφέρεις κι εμένα) για να αποφασίσουν τι θα γίνει με τους τίτλους σπουδών που ως τώρα δίνονταν ανεξέλεγκτα, και γι' αυτό άλλωστε το Υπουργείο πριν τρία χρόνια αιαγόρεψε τη χορήγησή τους από ανεξέλεγκτες επιτροπές. Η αλήθεια είναι ότι το Υπουργείο κάλεσε άτυπα τους υπεύθυνους καθηγητές των τριών αρχαιοτέρων Ωδείων της Αθήνας για να τους συμβουλευτεί και μόνο ως προς τα θέματα που εκείνοι νομίζουν ότι θα προκύψουν μετά την αναγνώριση της ιστορίας της κιθάρας, ώστε να γίνει και αναβάθμιση της διδασκαλίας της. Τα γραφόμενα, λοιπόν, περί «διαφωνιών στην επιτροπή» (την ανύπαρκτη) και περί «παραιτήσεων μελών της» ανάγονται μάλλον στη σφαίρα του δονκιχωτικού και του λεβέντικου, ίως προς δημιουργίαν εντυπώσεων και συνδικαλιστικής προθολής.

Το πρόβλημα όμως υπάρχει. Έχουν δοθεί διπλώματα «κεκλεισμένων των θυρών» και το επάγγελμα του δασκάλου της κιθάρας έχει μπόλικους πειρατές. Τώρα είναι ο καιρός να γίνει μια επανεξέταση ΟΛΩΝ χωρίς εξαίρεση των τίτλων σπουδών και μάλιστα από επιτροπή αποτελουμένη από έμπειρους μουσικούς και καθηγητές αναγνωρισμένων από παλιά οργάνων. Για να σταρατή-

σει και σ' εμάς εκείνο το «στην Ελλάδα είσαι ό,τι δηλώσεις». Μερικοί θεωρούν την επανεξέταση προσβολή της καταξιωσής τους. Ένας καταξιωμένος θα πρέπει να ζητάει πρώτος αυτός την επικράτηση της αξιοκρατίας. Υπήρχαν στα Πανεπιστήμια μας καταξιωμένοι επιμελητές κι όμως δεν διαμαρτυρήθηκαν όταν στην προσπάθεια αναβάθμισης των ΑΕΙ υποχρεώθηκαν να φροντίσουν να αποκτήσουν διδακτορικό.

Η κλασική κιθάρα στα τόσα χρόνια που κρατήθηκε στο περιθώριο έχει γίνει ξέφραγο αμπέλι. Άσχετα άτομα κοροϊδεύουνταν ανύποπτους γονείς και τυφλώνουν μουσικά τα παιδιά τους. Κι όμως έχουμε πολλές δεκάδες νέους κιθαριστές που απόκτησαν επάξια τα διπλώματά τους, τα οποία ωστόσο θεωρούνται ισότιμα με τα πειρατικά. Αυτή τη στιγμή είναι έτοιμοι να αποφοιτήσουν επίσης πολλοί νέοι κιθαριστές που θα δώσουν κρατικές εξετάσεις κι όμως θα χουν την ίδια τύχη. Δεν προτείνω να διωχτεί κανένας. Μόνο να δοθεί εύλογος χρόνος σε όλους, όσοι τον ζητήσουν, για να προετοιμαστούν για επανεξέταση. Αν μερικοί επιρείνουν να διαμαρτύρονται δύο ίσως λόγοι τους προτρέπουν: Ή αμφιβάλλουν για τα προσόντα τους ή ντρέπονται (ίσως και φοβούνται) που έβαλαν την υπογραφή τους κάτω από αμφισθητούμενα διπλώματα. Ευχαριστώ για τη φιλοξενία.

Κώστας Κοτσιώλης

ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ 10.4.86

Το ΥΠΠΟ και οι... μειονότητες

ΜΕ την πρώτη παρουσίαση στην καινούρια εφημερίδα, ίσως θα 'πρεπε να αφιερώσω το θέμα μου στο σύχο και το ύφος αυτής της στήλης. Όμως τα γεγονότα των ημερών, με παρασέρνουν και η επικαιρότητα με υποχρεώνει να πρωτεμφανιστώ στην «Πρώτη» με το θέμα που έχει προκύψει αυτές τις μέρες. Για τους πολλούς είναι μηδαμινό, μπροστά στη ροή άλλων καθημερινών γεγονότων. Για τους λίγους το θέμα είναι σημαντικό και με προεκτάσεις. Πρόκειται για την αναγνώριση από την

Πολιτεία της κλασικής κιθάρας σαν ισότιμο όργανο, όπως και τα άλλα όργανα της ορχήστρας.

Το θέμα – επαναλαμβάνω – φαντάζει πολύ ειδικό με μια πρώτη ματιά, αλλά τα πράγματα δεν είναι έτσι. Δεν θα αναφερθώ στις επιμέρους λεπτομέρειες από αυτή τη στήλη, μια που το θέμα περιέχει επιμέρους γεγονότα που άποτανται μιας ειδικής θεώρησης.

Θα απομονώσω όμως την ουσία, που νομίζω πως καθρεφτίζει τη γενικότερη κατάσταση της προχειρότητας που αντιμετωπίζει το Κράτος στις πολιτιστικές μειοψηφίες αυτού του τόπου.

Κοντολογίς, το Κράτος μέσω του αρμόδιου Υπουργείου (του ΥΠΠΟ) είναι στο δίλημμα: να αναγνωριστούν τα πτυχία και τα διπλώματα της κλασικής κιθάρας σε όλους εκείνους που έως τώρα τα κατέχουν ή να γίνουν διακρίσεις σε ορισμένα απ' αυτά;

Το δίλημμα ηχεί παράξενα: η Πολιτεία ισχυρίζεται, πως «δεν γνωρίζε, ότι τα Ωδεία παρείχαν τίτλους σπουδών στους κιθαριστές τόσα χρόνια...»!!!) Αυτό το υποστηρίζει, επειδή από το 1966 το Βασιλικό Διάταγμα δεν αναγνωρίζει την κιθάρα σαν κλασικό όργανο, φρονώντας πως είναι ένα όργανο μονάχα για ψυχαγωγία!!!)

Παρ' όλα αυτά, τα Ωδεία (τα αναγνωρισμένα από το Κράτος) δίδασκαν την κλασική κιθάρα, εισέπρατταν μηνιάτικα, υποχρέωνταν τους σπουδαστές σε εξετάσεις εισέπρατταν εξέταστρα, δημουργόνταν εξεταστικές επιτροπές, δημοσίευαν και διαφήμιζαν ως τάξεις της κιθάρας, μια που μέσα στις δεκαετίες του '60, του '70 και του '80 οι επιδίκοι κιθαριστές κάναν ουρές για να γραφτούν στα Ωδεία και κείνα εισέπρατταν...

Θα 'ναι αφελής, όποιος πιστέψει, πως όλα αυτά γινόντουσαν κρυφά εν τη αγνοία του ΥΠΠΟ της κάθε Κυβέρνησης. Παρ' όλα αυτά το σημερινό Υπουργείο θάζει το δίλημμα: αναγνώριση ή όχι; Κάτι που είναι προγραμματισμένο να μπει σε ψηφοφορία αυτή την εθδοράδα που διανύουμε (προσθήκη στο νομοσχέδιο για τον κινηματογράφο).

Εγώ ας μην αναφερθώ στους κιθαριστές, αλλά να γενικεύσω τον προβληματισμό μου γύρω από το θέμα της αναγνώρισης μιας επαγγελματικής τάξης στο χώρο της μουσικής. Το ΥΠΠΟ χρεώνεται από παλαιότερα μια σειρά από προχειρότητες χειρισμών πάνω στο θέμα της μουσικής παιδείας και συνεπώς της μουσικής ζωής σ' αυτή τη χώρα, που δύσες καταχτήσεις έχει κάνει στο χώρο της μουσικής, τις έχει πετύχει, βασισμένη στο μεράκι, στις στερήσεις και στο ταλέντο του κάθε ιδιώτη. Ο ελληνικός λαός έχει συντηθίσει και στη μουσική τις προσωρινές λύσεις του ποδαριού, που δεν δημιουργούν τίποτα άλλο από σύγχιση και ιδεολογικούς λαθυρίνθους. Η μόνιμη προσωρινότητα διακατέχει τον Έλληνα πολίτη και τον καθιστά ανήμπορο και απροετοίμαστο μπροστά στα απαιτητικά προβλήματα που ορθώνονται καθημερινά μπροστά του.

Τα διπλώματα των κιθαριστών στην ουσία δεν είναι διαφορετικά από εκείνα των Αρχιτεκτόνων, των Μηχανικών, των Οδηγών αυτοκινήτων, των Γιατρών, των Καθηγητών και πάει λέγοντας...

Όπως όλοι, έτοι και οι κιθαριστές κάθισαν στο Θρανίο, πλήρωσαν, έγιναν θέματα αξιοσέβαστης εκμετάλλευσης, εξετάστηκαν! Τόσα χρόνια επενδύθηκαν όνειρα, ελπίδες, δημιουργικότητα και βιοποριστική επαγγελματική σχέση.

Η αναδρομική αμφισθήτη ο από την Πολιτεία της αναγνώρισης ενός επαγγελματικού κλάδου ισόδυναμει

με εμπαγμό προς τον πολίτη και του συρρικνώνει την προσωπική δυνατότητα συμμετοχής στις πολιτιστικές διεργασίες αυτού του τόπου.

Νότις Μαυρουδής

«Η ΠΡΩΤΗ» 10.4.86

ΚΙΘΑΡΟΠΑΡΑΤΡΑΓΟΥΔΑ!

Η ΙΣΤΟΡΙΑ δεν είναι καινούρια: όλοι λίγο πολύ οι ασχολούμενοι με τα μουσικά ξέρουν ότι ακόμα και σήμερα:

- εξακολουθεί να ισχύει το Β.Δ. του 1966 σύμφωνα με το οποίο, η κιθάρα δεν θεωρείται κλασικό όργανο και άρα απαγορεύεται η διδασκαλία της στα Ωδεία και στις Μουσικές σχολές,
- παρόλο που 40% των μαθητών (Ωδείων και Μουσικών Σχολών) μαθαίνει κιθάρα...

ΘΕΛΟΝΤΑΣ, το ΥΠΠΟ, να λύσει μια και καλή το πρόβλημα της αναγνώρισης των πτυχίων και των διπλωμάτων τόσων και τόσων χιλιάδων ανθρώπων – που έκαναν το «λάθος» να ασχοληθούν με το ωραίο αυτό όργανο, δίνοντας πάρα πολλά χρήματα στα διάφορα Ωδεία και ξοδεύοντας άπειρες ώρες για μελέτη – κάλεσε πέντε «αναγνωρισμένους κιθαριστές» (Μαυρουδή, Φάμπα, Μηλιαρέση, Ασημακόπουλο, Κοτσιώλη) για να συζητήσουν το θέμα.

ΣΤΗΝ ερώτηση του ΥΠΠΟ «πόσα διπλώματα πρέπει να αναγνωρίσουμε και ποια» οι γνώμες διχάστηκαν.

- Ο Μαυρουδής λέει «ΟΛΑ» – και οι άξιοι θα φανούν.
- Οι υπόλοιποι λένε «Θα αναγνωρίσετε μόνο τα διπλώματα αυτών που έπαιχαν με την Κρατική Ορχήστρα», δηλαδή 6-8 περίπου!!!

ΜΕΤΑ από αυτό, αποχωρεί από την επιτροπή ο Μαυρουδής και για να υπογραμμίσει στους άλλους την επιπολαίστητη της πρότασής τους, τους κάνει κι ένα γράμμα λέγοντάς τους μεταξύ άλλων:

- «Θα ήθελα να σας υπενθυμίσω ότι στη μοναδική η παρουσία μου στην επιτροπή, στην πρώτη συνεδρίαση στις 19.3.86 στα γραφεία του ΥΠΠΟ, είχα υποστηρίξει την αναγνώριση ΟΛΩΝ των μέχρι τώρα διπλωμάτων και πτυχίων.
- Θα θυμάστε ασφαλώς, ότι η αντίδρασή σας ήταν βίαιη και αρνητική. Είπαμε, λοιπόν, να ξαναβρεθούμε στις 26.3.86 για να προτείνουμε κάτι διαφορετικό – μια που η πρότασή μου για αναγνώριση όλων των τίτλων σπουδών δεν έγινε αποδεκτή – σχετικά με το θέμα αυτό.
- Όπως γνωρίζετε, στη δεύτερη αυτή συνεδρίαση αδυνατούσα να παραβρεθώ, λόγω υποχρεώσεών μου στη

Θεσσαλονίκη. Αυτό μου στοίχισε την απώλεια των τίτλων σπουδών μου, με τοποθετεί στο επίπεδο των αμφισβητούμενων και κατ' επέκταση υποβαθμίζει και αμφισβητεί την όλη προσφορά μου στα κιθαριστικά μας πράγματα.

- Στις προτάσεις που διαμορφώσατε, για σοφαρά αποδεικτικά στοιχεία «προς αναγνώρισιν», αρνηθήκατε τη δική μου πρόταση περί δισκογραφίας (σαν ένα από τα αποδεικτικά στοιχεία που σας ανέφερα μεταξύ άλλων όπως: σολιστική καριέρα στο εσωτερικό-εξωτερικό, διδασκαλία σε αναγνωρισμένα ιδρύματα εσωτερικού-εξωτερικού, βραβεία σε διαγωνισμούς, σπουδές σε αναγνωρισμένα ιδρύματα εσωτερικού-εξωτερικού, κ.ά.), θεωρώντας την σαν εύκολο μέσον που θα χρησιμοποιηθεί και από άλλους κιθαριστές «ευκαταφρόντησος». Θαρρείς και η συμμετοχή ενός κιθαριστή με την ΚΟΑ ή με την Ορχήστρα της ΕΡΤ – που εσείς υποστηρίζατε – στην εκτέλεση του Concerto in Re του Vivaldi ή το αντίστοιχο του Boccherini, τοποθετεί τον εκτελεστή σε σοθαρότερα επίπεδα... (Γνωρίζοντας πολύ καλά ότι η σύμπραξη με την Κρατική δεν είναι αυτονόητα ισοδύναμη με την καλλιτεχνική αξία ή όχι, αλλά θέμα αιτήσεως του καλλιτέχνη και συχνά γνωριμών του).
- Δεν θα θέλα να σας αναφέρω αυτήν τη στιγμή άλλα επιχειρήματα, θέλω όμως να πω τούτο: Η αδιαφορία σας που απεδείχθη στο πρόσωπό μου και που την έμαθα τυχαία, ύστερα από δική μου τηλεφωνική επαφή ΔΥΟ ΜΕΡΕΣ ΑΡΓΟΤΕΡΑ (!!!), με αναγκάζει να τηρήσω τις αποστάσεις μου για να αποφύγω μεγαλύτερες κακοποιητικές...

ΛΕΕΙ κι άλλα ο Νότης Μαυρουδής, για να καταλήξει:

«Δεν θα είμαι βέβαια, εγώ αυτός που θα κωλυσιεργήσει την αναγνώριση της κιθάρας, από το νόμο σαν ισότιμο όργανο. Είμαι υποχρεωμένος όμως, μια που ΕΣΕΙΣ το καθορίσατε έτσι να δεχτώ να επανεξεταστώ για να μου αναγνωρίσετε το... αμφισβητούμενο δίπλωμά μου και κατ' επέκταση την (αμφισβητούμενη) κιθαριστική μου ιστορία. Είμαι – επίσης – υποχρεωμένος, για καθαρά δεοντολογικούς λόγους, να αρνηθώ να εξεταστώ από επιτροπή την οποία θα θεωρήσω εγώ ανεπαρκή για διάφορους λόγους, έστω και αν αυτό μου στερήσει ΙΣΟΒΙΑ την αναγνώριση του διπλώματός μου. Είναι αυτονόητο πως μετά από αυτήν τη συμπεριφορά συντεχνιακής αντίληψης, θα

πρέπει να με θεωρήσετε απόντα αυτών των αποφάσεων μια που δεν παραστάθηκα σ' αυτές τις «αποφάσεις», παρά μόνο στην πρώτη συνεδρίαση».

- Τι θα κάνει η Μελίνα;

PONTIKI 11.4.86

ΑΝΤΙΛΟΓΟΥ ΚΙΘΑΡΑΣ ΣΥΝΕΧΕΙΑ

ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ Ε. ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΝΤΙΛΟΓΟΥ συνέχεια, σήμερα, όσον αφορά το θέμα της κιθάρας. Με επιστολή του στην «Ε», ο Ευάγγελος Ασημακόπουλος, αναλύει εκ νέου το πρόβλημα της αναγνώρισης ή μη των πτυχίων και διπλωμάτων που δόθηκαν μέχρι τώρα, παρουσιάζει τις απόψεις του και δηλώνει ότι αποχωρεί από την επιτροπή που άτυπα συγκρότησε το Υπουργείο Πολιτισμού, για τη διευθέτηση του χρόνιου ζητήματος. Η επιστολή του κ. Ασημακόπουλου έχει ως εξής:

Αγαπητή Ελευθεροτυπία,

Επιοιτρέφοντας χθες από μια καλλιτεχνική περιοδεία στην Αγγλία, σπεύδω να απαντήσω σε ορισμένα δημοσιεύματα εφημερίδων, που γράφτηκαν κατά την απουσία μου και να πάρω μια θέση δημόσια για το θέμα που αυτές τις μέρες απασχολεί τον κιθαριστικό κόσμο της χώρας μας: Της ένταξης δηλαδή της κιθάρας στα ελεγχόμενα από το ΥΠΠΟ άργανα.

Ως γνωστόν η κιθάρα, όργανο παγκόσμια καταξιωμένο, παρέμεινε στην Ελλάδα νομικά και καλλιτεχνικά υποβαθμισμένο, αφού η Πολιτεία, με το ισχύον νομοσχέδιο μουσικής, δεν αναγνωρίζει τους τίτλους σπουδών (πτυ-

χία-διπλώματα). Οστόσο όλα σχεδόν τα μουσικά ιδρύματα της χώρας μας (Ωδεία, Μουσικές σχολές κ.λπ.) έχουν απονείμει τίτλους σπουδών, οι περισσότεροι από τους οποίους βρίσκονται σε αξιοθρήνητο επίπεδο και ακόμη πολλοί από αυτούς έχουν δοθεί έναντι οικονομικών ανταλλαγμάτων! Υπάρχουν στοιχεία για 2.000 περίπου πτυχία και διπλώματα που έχουν δοθεί, αλλά από τα οποία διστυχώς ελάχιστα – όχι περισσότερα από 100 – συγκεντρώνουν το απαιτούμενο επίπεδο σπουδών.

Το Υπουργείο Πολιτισμού, παρά τις τραγικές καθυστερήσεις τόσων ετών, θέλησε να περάσει εσπευσμένα το νομοσχέδιο στη Βουλή, ζητώντας τη γνώμη πέντε Ελλήνων κιθαριστών (Μηλιαρέστης, Φάμπας, Ασημακόπουλος, Μαυρουδής, Κοτσιώλης) που μέσα σε μια εβδομάδα θα έπρεπε – σαν επιτροπή πα – να κάνουν τις τελικές τους προτάσεις για την τύχη των μέχρι τώρα διθέντων πτυχίων και διπλωμάτων. Η άποψη του εκπροσώπου του Υπουργείου κ. Κόκκινου, ήταν να βρεθούν τέτοιες φόρμες ώστε να αναγνωριστούν οι τίτλοι σπουδών ελαχίστων καταξιωμένων κιθαριστών, όσοι δε εκ των υποδοίπων ήθελαν την αναγνώριση του διπλώματος ή του πτυχίου τους να περάσουν από μια τυπική επανεξέταση. Έτοι, σύμφωνα με την άποψη του Υπουργείου, αυτοί που δεν θα είχαν καμία ενοχή για την αξία τους πρόθυμα θα προστρέχοντο για αναγνώριση του τίτλου σπουδών τους σε επιτροπή που θα άριζε το ΥΠΠΟ και με πρόγραμμα που θα άριζε αυτή η επιτροπή. Τέλος, το χρονικό διάστημα της επανεξέτασης θα ήταν περισσότερο από 2 χρόνια.

Όπως εύκολα καταλαβαίνει κανείς, σ' αυτό το τεράστιο μωσαϊκό από ηλικίες, επιδόσεις εκτελεστικές και παιδαγωγικές, τίτλους έγκυρους και άκυρους, συμμετοχές και συμπράξεις καλλιτεχνικές, επιτεύγματα διεθνή και τοπικά, ντοκουμέντα κ.λπ. ήταν και είναι αδύνατο, φοβάμαι, να βρεθεί ένα συμπέρασμα και προ παντός μια δίκαια φόρμα. Εγώ προσωπικά στην τελική ουσάντηση που είχαμε στο Υπουργείο παρουσίασα τρεις διαφορετικές προτάσεις τις οποίες και διάβασα ενώπιον όλων των παρισταμένων (και τις οποίες τελικά κατέθεσα), οι οποίες όμως δεν έγιναν αποδεκτές είτε γιατί ήταν πολύ ελαστικές, είτε εύκολα να προσβληθούν νομικά, είτε γιατί συμπεριλάμβαναν μεγάλο αριθμό κιθαριστών (αναγνώριση όλων ανεξαιρέτως των διπλωμάτων, πτυχία με αποδειγμένη αξία κ.λπ.).

Η φόρμα που τελικά επικράτησε και που ίκανοποίησε όλους τους παρισταμένους (εκτός από τον Μαυρουδή που απουσίαζε) ήταν να αναγνωριστούν τα πτυχία και τα διπλώματα όσων έχουν λάβει μέρος σαν σολίστες με τις Κρατικές συμφωνικές ορχήστρες Αθηνών, Θεο/νίκης και EPT. Η φιλοσοφία της άποψης αυτής ήταν ότι γινόταν η λιγότερη δυνατή αδικία και αν μη τι άλλο οι καλλιτέχνες που είχαν λάβει μέρος με τα συγκροτήματα αυτά ασφαλώς δεν απεδέχοντο αμφισβήτηση. Ο αποκλεισμός άλλωστε εφάμιλλων ή και καλύτερων καλλιτεχνών, που συμπτωματικά δεν είχαν συμπράξει σαν σολίστες με τις συμφωνικές ορχήστρες, δεν θα ήταν μειωτικός εφόσον η διαδικασία της επανεξέτασης θα ήταν γι' αυτούς ασήμαντη.

Η φόρμα αυτή όταν έγινε γνωστή στον κιθαριστικό κόσμο λίγες μέρες αργότερα ξεσήκωσε θύελλα διαμαρτυριών, αποδοκιμασιών και ύθρεων. Δημιουργήθηκαν συγκεντρώσεις, κατατέθηκαν ψηφίσματα, γράφτηκαν άρθρα και σχόλια στον Τύπο. Η επιτροπή κατηγορήθηκε ότι «ευλόγησε τα γένια της» ότι «πήρε μια αντιδημοκρατική και φασιστική» απόφαση, ότι διαπιστώθηκε ένας «αυταρ-

χισμός και ένας έρπων ρατσισμός» κι ακόμα καταγγέλθηκε ότι «κάποιοι επιδιώκουν να είναι όσο το δυνατόν λιγότεροι για να σφετερίζονται αργότερα κρατικές θέσεις!» Με απίστευτη λύσσα μια παλιά... φίλη μου αμφισβήτησε την ιδιότητα του σολίστα, αποδίδοντάς μου αυτό του... «μέλους κιθαριστικού ντουέτου!!!»

Αφήνω τον αναγνώστη να σχολιάσει τα παραπάνω δημοσιεύματα, που έστω και καθυστερημένα αποκαλύπτουν το αληθινό πρόσωπο του «θιγμένου». Απαντώ ωστόσο σε όσους έκαναν μια καλόποιη κριτική και θεώρησαν ότι η φόρμα που τελικά επικράτησε δεν ήταν η καλύτερη.

Θέλω να τους διαβεβαιώσω ότι από μέρους και των τεσσάρων αιώμων της επιτροπής καταβλήθηκε κάθε δυνατή προσπάθεια για τη λιγότερο άδικη πρόταση. Πιθανόν να ήταν αποτυχημένη. Οστόσο ήταν μια πρόταση, η οποία θα κριθεί καλύτερα στο μέλλον, όταν και τα πνεύματα θα έχουν πρεμήσει και θα έχουν διατυπωθεί άλλες ιδανικότερες προτάσεις από ικανότερα να λύσουν το τεράστιο αυτό πρόβλημα άτομα. Εγώ πάντως προσωπικά δηλώνω δημόσια ότι αποσύρω αυτή την πρόταση και δεν δέχομαι στο μέλλον καμιά ανάμειξη του ονόματός μου σε σχέση με το θέμα αυτό. Δεν αποτελώ μέλος πλέον καμιάς επιτροπής και ασφαλώς δεν πρόκειται να λάβω μέρος σε κανενός είδους επιτροπή εξετάσεων ή επανεξέτασεων τίτλων σπουδών του ΥΠΠΟ. Είναι άλλοι πια αυτοί που αναλαμβάνουν την ευθύνη αυτών των διαδικασιών.

Φυσικά όμως διατηρώ το δικαίωμα της προσωπικής μου άποψης, να θεωρώ ότι η μεγαλύτερη αδικία για την κιθάρα και τον κόσμο της θα είναι ο διασυρμός της με την αναγνώριση όλων ανεξαιρέτως των τίτλων σπουδών και την καταξίωση των 1.900 περίπου καριοσκόπων και ταρλατάνων του είδους, που νόμιμα πλέον θα έχουν δικαίωμα να απονέμονται με τη σειρά τους έγκυρους τίτλους σπουδών, διαιωνίζοντας τη σημερινή τραγελαφική κατάσταση.

Αθήνα 9.4.86

Ευάγγελος Ασημακόπουλος

ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ 11.4.86

ΚΑΙ Ο ΑΝΤΙΛΟΓΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΙΘΑΡΑ ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ-ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΤΟΥ ΝΟΤΗ ΜΑΥΡΟΥΔΗ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ, ελπίζουμε και τέλος, σήμερα, του εμμέσου διαλόγου που γίνεται μέσα από τις σήλες της «Ε» από τους αμέσως ενδιαφερόμενους για το πρόβλημα της κιθάρας. Με την επιστολή και του Νότη Μαυρουδή, που ακολουθεί, νομίζουμε ότι συμπληρώνονται όλες οι απόψεις επί του θέματος, το οποίο και ευχόμαστε σύντομα να λυθεί:

(Πρέπει να διευκρινήσουμε ότι η επιστολή αυτή μας

εστάλη αμέσως μετά τη δημοσίευση εκείνης του Κ. Κοτσιώλη. Όμως λόγω έλλειψης χώρου, μόλις σήμερα μπορούμε να τη δημοσιεύσουμε:

Αγαπητή «Ελευθεροτυπία»,

Στον αντίλογο για την κιθάρα που ανέλαβες, δημοσίευσες στις 10.5. μια επιστολή που φέρνει την υπογραφή του Κ. Κοτσιώλη και που μου είναι αδύνατον να αδιαφορήσω. Θα αποφύγω να δημιουργηθεί καινούριο «σήριαλ» επιστολών, αλλά θα πρέπει να προβάλω το αίτημά μου για περισσότερο ήθος και στοιχειώδη δεοντολογία, στοιχεία που δύσκολα μπορεί να κατανοήσει ο Κ. Κοτσιώλης. Το ήθος λοιπόν και η δεοντολογία απέναντι στους πτυχιούχους και διπλωματούχους της κιθάρας που δώσαν εξετάσεις, μπήκαν σε όλη αυτήν τη διαδικασία σπουδών και εξόδων, με τις συνθήκες και τις δυνατότητες που παρέχαν τα επίσημα Ωδεία, τα αναγνωρισμένα από το κράτος!

Ο Κ.Κ. μιλάει για «καθαρότητα των διπλωμάτων» θαρρείς και κάποιος υποστήριξε πως όλα τα διπλώματα είναι... άγια (όχι μόνο στο χώρο της κιθάρας). Δεν έχει τη δυνατότητα όμως να δει το γεγονός πως η Πολιτεία χρόνια και χρόνια δεν διέθετε την απαιτούμενη «καθαρότητα», ώστε να βγουν όλοι οι διπλωματούχοι ...καθαροί! Στο γράμμα που φέρνει την υπογραφή Κ.Κ. αναφέρονται διάφορα πονηρά ψεματάκια, όπως: «Η αλήθεια είναι ότι το Υπουργείο κάλεσε άτυπα τους υπεύθυνους καθηγητές των τριών αρχαιοτέρων Ωδείων της Αθήνας». Πρώτα απ' όλα, αυτό το «άτυπα» πού κολλάει; «Όταν το ΥΠΠΟ κάλεσε τους Φάμπα-Μηλιαρέση-Ασημακόπουλο-Κοτσιώλη-Μαυρουδή μήπως τους ζήτησε να παίξουν ...μπλιάρδο; Πόσο «άτυπη» ήταν αυτή η συνάντηση, όταν μάλιστα ο εκπρόσωπος του ΥΠΠΟ μας είπε χαρακτηριστικά: «Κύριοι, με λίγα λόγια εσείς νομοθετείτε αυτή τη στιγμή» (!!!)

Τα περί «τριών αρχαιότερων Ωδείων» είναι ένα άλλο πονηρό ψεματάκι, μια που από τους πέντε καθηγητές της επιτροπής, ούτε εγώ ανήκω σε ένα αρχαιότερο Ωδείο, ούτε ο κ. Μηλιαρέσης.

Όμως η ουσία της όλης υπόθεσης δεν είναι στην αποδοχή ή όχι της αναγνώρισης της ισοτιμίας της κιθάρας που το ΥΠΠΟ – έστω και καθυστερημένα – την προωθεί για ψήφιση. Το πρόβλημα ξέσπασε όταν φάνηκε πως θα περνούσε η πρόταση «να αναγνωρισθούν τα διπλώματα μονάχα όσων έχουν παίξει με την ΚΟΑ, την ΚΟΘ και την ΕΡΤ», πρόταση που με ανάγκασε να αποχωρήσω και ύστερα να ακολουθήσει ο κ. Φάμπας, και συγχρόνως να τρίβει από ικανοποίηση ο Κ.Κ. τα χέρια του.

Ωστε λοιπόν δεν υπήρξαν διαφωνίες στην επιτροπή, ούτε παραιτήθηκαν μέλη, μια που ήταν – κατά τη γνώμη του συντάκτη της επιστολής – «άτυπη»!

Και όλος αυτός ο σάλος και η αναστάτωση έγινε από τις... σκοτεινές δυνάμεις; Είμαστε λοιπόν «δονκιχώτες» και «αναζητάμε συνδικαλιστική προβολή» κύριε Κ.Κ.;

Ο Κ.Κ. (που υπογράφει την επιστολή που δημοσιεύτηκε) λέει με απεριγραπτή άνεση πως «δεν προτείνω να διωχτεί κανείς» και υποστηρίζει την αναδρομική αστυνόμευση, δηλαδή την επανεξέταση όλων μέθοδος γνωστάτη, μια που η χούντα νοιάστηκε να αφήσει τα χνάρια της και στον τρόπο της συναδελφικής δεοντολογίας. Όλοι λοιπόν! Που οιμαίνει: νέοι, παλιοί, μεσήλικες, γέροι κιθαριστές, ταλαντούχοι, μέτριοι, επαγγελματίες, αποσυρμένοι από την σολιστική δράση, κιθαριστές με δράση και αναγνώριση. Η πρόταση του Κ.Κ. ξεπερνάει τα όρια του λεονταρισμού και της λαϊκίστικης λογικής, που λέει κοντολογίς: κύριοι, η μουσική παιδεία ήταν και είναι ανεξέλεγκτη, γ' αυτό στα... παλιά μου τα παπούτσια. Εάν διαθέσατε ένα μέρος από τη ζωή σας με κόπους και στερήσεις τώρα ΟΛΟΙ πρέπει να επανεξέταστε (!!!)

Ο ήρωας και ο μεγαλόστομος «καθαρός» και «άυλος» κιθαριστής υποστηρίζει την αναδρομική αμφισθήτηση όλων των πτυχίων και διπλωμάτων, δίχως να μπαίνει στην περίσκεψη πως μια μεγάλη μερίδα βιοπαλαιστών κιθαριστών δεν έχει πλέον τη δυνατότητα μιας επανεξέτασης και μιας αντιπαράθεσης στις σημερινές συνθήκες. Υπάρχουν κιθαριστές που επαγγέλλονται διδάσκοντας και όχι δίνοντας ρεσιτάλ. Πώς μπορείς να ζητάς την επανεξέταση όλων αυτών των ανθρώπων και να τους αφαιρείς το δικαίωμα που τους έδωσε το αναγνωρισμένο από το κράτος Ωδείο, για να δημιουργήσουν τη δική τους σχολή, τη δική τους ζωή, το δικό τους όνειρο;

Όσο για το φόβο ότι τα μη «καθαρά» διπλώματα και πτυχία θα συνεχίσουν την «τραγελαφική» σημερινή κατάσταση, διαιωνίζοντας την παροχή μη «καθαρών» τίτλων σπουδών, θα ήθελα να υπενθυμίσω ότι: Με την αναγνώριση της κιθάρας, οι εξετάσεις θα ελέγχονται άμεσα από το ΥΠΠΟ, βάσει υποχρεωτικού προγράμματος εξετάσεων, όπως γίνεται για όλα τα αναγνωρισμένα μουσικά όργανα. Αν κι αυτό δεν επαρκεί για τη ζητούμενη «καθαρότητα», ε, τι να γίνει! Ας ζήσουν και μερικοί μη... «καθαροί»; γνώστες της κιθαριστικής τέχνης.

Εμείς λοιπόν, που υποστηρίζουμε την αναγκαστική αναγνώριση όλων και αρνούμαστε τη ρατσιστική πρόταση για την επανεξέταση όλων, είμαστε – κατά τον «ηθικότα-

το» Κ.Κ. – «άνευ προσόντων» και παράτυποι τις υπογραφές «αμφισθητούμενων διπλωμάτων».

Επειδή είναι γνωστό πως «άβυσσος είναι η ψυχή του ανθρώπου», προειδοποιώ πως η δεύτερη παρέμβασή μου για τον κύριο Κοτσώλη, θα αναφέρεται στην «καθαρότητά» του «εφ' όλης της ύλης», μια που καλό είναι οι μνήμες να μη χάνονται και οι λεονταρισμοί να δαμάζονται.

Ευχαριστώ για
τη φιλοξενία
Νότης Μαυρουδής

ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ 17.4.86

ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΕΣ – ΜΠΑΛΩΜΑΤΑ

Προστέθηκαν τελικά, στο νομοσχέδιο που ψηφίστηκε, ορισμένες θετικές διατάξεις για
ζητήματα των δημιουργών

Για μουσικά θέματα

• Για την αναγνώριση της κιθάρας σαν όργανο συμφωνικό ή τροπολογία που ορίζει τη δημιουργία τμημάτων κλασικής κιθάρας σε Ωδεία και σχολές. Προϋπόθεση για να χαρακτηριστεί θετική η τροπολογία είναι η συμμετοχή των φορέων στη σύνταξη των ΠΔ, που θα ρυθμίζουν σοβαρότατα θέματα όπως το θέμα της αναγνώρισης των

υπαρχόντων τίτλων σπουδών. Προϋπόθεση όμως, που δεν τη δέχτηκε η Υπουργός Πολιτισμού! Το ΚΚΕ αρνήθηκε την «εν λευκώ» εξουσιοδότησή της τη στιγμή που τόσα προβλήματα δημιούργησε το ΥΠΠΟ στον κλάδο και μάλιστα τη στιγμή που δεν γνωρίζει «τι του ξημερώνει».

• Για την επίλυση ενός επιμέρους – αλλά ουσιαστικού – προβλήματος του Κρατικού Ωδείου Θεσσαλονίκης η τροπολογία που ψηφίστηκε για το διορισμό του έκτακτου διδακτικού προσωπικού του σε οργανικές θέσεις μόνιμων υπαλλήλων. Συμπληρωματική είναι και η τροπολογία για την πρόσληψη και τον ορισμό του αριθμού των εκτάκτων καθηγητών-διδασκάλων. Θυμίζουμε ότι: οι σπουδαστές του ΚΩΘ προχώρησαν σε κατάληψη του κτιρίου, ζητώντας ακόμα το κονδύλι – υπόσχεση – των 95 εκατ., τη διαβάθμιση των σπουδών τους, την υπαγωγή του ΚΩΘ, στο ΥΠΠΟ, κ.ά.

• Με άλλη τροπολογία ρυθμίζεται το θέμα της μετατροπής των συμβάσεων των έκτακτων μουσικών της ΚΟΑ και της ΚΟΘ σε συμβάσεις αορίστου χρόνου. Η τροπολογία βέβαια δεν λύνει εκεί ποιοτικά-σοβαρά ζητήματα των ορχηστρών (π.χ. αρκετοί έκτακτοι μόνιμοι είναι ακόμα σπουδαστές Ωδείων).

Τέλος ρυθμίζεται το θέμα της ισοτιμίας των πτυχίων και διπλωμάτων – θεωρούνται ισοδύναμα με τίτλους ανώτερης σχολής τριετούς φοιτήσεως – που έχουν χρονογηθεί από αναγνωρισμένα Ωδεία ή ανώτερες σχολές του εξωτερικού σε μουσικούς της ΚΟΑ, της ΚΟΘ και του Κρατικού Ωδείου Θεσσαλονίκης. Ακόμα τίτλοι σπουδών Ανωτάτων Σχολών του εξωτερικού που έχουν αναγνωριστεί από το ΔΙΚΑΤΣΑ υποβιβάζονται και θεωρούνται ισοδύναμα με τίτλους σπουδών ανώτερης ελληνικής σχολής τετραετούς φοίτησης.

(ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ, 24.4.86)

Αιθογραφία από την «Κιθαρομανία» του Charles de Marescot (Μερίσμα: εθνική βιβλιοθήκη)

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΟΝ Γ.Γ. ΤΟΥ ΥΠΠΟ κ. Κ. ΑΛΑΒΑΝΟ

• *Κύριε Γενικέ, όπως γνωρίζετε, υπάρχει αρκετή αναστάτωση στον κύκλο των κιθαριστών για το θέμα των διπλωμάτων και των πτυχίων, που έχουν δοθεί μέχρι σήμερα από τα αναγνωρισμένα από το κράτος Ωδεία. Θα θέλατε να μας αναπτύξετε τη θέση του ΥΠΠΟ σχετικά με αυτό το θέμα;*

Πράγματι, γνωρίζω ότι υπάρχει αναστάτωση στον κύκλο των κιθαριστών – και την καταλαβαίνω. Νομίζω, όμως, ότι δεν πρέπει να ανησυχείτε: Το Υπουργείο Πολιτισμού, με την τροπολογία που ψηφίστηκε στο νόμο για τον κινηματογράφο, έχει δείξει τις προθέσεις του απέναντι στην κιθάρα. Και από την άλλη μεριά θέλω να σας διαβεβαιώσω ότι δεν έχουμε πρόθεση να αδικήσουμε κανέναν.

Υπάρχει ένα αντικειμενικό – και δυσεπίλυτο – πρόβλημα. Επί χρόνια, τα αναγνωρισμένα Ωδεία έδιναν διπλώματα και πτυχία κιθάρας χωρίς να υπάρχει επίσημο πρόγραμμα σπουδών, χωρίς να ελέγχονται τα προσόντα των καθηγητών, χωρίς να μετέχει εκπρόσωπος της Πολιτείας στις εξετάσεις. Δεν αμφισβητώ – κάθε άλλο – ότι πολλοί από τους κατόχους αυτών των πτυχίων είναι εξαίρετοι κιθαρίστες, με αξιόλογη συνθετική, θεωρητική, ερευνητική ή εκτελεστική παρουσία. Ορισμένοι, μάλιστα, πραγματικά τιμούν τη χώρα μας. Θα ήταν, όμως, παράλογο να αμφισβητηθεί και ότι πολλά από τις χιλιάδες των πτυχίων και των διπλωμάτων, που έχουν απονεμηθεί, δεν έχουν ουσιαστικό αντίκρισμα.

Να αναγνωρίζαμε συλλήθδην όλα αυτά τα πτυχία δεν θα ήταν σωστό – κυρίως απέναντι στα νέα παιδιά, που θέλουν να σπουδάσουν αυτό το τόσο ζωντανό και συνυφασμένο με τη νεολαία όργανο. Πώς θα εμπιστευτούμε τη διδασκαλία της κιθάρας σε

κάποιον για τον οποίο δεν είμαστε βέβαιοι αν έχει τη δυνατότητα να ανταποκριθεί; Από την άλλη μεριά βέβαια, θεωρούμε αδιανότο να υποβάλουμε σε κρίση και σε εξεταστικές δοκιμασίες τους πάντες.

Πρέπει να υπάρξουν κάποια κριτήρια και ο προσδιορισμός τους δεν είναι εύκολη υπόθεση. Το Υπουργείο δεν θέλλεσε να προχωρήσει σε αποφάσεις, χωρίς προηγουμένως να εξαντληθούν όλες οι δυνατότητες που προσφέρει ο έντιμος και σωστός διάλογος. Γι' αυτό ακριβώς και ζητήσαμε από όλους τους φορείς να μας υποβάλουν τις προτάσεις τους μέχρι τις 30 Ιουνίου. Αυτές τις προτάσεις θα τις μελετήσουμε με πολλή προσοχή και μετά θα αποφασίσουμε.

Όπως στα περισσότερα θέματα, η σωστή τομή βρίσκεται κάπου στη μέση. Η προσωπική μου γνώμη είναι ότι πρέπει να συσταθεί μια επιτροπή από επιανόντες του χώρου. Όσοι έχουν «πτυχίο» να κληθούν να υποβάλουν το φάκελό τους. Η επιτροπή θα εκτιμήσει όλα τα στοιχεία: τη δισκογραφική δουλειά, τις μεταπτυχιακές σπουδές, τις εμφανίσεις με γνωστές ορχήστρες, τα ατομικά ρεστιάλ, τη συμμετοχή σε διεθνείς διαγωνισμούς, την ευδόκιμη διδακτική απασχόληση κ.λπ. Όσοι κατά την κρίση της επιτροπής συγκεντρώνουν τα κατάλληλα προσόντα, θα «νομιμοποιήσουν» τον τίτλο σπουδών τους. Για να το επιτύχουν οι υπόλοιποι, αν το θέλουν, θα υποβληθούν σε μια εξεταστική διαδικασία.

Όπως σας είπα, η άποψη αυτή είναι η προσωπική μου. Η τελική άποψη του Υπουργείου θα διαμορφωθεί σε συνεργασία με τους φορείς. Δεν χρειάζεται παρά αμοιβαία κατανόηση και καλή πίστη. Αν αυτά υπάρξουν – και γιατί να μην υπάρχουν; – η λύση που θα δοθεί, νομίζω ότι θα είναι η καλύτερη. Άλλωστε, το σημαντικό ήταν η αναγνώριση της κιθάρας. Και το βήμα αυτό έχει γίνει.

• *To 1966, όταν αναγνωρίστηκαν τα άλλα κλασικά όργανα, δεν είχαν αμφισβητηθεί οι μέχρι τότε τίτλοι σπουδών. Γιατί, στην κιθάρα ειδικά, διαφέρεται να υπάρχει κάποιο πρόβλημα;*

Έχω την εντύπωση ότι δεν είναι έτοι. Αν δεν κάνω λάθος, δεν αναγνωρίστηκαν οι τίτλοι σπουδών. Απλά και μόνο δόθηκε δικαίωμα στους καθηγητές των Ωδείων της εποχής να συνεχίσουν να διδάσκουν και χωρίς τίτλους σπουδών.

Όπως, πάντως, και να έχουν τα πράγματα, δεν σημαίνει πως ότι έγινε κάποτε είναι και το σωστό.

- *Είναι γνωστό ότι στην εποχή μας η γνώση όλο και ανανεώνεται. Από αυτήν την άποψη, μπορούμε άφοβα να δεχθούμε ότι τα πινακίδια των φυσικών, τα προ εικοσαετίας για παράδειγμα, νοτερούν σε γνώσεις από τα σημερινά. Όμως κανείς δεν σκέφτηκε να ακυρώσει τα παλιά πινακίδια των καθηγητών Φυσικής. Φαντάζομαι ότι θα γίνονται ενημερωτικά σεμινάρια. Τι το διαφορετικό έχουν οι τίτλοι σπουδών των κιθαριστών, ώστε να δημιουργείται όλο αυτό το θέμα;*

Υπάρχει μια σημαντική διαφορά. Τα προ εικοσαετίας πινακίδια της Φυσικής δόθηκαν με όλες τις εγγυήσεις που προσφέρουν το αναγνωρισμένο πρόγραμμα σπουδών, οι εκλεγμένοι καθηγητές του Πανεπιστημίου και οι επίσημες εξετάσεις. Στην κιθάρα τα πράγματα είναι κάπως διαφορετικά.

- *Υπάρχει η εντύπωση ότι όλα αυτά έχουν προκληθεί ΚΑΙ γιατί διαγράφεται στον ορίζοντα η δημιουργία των ΑΙΣΜΕ. Θα θέλατε να μας μιλήσετε σχετικά με αυτόν το νέο θεσμό;*

Κατηγορηματικά σας διαβεβαιώνω ότι ο προβληματισμός για την αναγνώριση των πινακίδων της κιθάρας δεν έχει καμιά απολύτως σχέση με τη δημιουργία των Ανώτερων (Ιδιωτικών) Σχολών Μουσικής Εκπαίδευσης.

Οι Ανώτερες Σχολές Μουσικής, (δεν έχει ακόμα κριθεί τελικά αν θα επιτραπούν και ιδιωτικές), θα είναι καινούριες Σχολές, με αναβαθμισμένο πρόγραμμα σπουδών, με αυστηρές προδιαγραφές ίδρυσης και λειτουργίας, με κατοχύρωση των καθηγητών και των σπουδαστών που θα αποσκοπούν στην εκπαίδευση τόσο καθηγητών μουσικής, όσο και μουσικών εκτελεστών. Αυτά όλα σε πολύ γενικές γραμμές.

Όπως ξέρετε, ακόμα, δεν έχει ξεκαθαρίσει το θέμα της νέας δόμησης της μουσικής εκπαίδευσης στον τόπο μας. Το Υπουργείο είχε καταρτίσει το γνωστό προσχέδιο που συνάντησε μεγάλη – και στο μεγαλύτερο βαθμό, πιστεύω, άδικη – αντίδραση. Έτσι τα πάντα ξανασυζητιούνται από την αρχή.

- *Τι προβλέπεται στο σχετικό νομοσχέδιο για τη μουσική εκπαίδευση πριν το στάδιο των ΑΙΣΜΕ; Δηλαδή, πώς θα αντιμετωπισθεί η Βασική και η Μέση μουσική εκπαίδευση;*

Σύμφωνα με το προσχέδιο του Υπουργείου, οι

σπουδαστές θα εγγράφονται στις Ανώτερες Σχολές Μουσικής Εκπαίδευσης έπειτα από πανελλήνιες εξετάσεις. Πριν από τις ΑΣΜΕ, η μουσική εκπαίδευση θα παρέχεται στα σχολεία (Δημοτικά, Γυμνάσια, Λύκεια), στα Κρατικά και τα Δημοτικά Ωδεία, καθώς και στα Ιδιωτικά Ωδεία, τα οποία θα λειτουργούν με ελεύθερο πρόγραμμα σπουδών.

Χρειάζονται κάποιες διευκρινίσεις. Υπάρχουν δύο θέματα: η μουσική εκπαίδευση κάθε μελλοντικού πολίτη και η εκπαίδευση του παιδιού, που θέλει να ασχοληθεί συστηματικότερα με τη μουσική.

Πιστεύω ότι οι ώρες της μουσικής, όπως και των άλλων καλλιτεχνικών μαθημάτων στο σχολείο, πρέπει να αυξηθούν σημαντικά. Όπως πρέπει και να αναβαθμιστεί σημαντικά η ποιότητά τους. Δεν χρειάζεται να αναλύσω τη σημασία της μουσικής, και γενικότερα της τέχνης, στη διαμόρφωση της προσωπικότητας και του χαρακτήρα. Ούτε να θυμίσω το ρόλο της μουσικής εκπαίδευσης σε κάποιες άλλες εποχές – στον 5ο αιώνα, π.χ. Νομίζω ότι όλοι μας θα είμαστε ευτυχέστεροι αν είχαμε διδαχτεί κάποιο μουσικό όργανο στο σχολείο μας, αντί για το νευρικό σύστημα της ακρίδας ή έστω και αντί για τα πληκτικά σολφέζ του καθηγητή της ωδικής, που μόνο αν ήσουνα Άγιος δεν θα έκανες καζούρα.

Όσο και να βελτιωθεί η μουσική εκπαίδευση στα σχολεία γενικής κατεύθυνσης, δεν θα είναι επαρκής για τους νέους που θέλουν ειδικά να σπουδάσουν μουσική. Βεβαίως, στα πολυκλαδικά λύκεια προβλέπεται, ήδη, και η κατεύθυνση της μουσικής – αλλά και πάλι το πρόβλημα δεν λύνεται. Αναμφίσβητη τα χρειάζεται μια σωστή προπαρασκευή για τις ΑΣΜΕ.

Στόχος μας είναι η δημιουργία όσων περιοσότερων γίνεται Κρατικών Ωδείων. Αλλά, ας μη γελιόμαστε, η ίδρυση Κρατικών Ωδείων σε αριθμό, που θα μπορέσουν να καλύψουν το σύνολο των παιδιών που έχουν την έφεση για τη μουσική, είναι λύση ανέφικτη και οργανωτικά και, κυρίως, οικονομικά. Το βάρος θα πέσει στην ενίσχυση των Δήμων και των Κοινοτήτων για να ιδρύσουν Ωδεία, όπου θα παρέχεται σωστή μουσική εκπαίδευση με χαμηλά δίδακτρα και με προοπτική να γίνει κάποτε δωρεάν.

Στη βαθμίδα αυτή θα λειτουργούν και Ιδιωτικά Ωδεία χωρίς περιορισμούς και με ελεύθερο πρόγραμμα σπουδών. Τα σημερινά προβλήματα απορέουν από το γεγονός ότι τα Ιδιωτικά Ωδεία: πρώτον μονοπωλούν, ουσιαστικά, το χώρο και δεύτερον αποτελούν τη μοναδική βαθμίδα μουσικής εκπαίδευσης, ώστε το δίπλωμα και το πινακίδιο τους να παράγουν νομικά αποτέλεσματα και να παρέχουν πρακτικά ωφελήματα. Από εκεί απορρέει και η ανευθυνότητα και η κερδοσκοπία. Όταν υπάρχει η κρίση των πανελλήνιων εξετάσεων για την εισαγωγή στις ΑΣΜΕ, αυτόματα θα φανεί ποια Ωδεία κάνουν σωστά τη δουλειά τους και ποια όχι. Έτσι τα κακά Ωδεία ή θα αναγκαστούν να βελτιωθούν αν μπορούν, ή θα κλείσουν μόνα τους.

- *Ποια είναι η στάση σας ως προς τα παραρτήματα των Κεντρικών Ωδείων;*

Δεν είμαστε ούτε εναντίον των Ιδιωτικών Ωδείων, ούτε εναντίον των παραρτημάτων τους. Είμαστε, όμως, εναντίον της απάτης.

Γνωρίζετε τι συμβαίνει. Ορισμένα από τα Κεντρικά Ωδεία που έχουν φήμη και ποιότητα εμπορεύονται τον τίτλο τους. Έτοις έχει ιδρυθεί ένα πλήθος «παραρτημάτων», που η μόνη σχέση που έχουν με το Κεντρικό Ωδείο είναι η κοινή ταμπέλα.

Έχει δημιουργηθεί μια κατάσταση πολυδιάστατης ανωμαλίας: με τις μη εμφανείς συναλλαγές διαφεύγει από το Δημόσιο σημαντική φορολογητέα ύλη. Ο χώρος δυναστεύεται, αφού οι νέες δυνάμεις, που θέλουν κάτι να δημιουργήσουν μόνες τους, είναι αναγκασμένες ή να υποταχθούν ή να συντριθούν: δεν είναι καθόλου εύκολο ένας αξιόλογος, αλλά άγνωστος, νέος μουσικός στο Αίγιο ή στην Καλλιθέα να ανταγωνιστεί έναν ατάλαντο συνάδελφό του, που έχει το μοναδικό, αλλά ισχυρότατο, πλεονέκτημα να έχει ουμβληθεί με ένα γνωστό Ωδείο. Η κυριότερη, όμως, συνέπεια είναι η παραπλάνηση του κοινού: γονείς και μαθητές πιστεύουν ότι η εκπαίδευση θα έχει την πιούτη του γνωστού Ωδείου, που χρησιμοποιείται η επωνυμία του· και βέβαια κάθε άλλο παρά συμβαίνει κάτι τέτοιο στην πραγματικότητα.

Δεν καταλαβαίνω γιατί πηγαίνει στη φυλακή ο έμπορος, που π.χ., χρησιμοποιεί τη φίρμα LACOST στα δικά του πουλοβεράκια, και έχει προκαλέσει τέτοια αντίδραση η προσπάθεια του Υπουργείου να μην παρέχεται ψευδεπίγραφη εκπαίδευση.

Αυπούμαι πολύ: τα συμφέροντα είναι μεγάλα και οι πέσεις έντονες. Αλλά το Υπουργείο είναι αποφασισμένο να εξυγίανε το χώρο – και θα το κάνει.

- *Οι εφημερίδες έγραφαν ότι αναγνωρίσθηκε η κιθάρα κι ότι για τις επιμέρους ρυθμίσεις θα υπάρξουν Y.A. Επειδή θεωρούμε ότι αυτές οι επιμέρους ρυθμίσεις είναι οημαντικές για τη μελέτη*

της κιθάρας, θα μπορούσατε να μας εξηγήσετε πώς σκέψετε να αντιμετωπίσετε αυτές τις ρυθμίσεις;

Ο νόμος ρυθμίζει στις πολιτικές τους διαστάσεις τα θέματα. Για τις τεχνικές λεπτομέρειες παραπέμπει στην έκδοση διαταγράτων ή αποφάσεων. Και αυτό είναι νομοτεχνικά το σωστό. Γιατί ούτε η Βουλή είναι σκόπιμο να χάνει το χρόνο της με τις λεπτομέρειες που αποτελούν δουλειά των ειδικών, ούτε είναι ορθολογικό για κάθε τροποποίηση αυτών των λεπτομερειών να απαιτείται η χρονοθόρα διαδικασία του νόμου.

Βεβαίως είναι σημαντικά θέματα ο αριθμός των ετών φοίτησης, τα διδασκόμενα μαθήματα, η εξεταστέα ύλη, τα προσόντα των καθηγητών κ.λπ., αλλά όλες αυτές οι επιμέρους ρυθμίσεις δεν αποτελούν έργο της Βουλής. Αποτελούν έργο του Υπουργείου, που πριν αποφασίσει, όπως ξέρετε, απευθύνθηκε σε όλους τους φορείς για να ζητήσει τη γνώμη και τις προτάσεις τους.

- *Tι σχεδιάζετε για τα μονοικά ιδρύματα της Επαρχίας; Πώς αντιμετωπίζετε την αποκέντρωση της μουσικής παιδείας;*

Όπως οας είπα και προηγουμενώς, δίνουμε τεράστια σημασία στα Δημοτικά Ωδεία και Μουσικές Σχολές, που λειτουργούν με την ενίσχυση της Πολιτείας. Ήδη, μέχρι αυτήν τη στιγμή, σε 23 Δήμους έχουν ιδρυθεί Ωδεία και Μουσικές Σχολές. Είναι ιδιαίτερα αισιόδοξο το γεγονός ότι σε όλες τις πόλεις της Ελλάδας υπάρχει μεγάλο πάθος για τη μουσική. Και είναι συγκινητική η προσπάθεια της Τοπικής Αυτοδιοίκησης να ανταποκριθεί. Πραγματικά πιστεύω ότι το μέλλον της μουσικής εκπαίδευσης στον τόπο μας περνάει από τα Δημοτικά Ωδεία. Και μελαγχολώ, όταν αναλογίζομαι πόσο πενιχρά μέσα έχουμε στη διάθεσή μας για να τα ενισχύσουμε όπως τους αρμόζει.

- *Αυτήν τη στιγμή, υπάρχει μια στυγνή κερδο-*

σκοπία στα μουσικά υλικά σε βάρος των καταναλωτών, δηλαδή των σπουδαστών της μουσικής, που οίγουρα τις παρτιτούρες, τα βιβλία, τα αναλόγια, τα σκαμνάκια, τα χρονόμετρα, τα κλασικά όργανα και τόσα άλλα δεν τα αγοράζουν για διασκέδαση, αλλά για σπουδή, μόρφωση και καλλιέργεια. Πέρα από το άμεσο εμπορικό κέρδος των κατασημάτων, το κράτος επιθερύνει το πρόβλημα της ακριβείας με φόρους «τρελούς» και με χαρακτηρισμούς – «είδη πολυτελείας» – τουλάχιστον ανεπιτυχείς. Έχει αντιμετωπίσει το ΥΠΠΟ την περίπτωση της προστασίας του σπουδαστή; Ή μήπως θα μας απάντησετε ότι αυτά καθορίζονται από το Υπουργείο Εμπορίου. Δεν λαμβάνετε δηλαδή υπόψη τις επιμέρους περιπτώσεις;

Το πρόβλημα υπάρχει και είναι τόσο οξύ, όσο το περιγράφει η ερώτησή σας. Δεν θα φυγομαχήσω, απαντώντας ότι η επίλυσή του δεν ανήκει στις αρμοδιότητες του Υπουργείου Πολιτισμού. Θα σας πω όμως, ότι η επίλυσή του είναι συνυφασμένη με την αναμόρφωση της μουσικής παιδείας στον τόπο μας.

Στη σημερινή πραγματικότητα, ανάμεσα στους χιλιάδες σπουδαστές εκαντοντάδων Ωδείων, είναι αδύνατο να υπάρξει κριτήριο, που θα διακρίνει αυτούς που έχουν πραγματικά τη φλόγα ή το ταλέντο που θα δικαιολογεί την ειδική μεταχείρισή τους από το κράτος.

Όταν όμως ιδρυθούν οι Ανώτερες Μουσικές Σχολές, όπου οι σπουδαστές τους, έπειτα από εξετάσεις, θα έχουν το τεκμήριο της σοθαρής ενασχόλησης με τη μουσική, το Υπουργείο Πολιτισμού θα έχει την επιχειρηματολογία για να απαιτήσει (και ελπίζω και για να επιτύχει) και φορολογικές απαλλαγές και άλλες ενισχύσεις.

• **Παρόλο που θα φανεί κοινότυπο, θα θέλαμε να σας ρωτήσουμε γιατί δεν αναλαμβάνει το Υπουργείο Παιδείας τη μουσική εκπαίδευση. Μήπως δεν θεωρείται ομαντικός εκπαιδευτικός τομέας η μάθηση της Μουσικής;**

Η μάθηση της Μουσικής είναι πολύ σημαντική υπόθεση, αλλά αν πιστεύετε πως το Υπουργείο Πολιτισμού πρέπει να ασχολείται με ασήμαντα πράγματα, κάνετε λάθος.

Και το Υπουργείο Παιδείας και το Υπουργείο Πολιτισμού ασχολούνται με πολύ σημαντικά, αλλά διαφορετικά στην υφή τους, αντικείμενα. Και είναι πράγματι κρίσιμο το ερώτημα για το πού βρίσκεται η θέση της μουσικής εκπαίδευσης. Η δική μου απάντηση είναι κατηγορηματική. Και θα σας παρακαλέσω να μη νομίσετε ότι λειτουργώ υπό το κράτος κάποιου ιδιότυπου «σοβινισμού» που απορρέει από τη θέση μου στο Υπουργείο Πολιτισμού. Ίσα ίσα η μεταφορά της μουσικής εκπαίδευσης στο Υπουργείο Παιδείας, θα μας απάλλασσε από μια

σειρά προβλημάτων. Δεν θα ήταν όμως σωστή.

Έργο του Υπουργείου Παιδείας είναι η γενική εκπαίδευση, που είναι υποχρεωτική, μέχρις ενός οπιμείου από το Σύνταγμα, και που απευθύνεται προς όλους τους Έλληνες πολίτες. Στο πλαίσιο αυτής της γενικής εκπαίδευσης, η θέση της μουσικής (όπως και των άλλων καλλιτεχνικών μαθημάτων) είναι σημαντική. Στο μέτρο που η μουσική (και γενικότερα η τέχνη) συμβάλλει στη διαμόρφωση μιας πληρέστερης, βαθύτερα καλλιεργημένης, πιο ανοιχτής και πιο ευαίσθητης προσωπικότητας.

Άλλο, όμως, είναι αυτό το θέρα και άλλο το θέμα της ειδικής εκπαίδευσης των παιδιών, που έχουν τα προσόντα για ιδιαίτερες μουσικές σπουδές.

Η γενική εκπαίδευση απευθύνεται σε όλους, με κριτήριο τον μέσο όρο. Από τη φύση της χαρακτηρίζεται από τυπικότητα και αυστηρά πειθαρχημένη δομή. Αποοκοπεί στην ισομερή ανάπτυξη: όσο καλός κι αν είσαι στα μαθηματικά, δεν θα πραχθείς στην επομένη τάξη αν δεν πάρεις τη βάση και στα αρχαία.

Η καλλιτεχνική εκπαίδευση έχει τελείως διαφορετικό χαρακτήρα. Από τη φύση της είναι πιο εύελικτη και πιο πλουραλιστική. Κυρίως, όμως, στηρίζεται σ' αυτήν την αστάθμητη και ασύλληπτη ποιότητα που ονομάζουμε ταλέντο. Ένας φιλόδοξος, επιμελής και πεισματάρης μαθητής μπορεί να γίνει άριστος πυρηνικός επιστήμονας. Χωρίς ταλέντο, όμως, δεν θα γίνει ποτέ καλός μουσικός – όσο κι αν προσπαθήσει.

Σε άλλους κανόνες και σε άλλες προδιαγραφές στηρίζεται η γενική και σε άλλες η καλλιτεχνική εκπαίδευση. Οι μηχανισμοί του Υπουργείου Παιδείας είναι ρονταρισμένοι σε μια εκπαίδευση άλλου τύπου και άλλης αποστολής από την καλλιτεχνική – που θέλει άλλο πνεύμα, άλλη δομή και πρόσωπα άλλης νοοτροπίας.

Μπροστά στα αναμφισθήτα προβλήματα που αντιμετωπίζει η καλλιτεχνική εκπαίδευση στον τόπο μας, είναι εύκολη η επίκληση ενός από μηχανή Θεού, όπως το Υπουργείο Παιδείας. Άλλα τα προβλήματα είναι πολύ πιο σύνθετα και σαφώς πιο πολύπλοκα. Η υπαγωγή της καλλιτεχνικής εκπαίδευσης στο Υπουργείο Παιδείας θα την απονευρώσει και θα την ισοπεδώσει. Η καλλιτεχνική εκπαίδευση θέλει ειδικό φορέα, προσαρμοσμένο στις ειδικές της απαιτήσεις, και αυτός δεν μπορεί να είναι άλλος από το Υπουργείο Πολιτισμού.

10.6.86

